

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA “VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
IOSUD – ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE
ECONOMICE ȘI UMANISTE
DOMENIUL FUNDAMENTAL ȘTIINȚE UMANISTE
DOMENIUL ISTORIE

TEZĂ DE DOCTORAT REZUMAT

CONDUCĂTOR DE DOCTORAT,
Prof.univ.dr. Ioan OPRIS

DOCTORAND ,
Nicu LAZĂR

TÂRGOVIȘTE
2019

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA “VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
IOSUD – ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE
ECONOMICE ȘI UMANISTE
DOMENIUL FUNDAMENTAL ȘTIINȚE UMANISTE
DOMENIUL ISTORIE

FAMILIA CREȘTINĂ ÎN SUD-ESTUL TRANSILVANIEI ÎNTRE ANII 1870-1919. REGIUNEA BUZĂULUI ARDELEAN

**CONDUCĂTOR DE DOCTORAT,
Prof.univ.dr. Ioan OPRIȘ**

**DOCTORAND,
Nicu LAZĂR**

**TÂRGOVIȘTE
2019**

CUPRINS

Argument	p.2
I. Istoriografie, surse, metodologie de lucru	p.3
I.1. Considerații privind întemeierea și dezvoltarea demografiei istorice.....	p.3
I.2. Orientări în istoriografia universală.....	p.6
I.3. Orientări în istoriografia românească.....	p.8
I.4. Izvoare și metodologie.....	p.11
II. Evoluția și structura populației Transilvaniei între anii 1850-1919.....	p.13
II.1. Recensământul din 1850-1851.....	p.14
II.2. Recensământul din 1857.....	p.17
II.3. Recensământurile în perioada dualismului austro-ungar.....	p.19
II.3.1. Recensământul din 1870.....	p.19
II.3.2. Recensământul din 1880.....	p.20
II.3.3. Recensământul din 1890.....	p.23
II.3.4. Recensământul din 1900.....	p.24
II.3.5. Recensământul din 1910.....	p.25
II.4. Problema numărului real al maghiarilor din Transilvania.....	p.28
II.5. Situația Bisericii Ortodoxe din Transilvania.....	p.30
II.6. Comerțul și emigrația din Transilvania.....	p.31
II.7. Industria din Transilvania.....	p.34
II.8. Situația învățământului confesional din Transilvania.....	p.37
II.9. Transilvania și Războiul de Independență.....	p.46
II.10. Băncile din Transilvania și ajutorul dat românilor transilvăneni.....	p.48
II.11. Densitatea populației din Transilvania între 1850-1910.....	p.50
II.12. Legi privind maghiarizarea.....	p.52
II.13. Situația Transilvaniei în timpul Primului Război Mondial.....	p.53
III. Considerații generale privind colaborarea dintre stat și biserică în domeniul vieții matrimoniale.....	p.57
IV. Reconstituirea familiei în satele românești din Buzăul Ardelean între 1870-1919.	p.73
IV. 1. Cadrul demografic și socio-economic al satelor din Buzăul Ardelean.....	p.73
IV.2.1. Scurt istoric al parohiei Vama Buzăului.....	p.76
IV.2.2. Evoluția populației din Vama Buzăului între anii 1850-1901.....	p.83
IV.3.1. Scurt istoric al parohiei Întorsura Buzăului.....	p.90

IV.3.2. Evoluția populației din Întorsura Buzăului între anii 1850-1910.....	p.99
IV.4.1. Scurt istoric al parohiei Sita Buzăului.....	p.106
IV.4.2. Evoluția populației din Sita Buzăului între anii 1850-1901.....	p.111
IV.5.1. Scurt istoric al parohiei Barcani.....	p.116
IV.6. Prelucrarea nenominativă a registrelor parohiale din Vama Buzăului, Întorsura Buzăului, Sita Buzăului și Barcani.....	p.119
V. Dinamica și structura cununiilor (căsătoriilor) din Buzăul Ardelean în perioada 1870-1919.....	p.122
V.1. Evoluția cununiilor din Buzăul Ardelean între anii 1870-1919.....	p.124
V.2. Statutul civil al celor cununați din Buzăul Ardelean.....	p.130
V.3. Vârsta celor cununați pentru prima dată.....	p.132
V.4. Recăsătoriile în Buzăul Ardelean.....	p.135
V.4.1. Recăsătoriile din Vama Buzăului dintre un văduv și o fată necăsătorită (jună).....	p.136
V.4.2. Recăsătoriile din Vama Buzăului dintre o văduvă și un bărbat necăsătorit (june)..	p.139
V.4.3. Recăsătoriile din Vama Buzăului dintre un văduv și o văduvă.....	p.140
V.4.4. Recăsătoriile din Întorsura Buzăului dintre un văduv și o femeie necăsătorită (jună)	p.142
V.4.5. Recăsătoriile din Întorsura Buzăului dintre o văduvă și un bărbat necăsătorit (june)	p.146
V.4.6. Recăsătoriile din Întorsura Buzăului dintre un văduv și o văduvă.....	p.148
V.4.7. Recăsătoriile din Barcani dintre un văduv și o femeie necăsătorită (jună).....	p.150
V.4.8. Recăsătoriile din Barcani dintre o văduvă și o bărbat necăsătorit (june).....	p.152
V.4.9. Recăsătoriile din Barcani dintre un văduv și o văduvă.....	p.154
V.4.10. Recăsătoriile din Sita Buzăului dintre un văduv și o femeie necăsătorită (jună)...	p.155
V.4.11. Recăsătoriile din Sita Buzăului dintre o văduvă și un bărbat necăsătorit (june)....	p.156
V.4.12. Recăsătoriile din Sita Buzăului dintre un văduv și o văduvă.....	p.157
V.5. Media de vârstă a recăsătoriților din Buzăul Ardelean.....	p.158
V.6. Grupele de vârstă a cununaților din Buzăul Ardelean.....	p.159
V.7. Prenumele purtate de cei cununați în Buzăul Ardelean.....	p.162
V.8. Proveniența geografică a cununaților din Buzăul Ardelean.....	p.167
V.9. Cununiile mixte.....	p.168
VI. Dinamica și structura nașterilor din Buzăul Ardelean în perioada 1870-1919.....	p.172
VI.1. Evoluția nașterilor din Buzăul Ardelean.....	p.175
VI.2. Gemenii născuți în zona Buzăului Ardelean.....	p.184

VI.3. Prenumele celor botezați din Buzăul Ardelean.....	p.192
VI. 4. Probleme apărute în urma nașterilor din Buzăul Ardelean.....	p.198
VI.5. Preoții săvârșitori ai Tainei Sfântului Botez în Buzăul Ardelean.....	p.199
VI.6. Problema copiilor născuți nelegitimi din Buzăul Ardelean.....	p.200
VI.6.1. Problema copiilor născuți nelegitimi din Vama Buzăului.....	p.201
VI.6.2. Problema copiilor născuți nelegitimi din Întorsura Buzăului.....	p.207
VI.6.3. Problema copiilor nelegitimi născuți în Barcani.....	p.210
VI.7. Moașele din Buzăul Ardelean.....	p.214
VII. Dinamica și structura deceselor din Buzăul Ardelean în perioada 1870-1919....	p.226
VII.1. Evoluția deceselor din Buzăul Ardelean.....	p.227
VII.2. Decesul unor persoane de peste 95 de ani în Buzăul Ardelean.....	p.234
VII.3. Epidemia de angină din anul 1897 din Vama Buzăului.....	p.237
VII.4. Decese din Buzăul Ardelean din cauză „extraordinară”, adică decese survenite din cauza unor accidente sau a unor intemperii.....	p.238
VII.5. Cazuri din Buzăul Ardelean în care preoții ortodocși au înhumat persoane de altă confesiune religioasă.....	p.240
VII.6 Tragedii familiale în Buzăul Ardelean.....	p.241
VII.7. Grupele de vârstă a decedaților din Buzăul Ardelean.....	p.248
VII.8. Prenumele decedaților din Buzăul Ardelean.....	p.254
VII.9. Cauzele deceselor, preoții săvârșitori și locurile de înhumare din Buzăul Ardelean între 1870-1919.....	p.260
VIII. Valorificarea nominativă a fișelor de reconstituire a familiei din Buzăul Ardelean	p.265
IX. Divorțul, concubinajul și sporul natural în zona Buzăului Ardelean între anii 1870-1919.....	p.279
IX.1. Divorțul în Buzăul Ardelean.....	p.279
IX.2. Concubinajul.....	p.283
IX.3. Sporul (excedentul) natural.....	p.285
X. Concluzii.....	p.287
Bibliografie.....	p.290
Listă ilustrații.....	p.313
Anexe.....	p.316
Ilustrații din Buzăul Ardelean.....	p.372
Cuprins.....	p.397

Cuvinte cheie: Buzăul Ardelean, Vama Buzăului, Întorsura Buzăului, Sita Buzăului, Barcani, demografie istorică, recensământ, registre de stare civilă, cununie, botezați, gemeni, concubinaj, divorț, decedați, reconstituirea familiei.

I. Istoriografie, surse, metodologie de lucru

Problema constituirii familiei și a structurilor familiale din Transilvania în secolul al XIX-lea a fost neglijată până acum în cercetarea științifică din România. Subiectul, unul de abordare interdisciplinară, este foarte important pentru analiza comparativă, - la români, maghiari și germani -, a modului de formare a familiei, a relațiilor matrimoniale, într-un cadru rural dominat de conviețuirea mai multor etnii.

Cucerirea Transilvaniei la sfârșitul secolului al XVII-lea de către austrieci a atras după sine, printre altele, o riguroasă evidență a resurselor materiale și umane din provincie. Astfel, de la începutul secolului al XVIII-lea dispunem, alături de vechile surse economico-demografice (urbăriile și registrele parohiale de stare civilă), și de alte tipuri de izvoare: conscripțiile fiscale, militare, religioase, șematismele și începem să avem o panoramă cât mai aproape de realitate a potențialului demografic și a resurselor materiale din Transilvania¹.

Condițiile materiale din satul transilvănean au suferit schimbări la mijlocul secolului al XIX-lea, în urma desființării relațiilor feudale, ceea ce a influențat condițiile întemeierii familiei, relațiile familiale. Modernizarea societății transilvănene, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, a însemnat și modificarea comportamentului demografic din mediul rural: introducerea controlului nașterilor, creșterea ilegitimității, înmulțirea divorțurilor etc.

Metodologia de lucru abordată în lucrarea de față este aceea a despuierii și exploatării registrelor parohiale, inventată de L. Henry și M. Fleury în anii '60, care nu a fost utilizată în România până acum. De asemenea, au fost cercetate actele tribunalelor matrimoniale bisericești, deoarece, până în anul 1895, când s-a introdus legislația laică, biserica a rezolvat toate problemele căsătoriei, divorțului etc.².

Intenția noastră a fost să abordăm problematica demografică a satelor transilvănene din Regiunea Buzăului Ardelean, Vama Buzăului, Întorsura Buzăului, Sita Buzăului și

¹Ioan Bolovan, *Evoluția demografică a comunei Runcu Salvei în secolele XIX-XX*, în vol. *Fabricat în Runcu Salvei. Aspecte monografice*, coord. Vasile Lechințan, Adrian Onofreiu, Mircea Prahase, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2013, p. 85-86.

²Sorina Paula Bolovan, *Familia în satul românesc din Transilvania*, Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1999, p. 12-13.

Barcani, în perioada 1870-1919. Astfel, registrele parohiale de stare civilă consultate sunt complete doar în cazul satului Vama Buzăului, în celelalte parohii lipsind parțial o anumită perioadă de timp. Trebuie amintit faptul că unele informații au fost preluate din registrele de stare civilă în limba maghiară, acolo unde a fost necesar. Din păcate, după anul 1906 nu am mai putut utiliza nici datele din aceste registre civile, nu pentru că nu existau, ci din cauză că toate datele au fost înregistrate sub denumirea generală de Buzăul Ardelean, din care făceau parte administrativ toate cele patru sate, neputând extrage informațiile necesare cercetării noastre. Această perioadă vine după ce Transilvania intră în structura dualistă a stăpânirii austriece, continuă până în 1919 și a influențat decisiv dinamica populației și comportamentul demografic din Transilvania și mai ales regiunea pe care o cercetăm.

Adaptând metodele de inovație metodologică a lui L. Henry și M. Fleury la acest demers demografic, având ca model studiile consacrate ciclului de viață familială ale Sorinei și Ioan Bolovan și ale Luminiței Dumănescu, ne-am propus cercetarea și interpretarea informațiilor oferite de registrele de stare civilă (parohiale până în anul 1919), a fondurilor autorităților bisericești, dar și a registrelor de stare civilă provenite din arhivele serviciului de evidență a populației din cadrul primăriei Întorsura Buzăului, în vederea „contabilizării” mariajelor, pe luni, ani și decenii, cu interpretarea corespunzătoare a sezonality, stabilirea vârstei medii la prima căsătorie, raportul dintre endogamie și exogamie, recăsătoria și implicațiile acesteia, căsătoriile interetnice și interconfesionale.

Fenomenul natalității nu se rezumă la prezentarea numerică a nașcuților pe luni, ani și decenii, ci încearcă totodată să explice, prin raportarea la perioada concepțiilor, oscilațiile între lunile anului, cu fluxuri și refluxuri determinate de numărul căsătoriilor, intervalul între nașteri, sărbătorile religioase și calendarul agricol. Combinarea informațiilor oferite de actele de naștere, căsătorie și deces a făcut posibilă cunoașterea vârstei la căsătorie, numărul copiilor, perioada între concepții și nașteri, decesul soțului sau al soției, moartea prematură a copiilor, durata căsătoriei și eventualele recăsătorii.

Cele patru localități alese pentru studiul cercetării noastre, au fost selectate datorită faptului că ele sunt centre bisericești, dar și administrative ale regiunii Buzăului Ardelean din această perioadă.

II. Evoluția și structura populației Transilvaniei între anii 1850-1919

Pentru înțelegerea comportamentului demografic al regiunii analizate de noi, este importat să înțelegem dinamica și structura populației Transilvaniei în întregime, din rândul căreia făcea parte și Ținutul Trei Scaune în componența căruia intra și Buzăul Ardelean. În acest sens a fost nevoie de analiza registrelor parohiale de stare civilă și a fondurilor arhivistice ecleziastice cuprinse între anul 1850-1851, când a avut loc primul recensământ al zonei, și anul 1919, an în care Primul Război Mondial s-a încheiat. Prin Transilvania înțelegem atât fostul principat Transilvania, cât și Banatul, Crișana și Maramureșul.

Prin recensământ nu înțelegem numai înregistrarea ca atare a indivizilor dintr-o anumită zonă geografică, ci și o sumedenie de aspecte legate de structura mulțimii indivizilor. În acest sens, sunt incluse și aspecte economico-sociale, de mediu și, de asemenea, eventuale previziuni pe baza datelor sintetizate într-un anumit moment de timp. Un recensământ reprezintă o acțiune complexă, care necesită o mare concentrare de forțe. Din această cauză, recensămintele nu se fac prea des³.

Este de la sine înțeles că, în noile condiții socio-politice și militare ale epocii, cele mai elaborate planuri ale administrației habsburgice nu puteau face abstracție de crearea unor evidențe ce priveau credincioșii și bunurile bisericești. Interesul era perfect justificat prin nevoia permanentă de a acoperi cheltuieli indispensabile susținerii și modernizării statului, dar și cele impuse de neîncetatele războaie pe care imperiul le ducea⁴.

Trebuie să menționăm că, în toate recensămintele efectuate de către autoritățile maghiare de la Budapesta în 1870, 1880, 1890, 1900 și 1910, adică în timpul dualismului austro-ungar, nu a fost înregistrată oficial naționalitatea locuitorilor, ci numai limba maternă, înțeleasă ca „*limba pe care cel chestionat o vorbește mai bine și cu cea mai mare plăcere*”. Acest criteriu a permis oficialităților să denatureze premeditat datele statistice, să sporească artificial numărul maghiarilor, adică al „*vorbitorilor*” de limbă maghiară ca „*limbă maternă*”.

Inegalitatea frapantă în ce privește repartizarea pământului era dublată, în monarhia multinațională austro-ungară de o alta, tot atât de nedreaptă: marea majoritate a moșierilor

³Viorel Gh. Vodă, *Gândirea statistică - un mod de gândire al viitorului*, Editura Albatros, București, 1977, p. 103.

⁴Ana Grama, *Moșii bisericești. 1854. Parohii din Protopopiatul I și al II-lea al Sibiului*, în *Îndrumător Bisericesc*, Anul 159, Editura Andreiana, Sibiu, 2011, p. 301-302.

erau germani și maghiari, în timp ce majoritatea țărănimii sărace aparținea naționalităților nemaghiare și negermane: români, cehi, slovaci, sârbi, croați, ucrainieni etc.⁵.

În anul 1858, Episcopia ortodoxă română a Ardealului, păstorită de episcopul Andrei Șaguna, era alcătuită din 43 protopopiate și 1118 parohii, în care slujeau 1003 preoți, ce deserveau 629.772 credincioși. Cele mai puternice centre ale ortodoxiei românești din Transilvania se găseau la: Brașov, care era centrul a trei protopopiate, Sibiu, orașul de reședință a Episcopiei ortodoxe și centrul a două protopopiate, Zlatna cu reședință a protopopiatului cu același nume, Făgăraș, centrul celor două protopopiate, Sebeș și Zarand⁶.

În perioada dualismului austro-ungar, economia Transilvaniei a avut de suferit în mai multe rânduri de pe urma unor crize economice (1873, 1900), ale căror greutăți le-au suportat masele muncitoare. Cu toată creșterea relativă a economiei sale, încadrarea silită a Transilvaniei în Imperiul austro-ungar a împiedicat dezvoltarea normală a acesteia, afirmarea deplină a posibilităților sale.

Peste 2/3 din populația Transilvaniei era formată din țărănime, iar majoritatea ei, în special cea săracă, era românească. La începutul secolului al XX-lea ia proporții grave fenomenul emigrării țăranilor din Transilvania (în 15 ani, circa 270.000 de oameni), spre vechea Românie și mai ales spre America⁷, unde între anii 1901-1914 au emigrat peste 140.000 de români transilvăneni⁸. Biserica a privit cu îngrijorare fenomenul emigrării, deoarece se pierdeau enoriași, potențiali plătitori de taxe la serviciile religioase tradiționale oferite de biserică, dar și pentru că „*de la străini se învață mai multe lucruri rele, decât bune*”. În mentalitatea vechiului sat, părăsirea moștenirii părintești era considerată o greșeală, o rupere de trecut, iar adaptarea la o viață lipsită de rădăcini era extrem de dureroasă⁹.

În ceea ce privește exportul din sud-estul Transilvaniei în România, el cuprindea în special cherestea, apar minerale, articole din piele, produse din lână tricotată, unelte agricole, obiecte de uz casnic, obiecte de artizanat din lemn, ceramică, faianță, țigle etc¹⁰. Ponderea cea

⁵Ștefan Pascu, *Ce este Transilvania? Civilizația transilvană în cadrul civilizației românești*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1983, p.149.

⁶Pavel Cherescu, *Eparhia Ardealului în lumina Conscriptiilor șaguniene din anul 1858*, în *Mitropolitul Andrei Șaguna. Creator de epocă în istoria Bisericii Ortodoxe din Transilvania*, Editura Andreiana, Sibiu, 2008, p. 386 și p. 373.

⁷Ștefan Pascu, *Istoria României – Compendiu*, Ediția a III-a, Editura didactică și pedagogică, București, 1974, p. 303 și p. 323.

⁸*File din istoria militară a poporului român, Studii*, Vol. II, Ediție coord. de Ilie Ceaușescu, Editura Militară, București, 1983, p. 387.

⁹George Piț, *Satul e în concurență cu orașul*, în *Îndrumător Bisericesc*, Anul 167, Editura Andreiana, Sibiu, 2019, p. 193.

¹⁰Ioan Chiorean, *Efectele războiului vamal dintre Austro-Ungaria și România din anii 1886-1891 asupra regiunii de est a Transilvaniei*, în „*Studii de istorie, filologie și istoria artei*”, Editura Academiei, București, 1972, p. 79.

mai însemnată a exportului din Transilvania în România au reprezentat-o produsele textile și de tricotaje, după cum urmau cele din piele, produsele de lemn și lemnul pentru construcții.

La începutul secolului al XX-lea, în Transilvania numărul muncitorilor din industria mare și mijlocie ajunsese la circa 100.000, din care 32,4% erau români, 42% maghiari, 17,6% germani și 8% alte naționalități (slovaci, cehi, sârbi și ruteni). Faptul că numărul muncitorilor români din industrie nu corespundea ponderii populației românești din Transilvania își are explicația tot în situația de subordonare a acestui teritoriu românesc în cadrul Austro-Ungariei. Populația română, îndepărtată încă din perioada feudalismului din orașe, nu s-a putut impune nici în perioada modernă, astfel că, orașele erau în continuare apanajul „națiunilor dominante”. Când era însă vorba de unele ramuri ca mineritul, în care numai un număr restrâns de muncitori erau calificați tehnic, românii formau majoritatea. Până în 1910, numărul total al muncitorilor ajunsese la 212.300, dintre care 49,2% erau muncitori din marea industrie, față de 44,3% în 1900.¹¹ În 1870 sunt consemnați în Transilvania 24.907 intelectuali români, iar în 1910 numărul lor atinge cifra de 32.783¹².

Legea cea mai importantă pentru cultura și civilizația locuitorilor Transilvaniei este articolul XXXVIII din 1868 (care pretinde ca „*fiecare elev să-și primească instrucția în limba maternă*”¹³), prin care se introduce și reglementează învățământul școlar în școlile poporane de peste tot, pentru ambele sexe, și se împarte în diverse categorii. Dreptul de a înființa școli îl are nu numai statul, ci și toate confesiunile religioase, adică comunitățile bisericești, dar și comunele politice, chiar și persoanele private, consorții, societăți, putând propune ce limbă le va conveni. Se pot înființa școli elementare și superioare poporane, școli civile și școli normale de pregătire a învățătorilor. Pentru fiecare categorie de școli sunt specificate și materiile de învățământ, obligatorii și facultative¹⁴. Legea ascundea și o capcană, prin înființarea școlilor de stat și comunale, întreținute de către comunitate, dar aflate sub controlul statului din partea căruia vor primi o serie de favoruri refuzate școlilor confesionale¹⁵.

În vremea dualismului, școlile confesionale au fost adevărate obstacole în calea maghiarizării practicate în școlile de stat. Așa se explică și persecuțiile exercitate de

¹¹I. Cicală, *Mișcarea muncitorească și socialistă din Transilvania - 1901-1921* -, Editura politică, București, 1976, p. 43.

¹²Ioan Chiorean, *Aspecte privind dinamica intelectoalității juridice din Transilvania în perioada dualismului austro-ungar*, în *Revista Bistriței VIII*, Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Editura „Glasul Bucovinei”, Iași, 1994, p. 132.

¹³Ioan T. Lupaș, *Paralelism istoric*, București, 1937, p. 65.

¹⁴George Bariț, *Părți alese din istoria Transilvaniei – Pe două sute de ani din urmă*, Vol. III, Ediția a II-a, Muzeul de Artă, Brașov, 1995, p. 494.

¹⁵Camelia Elena Vulea, *Învățământul elementar din vicariatul greco-catolic al Hațegului și impactul legislației școlare dualiste (1868-1900). Problema localurilor școlare*, în *Revista Bistriței XVIII*, Muzeul Județean Bistrița-Năsăud, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2004, p. 317.

autoritățile maghiare împotriva autonomiei depline a învățământului confesional (1879-1883, 1907). Dacă la învățământul național adăugăm activitatea societăților culturale românești sau înființarea unor bănci, plus ajutoarele din România, ne dăm seama că poporul român din Transilvania avea mari resurse de rezistență împotriva oricăror prigoniri sau persecuții.¹⁶ În conjunctura istorico-politică creată de regimul dualist, lupta pentru menținerea caracterului confesional al învățământului românesc din întreaga Transilvanie, pentru apărarea limbii materne, a echivalat cu lupta pentru păstrarea nealterată a specificului național¹⁷.

După cucerirea independenței României, folosirea culorilor roșu, galben și albastru, chiar și în hainele portului popular a fost restricționată. Printr-o nouă ordonanță emisă în anul 1885, ministrul de interne Tisza a interzis cu toată rigoarea folosirea însemnelor nemaghiare, ca steaguri, embleme¹⁸.

Procesul de maghiarizare a populației românești din Transilvania a fost susținut prin Legea maghiarizării numelor românești, din decembrie 1897, prin care trebuiau înscrise în limba maghiară numele comunelor, a munților, a văilor și a tuturor localităților, care aveau nume românești¹⁹. Mitropolitul Miron Romanul este cel care luptă și ia o poziție fermă împotriva mai multor legi ce favorizau maghiarizarea.²⁰

Referitor la maghiarizarea numelor românești, acest lucru l-am putut și noi constata studiind registrele matricole civile, toate acestea fiind în limba maghiară. Putem exemplifica aici maghiarizarea unor astfel de nume de familie: Bulárka (Bularca), Hosszu (Hossu), Mokán (Mocanu), Tikös (Ticușan), Sztojka (Stoica), Muntyán (Muntean), Bokirnya (Bocârnea), Nyágovits (Neagovici), Zsuglea (Giuglea); a prenumelor: Sándor (Alexandru), Anna (Ana), Iános (Ioan), Dénes (Dionisie), György (Gheorghe), András (Andrei), Miklós (Nicolae), Demeter (Dumitru), Elek (Alexe), Zsuzsánna (Susana). Maghiarizarea s-a produs și asupra numelor localităților din Buzăul Ardelean: Bodzaforduló (Întorsura Buzăului), Szita Bodza (Sita Buzăului), Bodzavám (Vama Buzăului) și Bárkány (Barcani).

Odată cu intrarea României în Primul Război Mondial, furia cercurilor conducătoare din Viena și Budapesta, s-a îndreptat împotriva populației românești și în special împotriva

¹⁶Dumitru Suci, *Acțiuni politice împotriva suprimării autonomiei Transilvaniei, în România din Transilvania împotriva dualismului austro-ungar (1865-1900)*. Studii, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1978, p. 137.

¹⁷Mirela Andrei, *Școala confesională năsăudeană în timpul regimului politic dualist austro-ungar*, în *Arhiva Someșeană V*, Muzeul Greniceresc Năsăudean, Năsăud, 2006, p. 118.

¹⁸Dorin Dologa, *Lupta națională din Transilvania în perioada 1867-1914*, în *Revista Bistriței XXVII*, Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2013, p. 183.

¹⁹Antonie Plămădeală, *Românii din Transilvania sub teroarea regimului dualist Austro-ungar (1867-1918) după documente, acte și corespondențe rămase de la Elie Miron Cristea*, Sibiu, 1986, p. 25.

²⁰Idem, *Lupta împotriva deznaționalizării românilor din Transilvania în timpul dualismului austro-ungar în vremea lui Miron Romanul, 1874-1898, după acte, documente și corespondențe*, în revista *Biserica Ortodoxă Română*, anul CV, Nr. 1-2, ian-feb 1987, București, p. 144-145.

preoților. Peste 350 de preoți au fost arestați și închiși în temnițele de la Cluj, Alba Iulia, Oradea, Timișoara etc. De asemenea, alții au fost deportați, iar alții, și anume peste 100 de preoți mai ales din jud. Brașov, Făgăraș și Sibiu, au trebuit să-și părăsească satele la retragerea armatei române în toamna anului 1916, de frica persecuțiilor și condamnărilor la moarte. N-au scăpat în schimb familiile lor.

III. Considerații generale privind colaborarea dintre stat și biserică în domeniul vieții matrimoniale

În Bizanț, între căsătorie și Cununie nu s-a făcut niciodată deosebire, întrucât Taina Cununii săvârșită în Biserică era recunoscută de către stat și ca act de căsătorie civilă. Practic Biserica era cea care ținea evidența celor căsătoriți sau cununați. Și la români a existat această tradiție simfonică (de la simfonia bizantină) dintre Biserică și stat. Din păcate ea a încetat odată cu reformele din timpul domnitorului Alexandru Ioan Cuza în Vechiul Regat și în Transilvania în anul 1925, adică după întemeierea României Mari²¹.

În timpul stăpânirii austriece din Transilvania (1691-1848) s-au luat mai multe măsuri privitoare la români. Prin diploma lui Carol III (VI) din 1731 se dispune ca toți „*acatolicii sunt obligați a plăti preotului catolic taxe strolare... să se cunune la acesta și să respecte sărbătorile catolice*”. Diploma aceluiași împărat din 1732 acordă anumite privilegii clericilor și credincioșilor români greco-catolici, dispunând ca: „*Toți valahii uniți după rânduială... să fie socotiți în starea celor din Statusul catolic transilvănean, iar nu ca până acum numai tolerați*”. În 1774 împărăteasa Maria Tereza prevede prin decret „*pedeapsa cu moartea în caz de trecere în masă de la confesiunea romană și greco-catolică la cea ortodoxă sau la protestantism*”²². Între anii 1760 și 1762 generalul Adolf Bukow trimis de împărăteasa Maria Tereza întocmește o statistică a preoților și credincioșilor români ortodocși și uniți din Transilvania. După această statistică erau 2253 de preoți uniți, cu 515 biserici și 25.174 de familii și 1380 de preoți ortodocși cu 1362 de biserici și 126.712 familii²³, în 1851 numărul uniților era mai mare, ei reprezentând 50,4% din populația românească, întregistrându-se 648.410, în timp ce numărul ortodocșilor era de 638.017²⁴.

Căsătoria s-a desfășurat într-un cadru delimitat și impus de biserică. Biserica pentru a întări dreptul său asupra căsătoriei, nu o putea rezuma doar la liberul consimțământ al celor doi tineri, astfel s-a accentuat convingerea indivizilor că legătura lor era în același timp o uniune cu Dumnezeu²⁵. La Viena s-au promulgat reglementări de stat noi cu privire la

²¹Irimie Marga, *Introducere în dreptul matrimonial ortodox*, în *Revista Teologică*, Serie nouă, Anul XVII (89), Nr. 3, iul. - sept., 2007, Editura Mitropoliei Andreiana, Sibiu, p. 165-166.

²²Ioan N. Floca, *Măsuri și dispoziții luate pe cale de legi de stat și bisericești din Ungaria, Transilvania și Austria în privința românilor până la 1918*, în *Îndrumător bisericesc*, Editura Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului, Cluj-Napoca, 1979, p. 234-235.

²³Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, Sibiu, 1972, p. 258.

²⁴Maria Curtean, *Andrei Șaguna, întemeietor al diplomației bisericești în Transilvania*, în *Revista Teologică*, Serie Nouă, Anul XVIII (90), Nr. 4, octombrie-decembrie 2008, Sibiu, p. 127.

²⁵Maria Băilă, *Discursul Bisericii Ortodoxe cu privire la căsătorie și divorț (1750-1850)*, în *Angvstia*, Nr.4, Editura Carpații Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, 1999, p. 186.

logodnă, căsătorie și familie. Este vorba de Ordinul împăărătesc Nr. 271 din 4 iulie 1850 și de Decretul Ministerului de Justiție din 10 mai 1852. Capitolul al II-lea al codului civil austriac reunește 92 de prevederi, care prescriu chestiuni variate, de la definirea contractului de căsătorie, la desfacerea acesteia, evidențiind principalele impedimente care puteau apărea în calea încheierii unei căsătorii. Enumerarea lor ne permite perceperea unor similitudini cu acele obstacole declarate de biserică drept impedimente ale căsătoriei: lipsa consimțământului părților, incapacitatea fizică sau mentală de a contracta o căsătorie validă, eroarea asupra persoanei, condamnarea la închisoare, depunerea jurământului monastic, disparitatea de religie, dar mai ales lunga listă a impedimentelor de înrudire de sânge și de afinitate. De asemenea, codul civil prescria o traiectorie procedurală necesară în vederea încheierii contractului matrimonial. În toate aceste etape, autoritățile statului și cele ecleziastice au conlucrat, fiind prescrisă în codul civil implicarea preoților în desfășurarea formalităților care precedă încheierea contractului de căsătorie. În contrapondere, codul austriac a acordat o la fel de mare importanță aspectelor conexe desfacerii comuniunii matrimoniale, care putea fi desfăcută temporar (prin separația de pat și masă) sau total (prin anulare, despărțire totală sau decesul unuia dintre soți). Codul civil prescria o delimitare între desfacerea căsătoriei la creștinii catolici și la cei acatolici. De asemenea, un spațiu întins a fost dedicat chestiunilor legate de relația dintre părinți și copii, tutela și curatela ș.a.²⁶. Acest lucru l-a determinat pe episcopul Andrei Șaguna să publice în 1854 o cărticică privitoare la „*trebile căsătoriilor*” (cu numai 42 de pagini), numită *Cunoștințe folositoare despre trebile căsătoriilor, spre folosul preoțimei și al scaunelor protopopești* (tipărită cu litere chirile, aceasta nu este decât un adaos la „*Elementele dreptului canonic*”, fiind primul manual sistematic de drept canonic în teologia românească²⁷, din care lipsea partea practică a legislației bisericești cu privire la căsătorie și divorț)²⁸. Acest fapt a dus la dezvoltarea spiritului juridic al românilor, în sensul că preocuparea pentru o legislație eficientă și respectată este semn de educație și civilizație²⁹.

²⁶Ioan Bolovan, Sorina Paula Bolovan, *Familia în Europa Centrală în timpul primei tranziții demografice*, în vol. *În căutarea fericirii. Viața familială în spațiul românesc în sec. XVIII-XX*, coordonatori Ioan Bolovan, Diana Covaci, Daniela Deteșan, Marius Eppel, Crinela Elena Holom, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010, p. 296-297.

²⁷Mircea Păcurariu, *Studii de istorie a Bisericii Ortodoxe Române II*, Editura Academiei Române, București, 2009, p. 78.

²⁸Gh. Tulbure, *Mitropolitul Șaguna, opera literară, scrieri pastorale circuli școlare, diverse*, Seria Didactică, Nr. 9, Sibiu, 1938, p. 19.

²⁹Irimie Marga, *Mitropolitul Andrei Șaguna, autorul primei cărți de drept al familiei la români*, în *Mitropolitul Andrei Șaguna. Creator de epocă în istoria Bisericii Ortodoxe din Transilvania*, Editura Andreiana, Sibiu, 2008, p. 280-282.

Conciliul I Vatican (au avut loc 93 de ședințe, între 8 decembrie 1869 și 1 septembrie 1870) admitea încheierea unei căsătorii mixte numai în fața preotului catolic, interzicea acatolicilor să fie nași de Botez, să cânte la slujbele religioase sau să primească sacramentele³⁰, de aceea căsătoriile „mestecate” între ortodocși și greco-catolici au generat, înainte și după Revoluția de la 1848, puternice disensiuni în sânul clerului, fie din pricina oficerii lor, fie din pricina apartenenței religioase a copiilor³¹. Încă din 1849, Andrei Șaguna propunea Consistoriului de la Blaj să accepte obiceiul împământănit de necatolici ca în căsătoriile mixte preotul miresii să officieze Taina Cununiei. Însuși Alexandru Sterca-Șuluțiu, în aprilie 1851, pleda în fața Consistoriului unit printru buna conviețuire cu frații de un neam și o limbă, făcând apel la legea transilvăneană din 1791, ca băieții să aibă religia tatălui, iar fetele să aibă religia mamei. În aceste împrejurări, Guvernul provincial a căutat o modalitate de a evita disensiunile și a dispus ca preotul cununător să fie întotdeauna parohul miresii, însă litigiile matrimoniale mixte să fie judecate numai la Blaj³².

După desființarea regimentelor grănicerești din Transilvania la mijlocul secolului al XIX-lea, autoritățile austriece au fost extrem de atente la fenomenul căsătoriei tinerilor. Legile militare impuneau ca vârstă minimă la căsătorie pentru bărbați 22 de ani, după ce aceștia participaseră deja la cele trei trageri la sorți pentru armată. Datoria de a efectua serviciul militar intra în vigoare în anul împlinirii vârstei de 20 ani, dată la care fiecare tânăr era obligat să participe la sorți organizate în fiecare comunitate de către autoritățile militare³³.

În procesul de normare a fenomenului matrimonial relativ la românii din Transilvania în a doua jumătate a secolului XIX-lea, apărea în anul 1875 lucrarea *Prelucrări teologice despre matrimoniu, impedimente, procedura, cu respect e praxa vigente în provincia metropolitană greco-catolică a Albei-Iulia*, întocmită de Ioan Rațiu, fost profesor de drept canonic la seminarul din Blaj și asesor în cadrul Tribunalului matrimonial de a II-a instanță³⁴.

³⁰Sabin Truția, *Unificarea bisericească a românilor din Ardeal – spovedania unui convertit* -, în *Mitropolia Ardealului*, Anul I, Nr. 3-4, noiembrie-decembrie 1956, Sibiu, p. 209.

³¹Macarie Marius Dan Drăgoi, *Aspecte ale relațiilor interconfesionale în Transilvania la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX*, în *Arhiva Someșeană* IV, Seria a III-a, Muzeul Grăniceresc Năsăudean, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2005, p. 199.

³²Macarie Marius Drăgoi, *Aspecte privind relațiile dintre ortodocșii și uniții din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, în *Revista Teologică*, Serie Nouă, Anul XV (87), Nr. 4, oct.dec., 2005, Sibiu, p. 99.

³³Sorina Paula Bolovan, Ioan Bolovan, *Considerații privind vârsta la căsătorie la românii transilvăneni în secolul al XIX-lea*, în *Transilvania în epocile modernă și contemporană. Studii de demografie istorică*, coord. Ioan Bolovan, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2002, p. 116.

³⁴Ioan Bolovan, Marius Eppel, *Între stat și biserică: identitate și alteritate prin căsătoriile mixte în Transilvania (a doua jumătate a sec. Al XIX-lea și începutul sec. XX)*, în vol. *In Honorem Alexandru Moșanu. Studii de istorie medievală, modernă și contemporană a românilor*, coord. Nicolae Enciu, Editura Centrul de Studii Transilvane și Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2012, p. 330-331.

Familia creștină poate cunoaște o dizolvare numai prin moarte. Moartea este fizică și morală. Moartea fizică naturală este un act divin în urma căruia soțul rămas văduv poate să se recăsătorească decât să ducă o viață imorală³⁵, însă când soții se despart din alt motiv atunci o recăsătorie a lor cu alții se consideră desfrânare³⁶. Biserica a stabilit în privința Cununii că se poate face numai de trei ori³⁷, avându-se în vedere slăbiciunea firii omenești³⁸.

Divorțul este considerat drept cel mai de temut dușman al familiei sau lovitura de moarte ce se poate da unei vieți în familie. În Transilvania până la introducerea legislației civile în 1894 viața de familie a fost normată în același timp de legi civile și militare și de o serie de acte bisericești. Abia legile civile din 1894 au statuat obligativitatea căsătoriei civile, transferând toată autoritatea în materie de viață de familie autorităților laice³⁹.

Până la izbucnirea războiului, persoanelor care trăiau în concubinaj le era refuzată Sfânta Împărtășanie. După 1914, la nivelul conducerii bisericii ortodoxe s-au făcut câteva „concesii” în această privință, perechilor ce intrau în categoria concubinilor li se cerea să facă o promisiune înaintea Sfântului Altar, în cadrul Sfintei Spovedanii, că își vor repara greșeala. De asemenea, persoanele ce doreau să-și schimbe statutul de concubini și solicitau încheierea căsătoriei religioase, beneficiau de mai mare îngăduință în sensul că preoții renunțau la a le mai impune unele canoane ce fuseseră obligatorii înainte de război.

³⁵Sebastian Șebu, „Ce a unit Dumnezeu, omul să nu despartă” sau despre Sf. Taină a Căsătoriei, în *Îndrumător Bisericesc*, Anul 138, Sibiu, 1990, p. 111.

³⁶P. Deheleanu, *Manual de sectologie*, Tipografia Diecezană Arad, 1948, p. 407.

³⁷*Îndrumător Bisericesc pe anul 1958*, Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Aradului, Arad, p. 155.

³⁸Sorin Cosma, *Înțelesul tainic al Sfintei Cununii*, în *Îndrumător Bisericesc*, Nr. 4, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1983, p. 58.

³⁹Luminița Dumănescu, *Familia românească în comunism*, Presa Universitară Clujeană, 2012, p. 35-36.

IV. Reconstituirea familiei în satele românești din Buzăul Ardelean între 1870-1919

Temperatura scăzută, precipitațiile din belșug au favorizat dezvoltarea agriculturii, ca ramură nouă, pe lângă păstorit. Creșterea vitelor și agricultura, apoi câteva elemente de manufactură au așezat populația de la izvoarele Buzăului pe un temelii spiritual cu alte caracteristici ca de obicei. După destrămarea imperiului austro-ungar (1900-1918), zidurile acestei cetăți naturale au plesnit spre centrele mari: Brașov, Buzău, Sf. Gheorghe, prin Tg. Secuiesc, spre Moldova etc., locul potecilor ascunse fiind luat de drumuri bine cunoscute, cu toate că despre o adevărată înflorire nu se putea vorbi atunci.

Apariția unor societăți de exploatare a lemnului, a fabricii de sticlă de la Barcani și de la Crasna, instalațiile mecanice de prelucrare parțială a lemnului au schimbat profilul moral al oamenilor, au adus elemente noi în cultura localnicilor, au îmbogățit creația populară.

În 1851, când memoriul lui Bălcescu, adresat lui Kossuth, circula pe buzele tuturor, la Întorsura Buzăului s-a pus temelii școlii din sat. În Sita Buzăului, școala s-a ridicat în anul 1868, iar cea din Barcani a ființat pe lângă fabrica de sticlă a lui Miss Conrad. Din 1824, de când a luat ființă școala în satul Vama Buzăului, influența oamenilor cu carte s-a resimțit în procesul de dezvoltare culturală în această zonă. Scrierile vechi precizează că în 1825, trei sate buzoiene au devenit unități administrative de sine stătătoare: Vama Buzăului, Întorsura Buzăului, Sita Buzăului, iar comuna Barcani s-a desprins de comuna Zagon în iulie 1925⁴⁰.

Crescători de vite fiind, nu se prea îndurau să-și sacrifice animalele, doar atunci când erau accidente și se vindeau în „hopșe” de aceea consumau rar carnea. Vechiul tip de hrană, nu putea fi decât cel lacto-vegetarian, utilizând pe scară întinsă plantele de culegere și având fiertura de mei, hrișcă, mai târziu de porumb - mămăliga - la bază.

Datorită ocupației bărbaților, la pădure, pășune sau cărăușie, femeia era în primul rând muncitoare agricolă și apoi gospodină, cultivarea ogorului și a grădinei din jurul casei revenind femeii odată cu îngrijirea copiilor și a animalelor din gospodărie. „În timpul muncilor se mânca ce se găsea”. Se consumau: lapte și derivate ale laptelui, ouă, slănină, ceapă, cartofi, fasole, mazăre, păsat, mai toate cu mămăligă sau cu lipie din făină de secară

⁴⁰Vasilescu Virgil, *Cultura și arta populară în zona Buzăului Transilvănean*, în *Aluta*, Vol. I, Sf. Gheorghe, 1970, p. 368-369.

amestecată cu făină de orz. În funcție de anotimp se consumau fructe de pădure, fragi, ciuperci, zarzavaturi și legume de grădină⁴¹.

Suprafața redusă de teren arabil (6% din suprafața totală plus loturile de casă) a putut asigura infima parte de materie primă vitală pentru alimentație. Dintre plantele cerealiere grâul nu se cultiva deloc, iar secara în cantitate mică. Cultivarea orzului ocupa o cincime din suprafața totală, arabilă. Deși slab productiv, porumbul figura între semănăturile anuale. Producția de orz acoperea numai necesitățile producătorilor, dar porumbul se importa aproape în totalitate. Lotul de casă a asigurat numai parțial necesarul de zarzavaturi, care în rest trebuia importat. În schimb, cartofii răsplăteau abundant truda cultivatorilor. Cu toate că figura ca o materie primă de bază în alimentație, 2/3 din producție era în plus. Fructe nu prea se făceau. Dintre plantele industriale, inul acoperea în primul rând necesarul pentru industria casnică, iar cânepa era cultivată pentru a fi comercializată. În privința nutrețurilor cerealiere (ovăz, borceag), precum și paie, duceau lipsă. În același timp cantitatea fânului a depășit nevoile. Pășunile asigurau condițiile necesare creșterii animalelor (cornute, cai, porci, oi), totuși numărul lor depindea de starea materială a locuitorilor.

Rentabilitatea exploatării lemnului rivaliza cu a cultivării cartofilor. După împroprietărire, fiecare locuitor dispunea de o mai mare sau mai mică porțiune de pădure, pe care putea s-o gospodărească liber. Din roadele pădurii beneficiau chiar și oamenii necăjiți, care se ocupau cu vânzarea fructelor de pădure, ca și a alunelor, ciupercilor, iescii etc.

Agricultura producea pe de o parte peste necesități (cartofi, lemn, animale, fân și cânepă), iar pe de altă parte nu putea satisface nevoile legate de cereale, zarzavaturi, fructe, băuturi, precum și cele legate de creșterea animalelor. Pentru rezolvarea acestei disproporții, locuitorii au recurs la schimburi de diferite forme.

În schimbul produselor agricole care nu se cultivau în zona Întorsurii, locuitorii plăteau și cu propria lor forță de muncă, dar în general aceste practici erau rare. Cei înstăriți își plăteau prășitorii cu bani; în aceeași situație se găseau și zilerii agricoli buzoieni, care lucrau pe pământurile boierești din Dobrogea, înainte de Primul Război Mondial. Numai în satele bogate din Țara Bârsei primeau în schimbul muncii lor cotă parte din produsele obținute prin cultivarea pământului. O parte din flăcăii Întorsurii erau tocmiți la sași bogați ca slugi, iar în schimbul muncii lor primeau bani și haine⁴².

⁴¹Moldovan Nicolae, *Date cu privire la alimentația tradițională din zona Întorsurii Buzăului*, în *Aluta* VIII-IX. Studii și comunicări a Muzeului Sfântu Gheorghe, Sfântu Gheorghe, 1976-1977, p. 307.

⁴²Gazda Klara, *Schimburi de mărfuri în Întorsura Buzăului*, în *Aluta* VIII-IX. Studii și comunicări a Muzeului Sfântu Gheorghe, Sfântu Gheorghe, 1976-1977, p. 354-355.

Satele îngrămadite, răsfirate, cu case izolate și cele de vale sunt specifice zonei despre care ne ocupăm, fiind specific românești. Într-o gospodărie puteau locui o familie sau mai multe. De obicei locuiau familii înrudite între ele prin filiație⁴³.

De la recensământul din 1850 și până la cel din 1900 Vama Buzăului a cunoscut un mare avânt demografic. Dacă la început erau doar 130 de case, acum erau 310 case; existau un număr de 685 de locuitori care va ajunge la 1513 locuitori. S-au modificat și categoriile sociale: la început erau 245 de căsătoriți au ajuns la 567 de căsătoriți; de la 417 necăsătoriți au ajuns la 877; de la 23 de văduvi au ajuns la 69 de văduvi.

Și etniile locuitoare au suferit modificări majore: români: de la 583 la 1432; maghiari: de la 55 la 48; germani: de la 1 la 25, iar alte etnii fie dispar fie apar pe liste cum ar fi țigani și 1 slovac. Din punct de vedere confesional, ortodocși: de la 629 la 1434, romano-catolici: de la 41 la 21, evanghelici: de la 15 la 26, și apar alte confesiuni cum ar fi: 3 greco-catolici, 27 reformați și 2 unitarieni.

Registrele matricole ale parohiei s-au păstrat intacte până în ziua de astăzi, ele putând fi accesate la Primăria din localitate, unde au fost depuse în urma unui incendiu la arhivele acesteia. Biserica a pus la dispoziție registrele ei pentru a ajuta la evidența populației și pentru a se putea menține în ordine anumite cerințe venite din partea populației cu referire la apartenența socială și familială din care provin.

Conform datelor adunate din recensămintele efectuate la Întorsura Buzăului, în perioada 1850-1910, numărul de case a crescut de la 205 la 1029, numărul de locuitori a crescut de la 1157 la 5366. Din punct de vedere etnic: români cresc de la 1147 la 4944, cu 3797 (431,04%), maghiarii cresc de la 2 la 350, cu 348 (17500%), germanii cresc de la 1 la 34, cu 33 (3400%), nu mai apar țigani, dar în schimb apar slovacii (1) și alte naționalități (37). Din punct de vedere confesional: ortodocși cresc de la 1153 la 4962, cu 3809 credincioși (430,36%), romano-catolicii cresc de la 3 la 137, cu 134 de credincioși (4566,67%), evanghelicii cresc de la 1 la 41, cu 40 de credincioși (4100%) și apar alte confesiuni: greco-catolicii (3), reformați (196), unitarieni (3) și ismaeliții (24).

Între anii 1850-1900, la Sita Buzăului numărul caselor a crescut de la 198 la 293, populația a crescut de la 1030 la 1570. Numărul locuitorilor crește în cazul bărbaților de la 529 la 782, iar al femeilor de la 501 la 788. Din punct de vedere confesional: ortodocșii cresc de la 1015 la 1480, romano-catolicii de la 15 la 12, o scădere de 3 credincioși, și apar

⁴³Romulus Vulcănescu, *Etnografia: știința culturii populare*, Editura Științifică, București, 1966, p. 78.

reformații cu 57 de credincioși, evanghelicii cu 2 credincioși, 17 credincioși greco-catolici și 2 credincioși unitarieni.

În recensământul din 1910, Barcani avea o populație de 1353 locuitori. Din punct de vedere confesional existau 1233 ortodocși, 2 greco-catolici, 74 romano-catolici și 44 reformați⁴⁴. Până la acest recensământ, satul Barcani făcea parte administrativ din comuna Zagon, iar din punct de vedere bisericesc, filie la parohia Sita Buzăului. Din datele prezentate mai sus, satul era majoritar confesional ortodox (91,13%), restul de 8,87% îl constituiau romano-catolicii (5,47%), reformații (3,25%) și greco-catolicii (0,15%).

⁴⁴Varga E. Árpád, *Erdély etnikau és felekezeti statisztikája*, Vol. I, Editura Pro-Print Könyvkiadó, Budapest, Csikszereda, 1998, p. 129.

V. Dinamica și structura cununiilor (căsătoriilor) din Buzăul Ardelean în perioada 1870-1919

În zona Buzăului Ardelean, tinerii nu se puteau căsători fără consimțământul părinților. Înainte de căsătorie, făceau mai întâi logodna și apoi anunțurile la primărie. Dacă nimeni din părți nu strica logodna și nu era nicio reclamație de nicio parte, atunci după două-trei săptămâni se făceau pregătirile pentru nuntă. Tinerii nu aveau voie să trăiască împreună înainte de cununie și purtau semn că sunt logodiți: flăcăul purta la pălărie sau pe căciulă flori roșii ce se vindeau în special la prăvălii, iar fetele fundă roșie în cosițe.

Conform metodologiei consacrate de L. Henry și M. Fleury, prima operație tehnică ce se execută este înregistrarea pe fișe separate a tuturor nașterilor, deceselor și căsătoriilor din intervalul temporal propus. În acest scop, am utilizat registrele de stare civilă ale parohiei ortodoxe Vama Buzăului, aflate în păstrare la Primăria comunei Vama Buzăului - Serviciul de stare civilă și în cadrul Bibliotecii parohiale a Bisericii Ortodoxe Vama Buzăului, registrele de stare civilă ale parohiei Întorsura Buzăului, aflate în păstrare la Filiala Județeană Covasna a Arhivelor Naționale, precum și registrele de stare civilă în limba maghiară aflate în păstrare la Primăria orașului Întorsura Buzăului - Serviciul de stare civilă, registrele de stare civilă ale parohiei Sita Buzăului aflate în păstrare la Filiala Județeană Covasna a Arhivelor Naționale, precum și registrele de stare civilă în limba maghiară aflate în păstrare la Primăria orașului Întorsura Buzăului - Serviciul de stare civilă și registrele de stare civilă ale parohiei Barcani, aflate în păstrare la Filiala Județeană Covasna a Arhivelor Naționale, registrele de stare civilă în limba maghiară aflate în păstrare la Primăria orașului Întorsura Buzăului - Serviciul de stare civilă și în cadrul Bibliotecii parohiale a Bisericii Ortodoxe Barcani.

În zona Buzăului Ardelean nunțile se făceau în anumite zile, de obicei duminică, țineau două zile și niciodată în posturile de peste an. Postul, ca timp de interferență între sacru și profan, timp al restricțiilor și al meditației profunde asupra naturii umane, nu a ritmat numai aspectele legate de viața spirituală, ci și aspectele legate de viața de zi cu zi, datorită interdicțiilor legate de căsătorie, petreceri, joc⁴⁵.

Așa se explică faptul că cele mai multe cununii au avut loc tocmai înainte sau după post. În toate cele patru sate investigate s-au făcut în luna februarie cele mai multe cununii.

⁴⁵Crucița Loredana Baci, *Postul - origini, reglementare, evoluție. Studiu de caz - Transilvania sfârșitului de secol XIX și începutului de secol XX*, în *Revista Bistriței XV*, Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2001, p. 280-281.

Anotimpurile preferate pentru încheierea unei căsătorii rămâneau toamna (lunile octombrie și noiembrie) și iarna (lunile ianuarie și februarie), cu mai mult de jumătate din totalul cununiilor. Au existat luni în care nu s-a oficiat nicio cununie, cum este de exemplu luna martie (care pică întotdeauna în postul Paștilor) la Vama Buzăului și Întorsura Buzăului, dar surprinzător în celelalte două parohii, la Barcani au fost 3 cununii (1,16%) și la Sita Buzăului 4 cununii (1,43%). La capitolul mediei cununiilor pe un an, Întorsura Buzăului s-ar situa pe primul loc cu 20 de cununii (un lucru normal și datorită faptului că, această localitate avea cea mai numeroasă populație din zonă), apoi Sita Buzăului cu 13 cununii, Barcani cu 10 cununii și Vama Buzăului cu 9 cununii. În Buzăul Ardelean procente de căsătorii protogame diferă de la sat la sat, însă doar cu mici diferențe.

Din punct de vedere legal, băieții apti pentru armată nu se puteau căsători decât după îndeplinirea stagiului militar pe care îl începeau la vârsta de 20 de ani și îl încheiau la 22 de ani. Pentru fete, potrivit legii, vârsta optimă de încheiere a căsătoriei începea la 16 ani⁴⁶. Așa se face că media de vârstă a celor cununați pentru prima dată a fost la Vama Buzăului: la bărbați de 27,8 ani, iar la femei de 22,7 ani; la Întorsura Buzăului: la bărbați de 26,5 ani, iar la femei de 20,9 ani; la Barcani: la bărbați de 25,9 ani, iar la femei de 20,2 ani și la Sita Buzăului: la bărbați de 26,5 ani, iar la femei de 21,7 ani.

Căsătoriile dintre o persoană ce nu a mai fost căsătorită și o persoană ce a mai fost căsătorită se numesc căsătorii palingame. În general, bărbații rămași văduvi, preferau fete tinere, necăsătorite pentru a încheia un nou mariaj⁴⁷. Văduvii se puteau recăsători doar după perioada de doliu, la fel și văduvele, care trebuiau să facă un parastas după „*anul de jale*”. Dacă femeia a născut în această perioadă îi era permis să se recăsătorească mai repede⁴⁸.

Comparând datele adunate din cele 4 localități cu referire la vârsta medie a celor recăsătoriți, în cazul bărbaților, cea mai mare a fost la Vama Buzăului, de 46 ani, în celelalte localități fiind asemănătoare, cifrându-se în apropierea vârstei de 42,5 ani. Efectuând o medie a zonei, vârsta medie a bărbaților care se recăsătoreau era de 43,4 ani. În cazul femeilor, cele mai mari au fost la Vama Buzăului și Sita Buzăului de 39,6 ani și cea mai mică a fost înregistrată la Barcani, de 33 de ani, în timp ce la Întorsura Buzăului vârsta femeilor se afla la

⁴⁶Paula Virag, *Rolul femeii în viața de familie la sfârșitul secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea în comitatul Satu Mare, în Satu Mare. Studii și comunicări XXX/II*, Editura Muzeului Sătmărean Satu Mare 2014, p. 61.

⁴⁷*Ibidem*, p.114.

⁴⁸Florin Vlașin, *Rolul registrelor de stare civilă în cercetarea demografică. Studiu de caz – Căsătoria și divorțul la românii ortodocși din localitatea Bistrița-Bărgăului în perioada 1850-1870*, în *Revista Bistriței XXIII*, Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2009, p. 172.

jumătatea dintre cele două extreme, de 36,4 ani. Efectuând o medie a zonei, vârsta medie a femeilor care se recăsătoreau era de 37,2 ani.

În toate cele 4 localități din Buzăul Ardelean, cei mai mulți cununați provin din grupele de vârstă cuprinse între 20-29 de ani, iar la polul opus îl constituiau cununații din grupele de vârstă cuprinse între 40 și peste 50 de ani. Putem stabili o medie pe zonă la cununații proveniți din grupele de vârstă cuprinse între 20-29 de ani de 2285 de cununați, reprezentând 65,03%, iar în cazul cununaților din grupele de vârstă cuprinse între 40 și peste 50 de ani de 53 cununați, reprezentând 6,33%.

În Buzăul Ardelean, în toată perioada studiată, ponderea căsătoriilor exogame a fost una care s-a cifrat în jurul valorii de 19,74%, adică de 662 de indivizi din cei 3478 de cununați. Acest lucru ne determină să afirmăm că, satele investigate aveau un potențial demografic ridicat, în care majoritatea căsătoriilor (80,26%) s-au încheiat în interiorul lor, plus că aceste sate s-au arătat extrem de rezervate privind alianțele din afara lor.

Cununiile exogame evidențiază însă și un alt tip de căsătorii, respectiv, cele mixte din punct de vedere confesional. Din punctul de vedere al cununiilor mixte încheiate în Buzăul Ardelean, acestea au fost într-un număr de 29 (1,97%), dintre care: între un romano-catolic și un ortodox 11, un reformat și un ortodox 17 și un greco-catolic și un ortodox 1.

VI. Dinamica și structura nașterilor din Buzăul Ardelean în perioada 1870-1919

Una dintre dorințele primordiale ale fiecărei familii nou întemeiate este aceea de a avea copii. Faptul de a avea copii era privit totdeauna ca o binecuvântare cerească, iar sterilitatea era socotită ca o urgie cerească. Nașterea de băieți era preferată în detrimentul nașterii de fete.

Nou-născutul era supravegheat zi și noapte, ca să nu fie „schimbat” de către ființele demonice, să nu se îmbolnăvească sau să i se ia somnul. Bărbatul sau femeia poftită ca nașă nu refuza niciodată, căci după credința generală a românilor, fiecare creștin adevărat este dator a se prinde cumătru, deoarece pentru fiecare copil botezat i se iartă câte un păcat și se face mai plăcut lui Dumnezeu. Cel ce refuză primirea oficiului de naș are, după credința poporului român, foarte mare păcat⁴⁹. Nașii ca părinți spirituali, de aceeași credință ortodoxă cu cel ce-l prezintă la altar, rostesc în numele pruncului Simbolul credinței, garantează (girează) pentru el⁵⁰ ca viitor membru al bisericii și își iau angajamentul că vor veghea cu mare răspundere asupra educației lui creștine⁵¹.

Venirea pe lume a unui nou-născut era de obicei asistată de către o moașă. Moașa era o femeie mai în vârstă din sat, care se pricepea la aducerea pe lume a unui copil⁵². Dacă în spitalul urban, moașele reprezintă în a doua jumătate a secolului al XIX-lea femeia instruită medical să ajute la naștere, în comunitatea rurală, noțiunea este circumscrisă femeilor în vârstă, fără calificare medicală, cu experiență de viață confirmată de membrii colectivității. Cea mai agreată poziție la naștere era în genunchi, pe jos - direct pe pământul locuinței, nașterea în pat așa cum a fost ea practică în spital fiind extrem de rar întâlnită în familiile de țărani⁵³. Moașa îndeplinește prin tradiție riturile legate de venirea pe lume și de integrare a nou-născutului în familie și neam. De competența și priceperea ei depindea de multe ori viața mamei și a copilului. Dacă femeia avea chinuri mari, moașa recurgea la o serie de acte menite

⁴⁹S. Fl. Marian, *Nașterea la români*, Editura „Grai și suflet-Cultura națională”, București, 1995, p. 108-109.

⁵⁰Patricia Codău, *Taina intrării în Biserică și botezul pruncilor*, în *Îndrumător Bisericesc*, Nr. 4, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1983, p. 47.

⁵¹Marin Neamțu, *Despre Taina Sfântului Botez*, în *Îndrumător bisericesc misionar și patriotic*, Nr. 1, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1984, p. 86.

⁵²*Sărbători și obiceiuri*, Vol. II, Editura Enciclopedică, București, 2002, p. 7.

⁵³ Ioniță-Niculescu Mihaela, *Considerații privind evoluția natalității în județul Gorj în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului XX*, în *Litua XIV*, Muzeul Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu”, Târgu-Jiu, 2012, p. 178-179.

să ușureze durerile⁵⁴. Una dintre atribuțiile moașei era de a boteza pruncul dacă acesta avea grave probleme de sănătate și exista riscul să moară înainte de a fi botezat de preot, iar matricolele abundă cu exemple de acest fel⁵⁵.

Prin botez credinciosul este invitat să ducă o viață curată, în Iisus Hristos și după Iisus Hristos, pentru a obține mântuirea. Botezul este începutul, dar și mijlocul prin care i se oferă posibilitatea de a se împărtăși de ceea ce Iisus Hristos îi oferă prin jерfa și învierea Sa⁵⁶. Prin botez copilul este integrat în circuitul creștin. În toată această perioadă mama, ajutată de alte femei din sat, înfăptuiește ritualurile de protecție a copilului. Când acesta trece de primele etape ale vieții tot mama este cea care se ocupă de creșterea și îngrijirea lui. Bolile copiilor mici sunt foarte numeroase și periculoase: deochiul, plânsorile, răul copiilor, ceasul rău cu spăriat, roșata sau zofiile, aripele, bubele dulci, părul porcului, giunghiul, plesnele, focurile, socotele, restul, gălbenarea. Mama încearcă să combată aceste boli prin diferite leacuri sau descântece și, în cazul în care procedeele ei nu au succes, apelează la babe sau la vrăjitoare⁵⁷.

Avortul era considerat un mare păcat. Astfel, capitolul XVI din Codul penal austriac - aflat în vigoare în Transilvania din septembrie 1852 - în cuprinsul a cinci paragrafe (§§144-148) face referire la practica avortului și la pedepsele implicate de acesta. Dacă era „*lepădarea încercată, dar nereușită*”, pedeapsa prescrisă era închisoarea de la șase luni la un an, iar dacă „*lepădarea*” era reușită atunci se sancționa cu întemnițare de la un an la cinci ani. La aceeași pedeapsă „*însă înăsprită*” se condamna și tatăl pruncului avortat, dacă acesta era complice la „*crimă*”. De această „*crimă se face culpaver*” și acela care „*cu ver ce scop, efectuează ori încearcă să efectueze avortul, fără știrea și în contra voinței mamei fătului*”. Sancțiunea dictată în acest caz varia „*cu carceră grea*” de la unul la cinci ani, și dacă prin avort se „*va și cauzat pericol de viață ori stricăciune de sănătate*”, „*carcera grea*” era de la cinci până la zece ani⁵⁸.

Zona Buzăului Ardelean are ca punct comun numărul maxim de nașteri atins în luna octombrie (luna de concepție fiind luna ianuarie) în trei dintre localitățile prezentate (Vama

⁵⁴Andra Carola Pinca, *Aspecte privind perioada prenatală și nașterea în mediul rural din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, în *Revista Bistriței XXIII*, Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2009, p. 146.

⁵⁵Elisabeta Scurtu, *Mortalitatea infantilă din Sângeorz în secolul al XIX-lea*, în *Revista Bistriței XXIX*, Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2015, p. 171.

⁵⁶Nadim Tarazi, *Relația dintre Botez și Înviere după Epistola către Romani*, în *Studii Teologice*, Seria II-a, Anul XXVI, Nr. 1-2, ianuarie-februarie 1974, București, p. 65.

⁵⁷Iulia Adina Pop, *Femei în familie: relații familiale și roluri în societatea transilvăneană în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, în *Revista Bistriței XXI/2*, Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2007, p. 314.

⁵⁸Claudă Septimia Sabău, „*Prunci zămisiți, prunci nedorți*” despre cazurile de avort din Districtul Năsăudului (1861-1876), în *Revista Bistriței XXV*, Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2011, p. 215.

Buzăului 221 de nașteri, Barcani 88 de nașteri și Sita Buzăului 161 de nașteri), în timp ce luna iulie (luna de concepție fiind luna octombrie) s-a dovedit la Întorsura Buzăului ca fiind cea mai prolifică (cu 424 de nașteri). Urmărind lunile de concepție, ianuarie și octombrie, putem spune că nașterile sunt corelate și cu numărul mare de cununii care aveau loc în aceste luni. În toate cele patru localități, luna decembrie (luna de concepție fiind luna martie), a fost cea în care au fost înregistrate cele mai puține nașteri. După media nașterilor pe an, Întorsura Buzăului se află pe prima poziție cu 92 de nașteri, urmează apoi Sita Buzăului cu 77 de nașteri, Vama Buzăului cu 43 de nașteri și Barcani cu 37 de nașteri.

Din studierea registrelor parohiale și civile, am observat un fenomen, putem zice „unic”, în care fiecare localitate se putea mândri cu mai multe perechi de gemeni născuți. Din cele 97 de perechi de gemeni prezentate din zona Buzăului Ardelean, însumând 197 de copii, au supraviețuit doar 107 (54,32%). De cele mai multe ori, unul dintre copii s-a născut mort (și nu a primit nume) sau a decedat imediat după naștere. Copiii erau botezați în cele mai multe din cazuri, în aceeași zi sau a doua zi de la naștere.

Una din pârgăhiile prin care comunitățile satești puteau influența natalitatea era oferită de cele două ipostaze ale nașterii: legitime și nelegitime. Termenul generic popular pentru copilul nelegitim „*copil de flori*” face aluzie la fata care, mirosind o floare, a rămas însărcinată. Această „*explicație*” încearcă să acopere cu discreție o realitate oarecum indecentă: nașterea înainte ca fata să fi trecut pragul căsătoriei. Sinonimia foarte bogată a termenului exprimă mentalitatea populară și, așa cum o constatăm, unele realități sociale. Lingviștii susțin că cea mai veche denumire pentru „*copil nelegitim*” ar fi *cópil*⁵⁹.

În registrele de nașteri se face o diferențiere a copiilor nelegitimi: dacă la cuplurile care aveau copii legitimi, la rubrica părinților se folosea conjuncția „și”, în cazul celor nelegitimi, la rubrica părinților apare de cele mai multe ori numai numele de fată al mamei, dar uneori este menționat și numele tatălui, prin folosirea prepoziției „cu”.

Numărul mare de nașteri nelegitime din Buzăul Ardelean constituie una din schimbările profunde pe care le-a suferit satul transilvănean în această perioadă. Copiii născuți din fete aprinse de vraja dragostei, înainte de căsătorie, au primit stigmatul de „*nelegiuit*”, „*nelegitim*” sau în batjocură de „*bitang*”. Alții s-au născut în cadrul concubinajelor, al adulterului sau al consolării văduvelor singure. Numărul total de nașteri de copii nelegitimi a fost de 573, dintre care 288 de băieți și 285 de fete (49,74%). Între fetele care au născut, cele mai multe se află la prima abatere 266 (46,42%). Totuși, putem

⁵⁹Vladimir Trebici, Ioan Ghinoiu, *Demografie și Etnografie*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986, p. 211-212.

concluziona că, deși acești copii se nășteau „nelegitimi”, mama sau părinții copilului, după caz, nu ezitau în a-și boteza creștinește copilul sau copii.

VII. Dinamica și structura deceselor din Buzăul Ardelean în perioada 1870-1919

Termenul „*mortalitate perinatală*” a fost definit pentru prima dată în anul 1948 de Dr. S. Peller, pornind de la legătura strânsă care există între mortalitatea fetală și mortalitatea infantilă precocă. Din punct de vedere etimologic, noțiunea de mortalitate perinatală are la bază grecescul „*peri*” care înseamnă „*în jurul, în apropierea*”. Mortalitatea perinatală reprezintă intensitatea deceselor „*în jurul nașterii*”, ea cuprinzând născuții morți și decesele din prima săptămână de viață⁶⁰.

La începutul secolului XX, în Transilvania, la un medic reveneau 4.824 de locuitori, la o moașă 1.435 de locuitori și la o farmacie 9.467 de locuitori. Repartiția spitalelor, medicilor și farmaciilor era inegală, ele fiind cvasiinexistente în mediul rural. Înapoierea economică a Transilvaniei, alimentația deficitară, prejudecățile și practicile populare în legătură cu tratarea unor boli au determinat un procent sporit al deceselor, inclusiv al mortalității infantile⁶¹ care va rămâne la cote ridicate până la Primul Război Mondial⁶². Bolile infecțioase principale (tuberculoza, tifosul, pelagra, gripa etc.) au făcut în Ardeal, în 1913, 7645 de victime⁶³.

Românii din Transilvania cred despre cei ce mor prin străini sau prin vreun război că așa le-a fost ursita sau că i-a ajuns vreun. Prin urmare, dacă a murit cineva în țară străină sau în vreun război este datină de a i se face un stâlp, care la șase săptămâni (40 de zile) se îmbracă cu o ie ori cu o cămeșă, după cum a fost bărbat ori femeie, și apoi i se face slujbă ca la un mort și pe urmă se împlântă în pământ. Tot atunci se face pentru cel mort și pomană și i se pune măruț, adică o crestată în care se împlântă o ramură de măr și în crengile căreia se pun

⁶⁰Meleacă Bănică, *Aspecte metodologice privind studiul mortalității perinatale*, în „*Studii de statistică - Probleme actuale și de perspectivă ale statisticii economice și sociale - Lucrările celei de-a opta consfătuiri științifice de statistică 15-17 decembrie 1977*”, București, 1979, p. 582.

⁶¹Ioan Bolovan, *Contribuții privind situația demografică a Transilvaniei în anii 1850-1910*, în vol. *Istoria României. Pagini Transilvane*, coord. Dan Berindei, Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1994, p. 298.

⁶²Traian Rotariu, *Demografie și sociologia populației. Fenomene demografice*, Editura Polirom, București, 2003, p. 135.

⁶³Aurel Voina, *Organizarea sanitară a Transilvaniei în primul deceniu al Unirii*, în vol. *Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul 1918-1928*, Vol. I, în colecția *România Marea Unire 1918-2018. 100 de cărți*, coord. Ioan Scurtu, Vol. I, Editura Tipo Moldova, Iași, 2017, p. 740.

covrigi, mere, nuci și apoi se aprind trei lumini în măr; toate acestea se pun într-un blid și după isprăvirea slujbei care s-a făcut pentru așezarea sufletului, se dau nașei sau nașului care i-a botezat, pentru că fără de tată și mamă se poate boteza și cununa, dar fără de nași nu⁶⁴.

În Buzăul Ardelean, în trei localități cele mai multe decese au fost la persoanele de gen masculin, singura excepție făcând localitatea Barcani, unde numărul decedaților de sex feminin a fost cu 29 mai mare decât al celor de sex masculin (4,74%). Cel mai mare număr de decese s-a înregistrat la Vama Buzăului (306) și Barcani (330) între anii 1910-1919, în timp ce la Întorsura Buzăului (476) și Sita Buzăului (426) au fost între anii 1890-1899. Cele mai multe decese s-au petrecut iarna: Vama Buzăului în decembrie, 137 de decese (11,12%), Întorsura Buzăului în noiembrie, 216 decese (12,27%), și Barcani în noiembrie, 71 de decese (11,62%), și la începutul primăverii în Sita Buzăului, în martie, 91 de decese, (11,65%), iar cele mai puține s-au petrecut toamna sau vara.

Investigarea întreprinsă asupra satelor din Buzăul Ardelean dezvăluie aceeași problemă a mortalității infantile. În Vama Buzăului 20,62%, Întorsura Buzăului 23,40%, Barcani 34,86% și Sita Buzăului 22,92%, reprezintă ponderea copiilor ce au murit până la vârsta de 1 an. În perioada copilăriei 1-14 ani, mortalitatea rămâne foarte ridicată dovadă fiind în Vama Buzăului 353 de decese (28,65%), Întorsura Buzăului 628 de decese (35,66%), Barcani 139 de decese (22,75%) și Sita Buzăului 264 de decese (33,80%). În concluzie, aproape 6 din 10 decese din această perioadă studiată îl reprezentau copiii. Infanticidul este imaginea unei realități crude din lumea satului și nu este specific numai unei anumite zone geografice, ci un fenomen ce s-a manifestat în întreaga Transilvanie⁶⁵.

⁶⁴S. Fl. Marian, *Înmormântarea la români*, Editura „Grai și suflet-Cultura națională”, București, 1995, p. 229-230.

⁶⁵ Luminița Dumănescu, op.cit., p.138.

VIII. Valorificarea nominativă a fișelor de reconstituire a familiei din Buzăul Ardelean

Exploatarea nominativă a fișelor de reconstituire a familiei este cea mai dificilă operație, care presupune combinarea tuturor informațiilor referitoare la cununii, nașteri și decese, reconstituindu-se evoluția biologică a unei familii. La Vama Buzăului s-a luat în calcul un număr de 243 de familii care au rămas în localitate.

Trebuie spus că nu întotdeauna fișele s-au putut completa în întegime, datorită absenței unor informații referitoare la numele părinților celor căsătoriți (de cele mai multe ori apar informații numai despre tatăl celui cununat).

Din informațiile adunate de la cele 243 de familii, de la început frapază numărul mare de familii care dintr-un motiv sau altul apar fără copii: 55, reprezentând 26,63%. Pe scurt, doar 30,87% dintre aceste familii au peste 5 copii, în timp ce 69,13% au avut varianta cu copii mai puțini, adică sub 5. Ar reieși o medie de 3,4 copii pentru fiecare familie.

Pentru o analiză mai amplă am folosit un eșantion de 51 de familii, unde vârsta medie a femeilor la prima cununie s-a dovedit a fi 21,1 ani, iar a bărbaților de 27,0 ani. Vârsta medie a femeilor cununate la prima naștere pe eșantionul nostru a fost de 22,9 ani, iar la bărbați vârsta medie la care au devenit tată pentru prima dată a fost de 28,6 ani. Aceasta indică faptul că, în general, după cununie au trecut 1,8 ani, până când în familie, s-a născut primul copil. Din eșantion, referitor la frecvența nașterilor din 51 de familii, rezultă o medie între cununie și prima naștere de 1,6 ani. Intervalul de timp între prima și a doua naștere a fost de 2,4 ani, iar între prima și ultima naștere a fost de 16,1 ani. Vârsta medie a femeilor la ultima naștere a fost de 39,0 ani, iar la bărbați vârsta când deveneau tați pentru ultima oară era de 44,7 ani.

Media copiilor născuți din acest eșantion a fost de 7,3 copii/familie.

Din cele 51 de familii folosite ca eșantion la Vama Buzăului, s-au născut 366 de copii, dintre care au supraviețuit 280 de copii (76,50%). S-a putut observa că, în familiile cu mulți copii (peste 5,) numărul deceselor a fost de 77 de copii (89,54%), mult mai mare decât în cazul familiilor cu copii mai puțini (sub 5), care a fost de 9 copii (10,46%).

La Întorsura Buzăului din informațiile adunate de la cele 30 de familii, de la început observăm lipsa familiilor fără niciun copil sau cu 1 copil. Pe scurt, 60,00% dintre aceste familii au peste 5 copii, în timp ce 40,00% au avut varianta cu copii mai puțini, adică sub 5. Ar reieși o medie de 5,0 copii pentru fiecare familie.

Vârsta medie a femeilor la prima cununie, s-a dovedit a fi 20,1 ani, iar a bărbaților de 25,8 ani. Vârsta medie a femeilor cununate la prima naștere pe eșantionul nostru a fost de 21,2 ani, iar la bărbați vârsta medie la care au devenit tată pentru prima dată a fost de 27,1 ani. Aceasta indică faptul că, în general, după cununie au trecut 1,2 ani până când, în familie, s-a născut primul copil. Din eșantion, referitor la frecvența nașterilor din 30 de familii, rezultă o medie între cununie și prima naștere de 1,2 ani. Intervalul de timp între prima și a doua naștere a fost de 2,4 ani, iar între prima și ultima naștere a fost de 11,3 ani. Vârsta medie a femeilor la ultima naștere a fost de 32,6 ani, iar la bărbați vârsta când deveneau tați pentru ultima oară era de 38,5 ani.

Media copiilor născuți din acest eșantion a fost de 5,0 copii/familie.

Din cele 30 de familii folosite ca eșantion la Întorsura Buzăului, s-au născut 151 de copii, dintre care au supraviețuit 87 de copii (57,62%). S-a putut observa că, în familiile cu mulți copii (peste 5), numărul deceselor a fost de 53 de copii (82,81%), mult mai mare decât în cazul familiilor cu copii mai puțini (sub 5), care a fost de 11 copii (17,19%).

La Sita Buzăului din informațiile adunate de la cele 13 familii, de la început observăm lipsa familiilor fără niciun copil sau cu 1 copil. Pe scurt, 46,15% dintre aceste familii au peste 5 copii, în timp ce 53,85% au avut varianta cu copii mai puțini, adică sub 5. Ar reieși o medie de 4,3 copii pentru fiecare familie.

Vârsta medie a femeilor la prima cununie s-a dovedit a fi 22,0 ani, iar a bărbaților de 25,5 ani. Vârsta medie a femeilor cununate la prima naștere pe eșantionul nostru a fost de 24,2 ani, iar la bărbați vârsta medie la care au devenit tată pentru prima dată a fost de 27,6 ani. Aceasta indică faptul că, în general, după cununie au trecut 2,2 ani până când în familie, s-a născut primul copil. Intervalul de timp între prima și a doua naștere a fost de 2,2 ani, iar între prima și ultima naștere a fost de 7,9 ani. Vârsta medie a femeilor la ultima naștere a fost de 32,1 ani, iar la bărbați vârsta când deveneau tați pentru ultima oară era de 35,6 ani.

Din cele 13 familii folosite ca eșantion la Sita Buzăului, s-au născut 56 de copii, dintre care au supraviețuit 43 de copii (76,79%). S-a putut observa că, în familiile cu mulți copii (peste 5), numărul deceselor a fost de 7 copii (53,85%), cu 1 copil mai mult decât în cazul familiilor cu copii mai puțini (sub 5), care a fost de 6 copii (46,15%).

IX. Divorțul, concubinajul și sporul natural în zona Buzăului Ardelean între anii 1870-1919

Divorțul și recăsătoria nu sunt admise de Sfânta Evanghelie decât în două cazuri: a) în caz de desfrânare, când unul dintre soți își încalcă jurământul de credință și b) în caz de moarte a unuia dintre soți. Motivele pentru care se solicita divorțul trebuiau să fie temeinice. Principalele motive de divorț nu erau cele indicate de biserică, ci mai ales adulterul, violența conjugală și maltratarea, absența unuia din soți de acasă deoarece fugise de responsabilități, neîngrijirea familiei și risipirea averii; mai erau și alte motive, de obicei ascunse cu grijă înainte de căsătorie cum ar fi impotența, nebunia, epilepsia sau alte boli de acest tip. De multe ori singurul motiv nu era considerat suficient, așa că erau combinate mai multe; majoritatea acestor probleme aveau loc, pe fondul consumului de alcool, mai ales de către soț. Dar asta nu însemna că doar soția era partea lezată, care cerea divorțul⁶⁶.

În Transilvania, divorțurile au fost cerute atât de bărbați, cât și de femei, într-o proporție apropiată⁶⁷. În registrele parohiale nu am găsit decât o singură observație care se referă la divorț (la Vama Buzăului), celelalte date au fost preluate din dosarele Fondului Protopopiatului Trei Scaune. De cele mai multe ori cei care se aflau în pragul lui erau sfătuiți să încerce alte căi care să nu ducă la despărțirea totală. Nimeni nu se putea recăsători decât după ce obținea decizia civilă și cea bisericească de divorț.

În general, cei divorțați alegeau a doua oară un partener care nu a mai fost căsătorit (exact ca în cazul văduvilor). Pentru bărbații divorțați era mai ușor de găsit femei necăsătorite și puține au fost cazurile în care își luau femei aflate în aceeași situație civilă ca și ei (divorțate). Însă femeile divorțate, pe lângă căsătoriile cu bărbați necăsătoriți, alegeau și varianta bărbaților văduvi, de obicei aceștia fiind mult mai înaintați în vârstă decât ele.

În satul românesc, începând cu anul 1869, toți membrii majori ai parohiei fac parte din sinodul parohial, iar acesta alegea: comitetul parohial, ca organ executiv, pe preotul parohiei și pe învățătorul școlii confesionale. Satul începe să fie supus în această perioadă unor presiuni externe deosebite; astfel, la politica față de naționalități a guvernului de la Budapesta se adaugă și un „liberalism” care încerca să se impună prin formele sale mai puțin luminoase și care aduc destul de brutal în lumea satului o laicizare care derutează. Mijloacele de

⁶⁶Diana Maria Covaci, *Problema divorțului în protopopiatul greco-catolic al Reghinului*, în *Arhiva Someșeană* II, Seria a III-a, Muzeul Grăniceresc Năsăudean, Năsăud, 2003, p. 207.

⁶⁷Sorina Paula Bolovan, Ioan Bolovan, *Contribuții privind divorțialitatea în Transilvania la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX*, în vol. *Studii de demografie istorică (secolele XVII-XXI)*, coord. Corneliu Pădurean, Ioan Bolovan, Editura Gutenberg Univers, Arad, 2010, p. 100.

combateră a legii căsătoriei, căci despre ea este vorba, ar fi următoarele: preoțimea să urmeze recomandările mitropolitului, iar sentimentul religios să se cultive încă de la început în inimile copiilor români prin „*ducerea lor la biserică duminică și de sărbători și a-i face să ia parte activă la serviciul divin, executarea de rugăciuni și cântări*”.

Prin legea XXXIII din 9 decembrie 1894, registrele parohiale de stare civilă și extrasele eliberate pe baza lor au încetat a mai avea caracter de acte publice, dar nu s-a interzis funcționarea lor. Pe baza reglementărilor din 1894 s-au creat oficiile de stare civilă ale statului, subordonate Ministerului de Interne, creându-se registre noi, mult mai ample decât fuseseră cele parohiale. Statul a dorit să pună capăt divergențelor ce s-au manifestat între autorități și biserică ori chiar între diferite confesiuni, în privința consemnării fenomenelor demografice fundamentale și a judecării cauzelor matrimoniale. Fiecare cetățean era obligat să se înregistreze în actele de stare civilă ale statului, iar împlinirea ritualului religios rămânea doar o opțiune a propriei conștiințe⁶⁸.

Concubinajul se regăsește și în Buzăul Ardelean, dovadă fiind numărul copiilor ilegiti născuți din astfel de relații. Preoții au încercat să combată acest fenomen, însă au existat destule situații în care mulți indivizi au preferat să-și continue conviețuirea în afara sferelor civile și bisericești. Din dosarele Fondului Protopopiatului Trei Scaune am putut extrage câteva exemple care întăresc afirmațiile de mai sus.

Excedentul (sporul natural) nu reprezintă altceva decât expresia balanței nașterilor și deceselor și nu are nicio semnificație pentru puterea de reproducere a populației. Totuși, el apare foarte util în aprecierea tranzației demografice, mai cu seamă prin faptul că unul și același excedent natural se poate realiza la nivele diferite ale natalității și mortalității.

Pentru analiza demografică este util să determinăm rata excedentului natural, ca medie pe perioade semnificative din punctul de vedere al istoriei demografice. Excedentul natural ne ajută să descriem și să înțelegem creșterea demografică, și nu reproducerea populației. Un excedent natural pozitiv poate să camufleze perspectivele reproducerii populației⁶⁹.

Între anii 1870-1919, sporul natural la Vama Buzăului a fost unul pozitiv, de 911 indivizi, dintre care 427 au fost bărbați și 484 femei. Sporul natural la Întorsura Buzăului a fost unul pozitiv, de 2363 de indivizi, dintre care 1155 au fost bărbați și 1208 femei. Între anii 1886-1906, sporul natural la Sita Buzăului a fost unul pozitiv, de 761 de indivizi, dintre care 368 au fost bărbați și 393 femei.

⁶⁸Sorina Paula Bolovan, Ioan Bolovan, *Căsătoriile mixte în Transilvania la sfârșitul epocii moderne. Considerații demografice*, în *Căsătorii mixte în Transilvania, secolul al XIX-lea și începutul secolului XX*, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2005, p. 89-90.

⁶⁹Vladimir Trebici, *Demografia*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979, p. 278-279.

Sporul natural din Buzăul Ardelean pe baza informațiilor adunate din cele trei localități: Vama Buzăului, Întorsura Buzăului și Sita Buzăului, a fost unul pozitiv. Numărul celor născuți era mult mai mare decât numărul celor decedați, având ca punct comun faptul că numărul femeilor era superior numărului bărbaților.

X. Concluzii

Această lucrare a început ca o curiozitate, o dorință de a cunoaște mai de aproape satul și zona în care am venit să lucrez și să locuiesc și, iată, a sfârșit prin a elabora o teză de doctorat. Am gândit această lucrare nu pentru a alcătui o monografie a zonei, ci o sinteză demografică, pentru a ajuta pe mai departe viitoarele cercetări atât de necesare pentru a redescoperi bazele și fundamentele din familia românească tradițională, în care, că vrem sau că nu vrem să acceptăm, ne avem rădăcinile. Satul era familia cea mare a tuturor, o familie care nu rata niciun moment din viața unui om, care participa la oricare eveniment, indiferent dacă era vorba de nuntă, botez sau înmormântare.

Nunta era o sărbătoare la care participau toți oamenii, fie că erau rude, prieteni sau vecini. Nimeni nu se putea căsători dacă nu avea acceptul părinților și apoi acceptul bisericii din sat. Nunțile se făceau de obicei în sezonul rece, iarna sau toamna târziu. Niciodată nunțile nu se făceau în posturile anului. Cei care se căsătoreau trebuiau să fie coți la minte, așa se face că media de vârstă a celor cununați pentru prima dată a fost la Vama Buzăului: la bărbați de 27,8 ani, iar la femei de 22,7 ani; la Întorsura Buzăului: la bărbați de 26,5 ani, iar la femei de 20,9 ani; la Barcani: la bărbați de 25,9 ani, iar la femei de 20,2 ani și la Sita Buzăului: la bărbați de 26,5 ani, iar la femei de 21,7 ani.

În Buzăul Ardelean procentele căsătoriilor protogame diferă foarte puțin: Vama Buzăului 84,34%, Întorsura Buzăului 80,64%, Barcani 77,22% și Sita Buzăului 87,46%.

Referitor la recăsătoriri, de obicei bărbații rămași văduvi preferau fete tinere, necăsătorite pentru a încheia un nou mariaj. Comparând datele adunate cu referire la vârsta medie a celor recăsătoriți, în cazul bărbaților era de 43,4 ani, iar a femeilor de 37,2 ani.

După nuntă, un alt moment de bucurie era nașterea unui copil. Primul născut de parte bărbătească, de obicei, primea automat numele tatălui, devenind moștenitorul familiei. Nașii copilului erau nașii de cununie. În familiile cu copii mai mulți de 5, rata supraviețuirii era mult mai mică decât în familiile cu copii mai puțini.

Numărul nașterilor nu poate fi neglijat: la Vama Buzăului 2143 de copii, 287 de copii nelegitimi, la Întorsura Buzăului 4124 de copii, 186 de copii nelegitimi, la Barcani 845 de copii, 100 de copii nelegitimi și Sita Buzăului 1542, 95 de copii nelegitimi. Un aspect descoperit în cercetările noastre despre nașteri a fost acela al numărului mare de perechi de

copii gemeni: Vama Buzăului 28, La Întorsura Buzăului 46, Barcani 5 și Sita Buzăului 18. Toată lumea își boteza copilul cât mai repede după naștere, de multe ori chiar în aceeași zi.

Dacă nunta și botezul erau momente de bucurie și de lumină, numărul lor fiind mai ridicat comparativ cu timpurile noastre, moartea era cea care aducea neliniștea și întunericul care cuprindea și făcea uitate toate acele momente. Am constatat că mai mult de jumătate din cei decedați (6 din 10 decese) erau copii cu vârste cuprinse între 0-14 ani, lucru care nu poate fi neglijat atât de ușor. Aceștia mureau din cauza situației precare de care dispuneau părinții lui, apoi din cauza lipsei vaccinurilor și a medicamentelor sau chiar din cauza alimentației pe care o aveau. Boli care astăzi ni se par minore, în trecut sunt cele care au făcut ravagii, fiind printre cele care au cauzat foarte multe decese, cum ar fi bolile copilăriei (pojatul, scarlatina, vărsatul de vânt), răcelile (tuberculoza, guturaiul), încât înhumările se făceau în ziua decesului sau cel mai târziu a doua zi.

Concluzionând, putem spune că exploatarea nominativă a fișelor de reconstituire a familiei a fost cea mai dificilă operație, dar și cea care a scos la iveală cele mai interesante detalii.

Bibliografie selectivă

Surse inedite

Dosar nr. 203/1885 *Fond Protopopiatul Ortodox Trei Scaune*, păstrat la Centrul Eclesiastic de Documentare „Mitropolit Nicolae Colan”, Sfântu-Gheorghe

Dosar nr. 234/1892 *Fond Protopopiatul Ortodox Trei Scaune*, păstrat la Centrul Eclesiastic de Documentare „Mitropolit Nicolae Colan”, Sfântu-Gheorghe

Dosar nr. 249/1893 *Fond Protopopiatul Ortodox Trei Scaune*, păstrat la Centrul Eclesiastic de Documentare „Mitropolit Nicolae Colan”, Sfântu-Gheorghe

Dosar nr. 295/1898-1899 *Fond Protopopiatul Ortodox Trei Scaune*, păstrat la Centrul Eclesiastic de Documentare „Mitropolit Nicolae Colan”, Sfântu-Gheorghe

Dosar nr. 326/1904 *Fond Protopopiatul Ortodox Trei Scaune*, păstrat la Centrul Eclesiastic de Documentare „Mitropolit Nicolae Colan”, Sfântu-Gheorghe

Dosar nr. 330/1906 *Fond Protopopiatul Ortodox Trei Scaune*, păstrat la Centrul Eclesiastic de Documentare „Mitropolit Nicolae Colan”, Sfântu-Gheorghe

Pr. MODROIU, Ioan-Mircea, *Inventarul Bisericii din Vama Buzăului*, întocmit la data de 25 septembrie 1972, aflat în păstrare în Biblioteca parohială din Vama Buzăului

Protocolul botezaților din Întorsura Buzăului între anii 1875-1891, aflat la Arhivele Naționale Covasna

Protocolul botezaților din Întorsura Buzăului între anii 1891-1904, aflat la Arhivele Naționale Covasna

Protocolul botezaților din Întorsura Buzăului între anii 1904-1913, aflat la Arhivele Naționale Covasna, Tomul V

Protocolul Botezaților, Morților și Cununaților din Sita Buzăului pe anul 1890, păstrat la Arhivele Naționale Covasna

Protocolul Botezaților, Morților și Cununaților din Sita Buzăului pe anul 1891, păstrat la Arhivele Naționale Covasna

Protocolul Botezaților, Morților și Cununaților din Sita Buzăului pe anul 1892, păstrat la Arhivele Naționale Covasna

Protocolul Botezaților, Morților și Cununaților din Sita Buzăului pe anul 1888, păstrat la Arhivele Naționale Covasna

Protocolul Botezărilor, Morților și Cununaților din Sita Buzăului pe anul 1889, păstrat la Arhivele Naționale Covasna

Protocolul Botezărilor, Morților și Cununaților din Sita Buzăului pe anul 1893, păstrat la Arhivele Naționale Covasna

Protocolul Botezărilor, Morților și Cununaților din Sita Buzăului pe anul 1894, păstrat la Arhivele Naționale Covasna

Protocolul Botezărilor, Morților și Cununaților din Sita Buzăului pe anul 1895, păstrat la Arhivele Naționale Covasna

Protocolul cununaților din Întorsura Buzăului între anii 1882-1931, aflat la Arhivele Naționale Covasna

Protocolul Cununaților din Barcani între anii 1898-1956, Tomul I, păstrat în Biblioteca parohială Barcani

Protocolul morților din Barcani între anii 1898-1933, Tomul I, păstrat în Biblioteca parohială Barcani

Protocolul morților din Vama Buzăului între anii 1933-1970, Tomul III, păstrat în Biblioteca parohială Vama Buzăului

Protocolul morților din Vama Buzăului între anii 1898-1932, păstrat la Serviciul de stare civilă din cadrul Primăriei comunei Vama Buzăului

Protocolul morților din Întorsura Buzăului între anii 1875-1898, aflat în păstrare la Arhivele Naționale Covasna

Protokollul mortzilor din Întorsura Buzăului între anii 1854-1875, aflat în păstrare la Biserica Ortodoxă din Întorsura Buzăului

Registrul căsătoriilor între anii 1895-1902, aflat la serviciul de stare civilă, SPCLEP, aflat la Primăria orașului Întorsura Buzăului, în limba maghiară

Registrul căsătoriilor între anii 1902-1907, aflat la serviciul de stare civilă, SPCLEP, aflat la Primăria orașului Întorsura Buzăului, în limba maghiară

Protocolul botezărilor din Barcani între anii 1875-1897, păstrat la Arhivele Naționale Covasna

Protocolul Botezărilor, Morților și Cununaților din Sita Buzăului 1886, păstrat la Arhivele Naționale Covasna

Protocolul Botezărilor, Morților și Cununaților din Sita Buzăului 1887, păstrat la Arhivele Naționale Covasna

Protocolul botezărilor din Întorsura Buzăului între anii 1913-1923, Tomul VI, aflat la Arhivele Naționale Covasna

Protocolul botezațiilor din Vama Buzăului între anii 1869-1889, păstrat la Serviciul de stare civilă din cadrul Primăriei comunei Vama Buzăului

Protocolul botezațiilor din Vama Buzăului între anii 1888-1912, păstrat la Serviciul de stare civilă din cadrul Primăriei comunei Vama Buzăului

Protocolul botezațiilor din Vama Buzăului între anii 1913-1930, păstrat la Serviciul de stare civilă din cadrul Primăriei comunei Vama Buzăului

Protocolul morților din Vama Buzăului între anii 1869-1897, păstrat la Serviciul de stare civilă din cadrul Primăriei comunei Vama Buzăului

Registrul morților între anii 1895-1898, aflat la serviciul de stare civilă, SPCLEP, aflat la Primăria orașului Întorsura Buzăului, în limba maghiară

Registrul morților între anii 1898-1904, aflat la serviciul de stare civilă, SPCLEP, aflat la Primăria orașului Întorsura Buzăului, în limba maghiară

Registrul morților între anii 1904-1906, aflat la serviciul de stare civilă, SPCLEP, aflat la Primăria orașului Întorsura Buzăului, în limba maghiară

Registrul morților între anii 1907-1924, aflat la serviciul de stare civilă, SPCLEP, aflat la Primăria orașului Întorsura Buzăului, în limba maghiară

Registrul nașterilor între anii 1895-1897, aflat la serviciul de stare civilă, SPCLEP, aflat la Primăria orașului Întorsura Buzăului, în limba maghiară

Registrul nașterilor între anii 1900-1902, aflat la serviciul de stare civilă, SPCLEP, aflat la Primăria orașului Întorsura Buzăului, în limba maghiară

Registrul nașterilor între anii 1902-1905, aflat la serviciul de stare civilă, SPCLEP, aflat la Primăria orașului Întorsura Buzăului, în limba maghiară

Protocolul cununațiilor din Vama Buzăului între anii 1850-1899, păstrat la Serviciul de stare civilă din cadrul Primăriei comunei Vama Buzăului

Protocolul cununațiilor din Vama Buzăului între anii 1900-1974, păstrat în Biblioteca parohială Vama Buzăului

Dosar III.6.1891, Vol. I, Inventariat arh. nr. 29, păstrat de Arhivele Naționale Covasna

Dosar IV.10.1901, Vol. I, Inventariat arh. nr. 30, păstrat de Arhivele Naționale Covasna

Cărți și articole

ÁRPÁD, Varga E., *Erdély etnikau és felekezeti statisztikája*, Editura Pro-Print Könyvkiadó, Budapest, Csikszereda, 1998

BARCAN, Monica, Millitz, Adalbert, *Naționalitatea germană din România*, Editura Kriterion, București, 1977

BOLOVAN, Ioan, *Contribuții privind situația demografică a Transilvaniei în anii 1850-1910*, în vol. *Istoria României. Pagini Transilvane*, coord. Dan Berindei, Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1994, p.298.

BOLOVAN, Sorina Paula, *Familia în satul românesc din Transilvania*, Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1999

DUMĂNESCU, Luminița, *Transilvania copiilor- Dimensiunea demografică a copilăriei la românii ardeleni (1857-1910)*, Cluj, 2006, Editura Argonaut

Jinga Victor, *Probleme Fundamentale ale Transilvaniei*, Vol. II, Astra Brașov, 1945

LĂCĂTUȘU, Ioan, LECHINȚAN, Vasile, PĂTRUNJEL, Violeta, *Românii din Covasna și Harghita*, Editura Crai Românesc a Episcopiei Ortodoxe a Covasnei și Harghitei, Miercurea-Ciuc, 2003

LEHRER, Milton G., *Ardealul pământ românesc (Problema Ardealului văzută de un american)*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989

LUPAȘ, Ioan T., *Paralelism istoric*, București, 1937

MAIOR, Liviu, *Mișcarea națională românească din Transilvania 1900-1914*, , în colecția *România Marea Unire 1918-2018.100 de cărți*, coord. Ioan Scurtu, Vol. I, Editura Tipo Moldova, Iași, 2017

Idem, *Transilvania și războiul pentru independență (1877-1878)*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1977

PASCU, Ștefan, *Românii din monarhia habsburgică împotriva dualismului, în Românii din Transilvania împotriva dualismului austro-ungar (1865-1900). Studii*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1978

PĂCURARIU, Mircea, *Politica statului ungar față de biserica românească din Transilvania în perioada dualismului 1867-1918*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Sibiu, 1986

PLĂMĂDEALĂ, Antonie, *Românii din Transilvania sub teroarea regimului dualist Austro-ungar (1867-1918) după documente, acte și corespondențe rămase de la Elie Miron Cristea*, Sibiu, 1986

Recensământul agricol din 1895, Vol. II, coord. Traian Rotariu, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003

Recensământul din 1850, coord. Traian Rotariu, Editura Staff, Cluj, 1996

Recensământul din 1857, coord. Traian Rotariu, Editura Staff, Cluj, 1996

Recensământul din 1857, coord. Traian Rotariu, Editura Staff, Cluj, 1997

Recensământul din 1880, coord. Traian Rotariu, Editura Staff, Cluj, 1997

Recensământul din 1890, coord. Traian Rotariu, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj, 2009

Recensământul din 1900, coord. Traian Rotariu, Editura Staff, Cluj, 1999,

Recensământul din 1910, coord. Traian Rotariu, Editura Staff, Cluj, 1999

RETEGAN, Simion, *Eforturi și realizări politice din Transilvania, în România din Transilvania împotriva dualismului austro-ungar (1865-1900)*. Studii, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1978

Idem, *Satul românesc din Transilvania, ctitor de școală (1850-1867)*, Editura Echinox, Cluj, 1994

STREZA, Laurențiu, OLTEAN, Vasile, *Protopopul Ioan Petric, în Mitropolitul Andrei Șaguna în documentele din Șcheii Brașovului*, Vol. I, Editura Andreiana, Sibiu, 2008

TAMÁS, Kiss, *Perspectivă administrativă? – O analiză comparativă a discursului demografic maghiar din România*, Editura Institutului pentru studierea problemelor minorităților naționale, Cluj-Napoca, 2009

TREBICI, Vladimir, GHINOIU, Ioan, *Demografie și Etnografie*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986

VOICU, Constantin, *Biserica strămoșească din Transilvania în lupta pentru unitatea spirituală și națională a poporului român*, Sibiu, 1989

ANGHEL, Cristian Ioan, *Aspecte privind situația unor școli confesionale românești în Trei Scaune. Secolul XIX*, în *Angvstia*, nr. 8, Editura Angustia, Sfântu Gheorghe, 2004

BĂILĂ, Maria, *Discursul Bisericii Ortodoxe cu privire la căsătorie și divorț (1750-1850)*, în *Angvstia*, Nr.4, Editura Carpații Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, 1999

Idem, *Biserică și școală în Trei Scaune (1750-1850)*, în *Angvstia*, Nr. 5, Editura Carpații Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, 2000

BOLOVAN, Ioan, *Aspecte privind populația Transilvaniei între 1850-1910*, în *Lucrările conferinței internaționale „Modernizarea în România în sec. XIX-XXI”*, Cluj-Napoca, 21-24 mai 2007, Academia Română – Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2008

Idem, BOLOVAN, Sorina Paula, *Familia în Europa Centrală în timpul primei tranziții demografice*, în vol. *În căutarea fericirii. Viața familială în spațiul românesc în sec. XVIII-XX*, coordonatori Ioan Bolovan, Diana Covaci, Daniela Deteșan, Marius Eppel, Crinela Elena Holom, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010

Idem, *Considerații istorice și statistice privind căsătoria în Transilvania între 1851-1918*, în *Revista Bistriței* XII-XIII, Muzeul Județean Bistrița-Năsăud, Editura Clusium, 1998-1999

Idem, *Considerații istoriografice asupra regimului demografic din Europa Centrală între Revoluția de la 1848 și Primul Război Mondial*, în *Revista Bistriței* VIII, Editura „Glasul Bucovinei”, Iași, 1994

Idem, *Considerații privind anii 1848-1849 din punct de vedere demografic (cazul Transilvaniei)*, în *Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca*, Seria Historia, an 1996, vol. XXXV

Idem, EPPEL Marius, *Între stat și biserică: identitate și alteritate prin căsătoriile mixte în Transilvania (a doua jumătate a sec. Al XIX-lea și începutul sec. XX)*, în vol. *In Honorem Alexandru Moșanu. Studii de istorie medievală, modernă și contemporană a românilor*, coord. Nicolae Enciu, Editura Centrul de Studii Transilvane și Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2012

Idem, *Evoluția demografică a zonei Lechința între Revoluția pașoptistă și Primul Război Mondial*, în *Revista Bistriței* VII, Muzeul Județean Bistrița-Năsăud, Iași-Rădăuți, Casa Editorială și de Presă „Glasul Bucovinei”, 1993

Idem, *Evreii din Transilvania între 1870-1930. Contribuții demografice*, în *Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca*. Seria Historia, an 2005, vol. XLIV

Idem, *Impactul Primului Război Mondial asupra familiei din Transilvania*, în vol. *Miscellanea Historica et Archaeologica in Honorem Stefan Stefanescu*, editori Ionel Candea și Cristian Luca, Istros, Brăila, 2009

Idem, LĂPĂDATU Liana, *Aspecte privind emigrantul român din Transilvania înainte de Primul Război Mondial : statut și percepție*, în *Studii de demografie istorică: (secolele XVII-XXI)*, Cluj-Napoca, 2010

Idem, *Organizarea administrativă și dinamica populației Transilvaniei între revoluția de la 1848 și primul război mondial*, în *Anuarul Institutului de Istorie Cluj*, 37, 1998

Idem, *Transilvania până la Primul Război Mondial (oportunități și/sau vulnerabilități demografice)*, în vol. *Sașii și concetățenii lor ardeleni/Die Sachsen und ihre Nachbarn in Siebenburgen. Studia in honorem dr. Thomas Nagler*, I.M. Țiplic, K. Gündisch (ed.), Alba Iulia, Editura Altip, 2009

Idem, *Aspecte privind impactul demografic și mental al epidemiilor în spațiul ardelean în secolul al XIX-lea, în Națiune și europenitate. Studii istorice. In honorem magistri Camilli Mureșanu*, Editura Academiei Române, București, 2007

BOLOVAN, Sorina Paula, BOLOVAN, Ioan, *Considerații privind vârsta la căsătorie la românii transilvăneni în secolul al XIX-lea, în Transilvania în epocile modernă și contemporană. Studii de demografie istorică*, coord. Ioan Bolovan, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2002

Idem, *Contribuții privind divorțialitatea în Transilvania la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX*, în vol. *Studii de demografie istorică (secolele XVII-XXI)*, coord. Corneliu Pădurean, Ioan Bolovan, Editura Gutenberg Univers, Arad, 2010

Idem, *Ilegitimitatea în Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea: contribuții statistico-demografice*, în *Populația României. Trecut, prezent, viitor*, coord. Traian Rotariu, Sorina Paula Bolovan, Ioan Bolovan, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2006

Idem, *Mutații demografice în Transilvania în anii Primului Război Mondial*, în vol. *Mișcări de populație și aspecte demografice în România în prima jumătate a secolului XX. Lucrările conferinței internaționale „Mișcări de populație în Transilvania în timpul celor două războaie mondiale României”*, Cluj-Napoca, 24-27 mai 2006, coordonatori Ioan Bolovan, Sorina Paula Bolovan, Rudolf Gräf, Corneliu Pădurean, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007

Idem, *Politică și demografie în mișcarea de emancipare națională a românilor din Transilvania în epoca modernă*, în vol. *Călător prin istorie. Omagiu profesorului Liviu Maior la împlinirea vârstei de 70 de ani*, coord. Ioan-Aurel Pop, Ioan Bolovan, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2010

Idem, *Căsătoriile mixte în Transilvania la sfârșitul epocii moderne. Considerații demografice*, în *Căsătorii mixte în Transilvania, secolul al XIX-lea și începutul secolului XX*, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad

BOLOVAN, Sorina Paula, *Considerații istorice și istoriografice privind demografia istorică*, în *Revista Bistriței*, XII-XIII, Muzeul Județean Bistrița-Năsăud, Editura Clusium, 1998-1999

Idem, BOLOVAN, Ioan, *Considerații demografice asupra populației germane din Transilvania din sec. XX*, în *Revista Bistriței* IX, Editura „Glasul Bucovinei”, Iași, 1995

Idem, *Ștefan Pascu și demografia istorică în România*, în *Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu”* din Cluj-Napoca, Seria Historia, an 2003, vol. XLII

Idem, *Cercetările de demografie istorică a Transilvaniei (1945-1990)*, în *Revue de Transylvanie*, an 1991, vol. 1, nr. 1, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca

DOBREANU, Ana, *Aspecte ale nivelului de dezvoltare a industriei în sud-estul Transilvaniei la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea*, în *Acta Carpatica II*, Editura Eurocarpatica, Sfântu Gheorghe, 2015

Dologa, Dorin, *Lupta națională din Transilvania în perioada 1867-1914*, în *Revista Bistriței XXVII*, Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2013

DRĂGOI, Macarie Marius Dan, *Aspecte privind relațiile dintre ortodocșii și uniții din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, în *Revista Teologică*, Serie Nouă, Anul XV (87), Nr. 4, oct.dec., 2005, Sibiu

Idem, *Aspecte ale relațiilor interconfesionale în Transilvania la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX*, în *Arhiva Someșeană IV*, Seria a III-a, Muzeul Grăniceresc Năsăudean, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2005

DUMĂNESCU, Luminița, *Procese pentru paternitate din districtul Năsăudului*, în *Arhiva Someșană V*, Seria a III-a, Muzeul Grăniceresc Năsăudean, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2006

Idem, *Copilul și Legea. Societatea românească transilvăneană la sfârșit de secol XVIII, început de secol XIX*, în *Revista Bistriței XVIII*, Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2004

FLOCA, Ioan, *Încetarea și desfacerea căsătoriei și a cununiei religioase sau divorțul în lumina învățăturii creștine*, în *Mitropolia Ardealului*, Anul XIX, Nr. 10-12, octombrie-decembrie 1974, Sibiu

Idem, *Măsuri și dispoziții luate pe cale de legi de stat și bisericești din Ungaria, Transilvania și Austria în privința românilor până la 1918*, în *Îndrumător bisericesc*, Editura Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului, Cluj-Napoca, 1979

Idem, *Dispensa în dreptul bisericesc*, în *Studii Teologice*, Seria II-a, Anul VII, Nr. 1-2, ianuarie-februarie 1955, București

GRAMA, Ana, *„Protocoalele de porunci” din Budila și Boroșneul Mic și valoarea „înscrisurilor” în viața satului românesc transilvănean (1780-1848)*, în *Angvstia*, Nr. 2, Sfântu Gheorghe, 1997

Idem, *Inventare cu bunuri ale comunităților românești ortodoxe din spațiul Arcului Intracarpatic în a doua jumătate a secolului XIX-lea*, în *Angvstia*, Nr. 4, Editura Carpații Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, 1999

- Idem, *La vremea „Zidintelor Biserici”, cu „Carul iute” spre Vâlcele, Sfântu Gheorghe și alte locuri*, în *Angvstia*, Nr. 5, Editura Carpații Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, 2000
- IONIȚĂ-NICULESCU, Mihaela, *Considerații privind evoluția natalității în județul Gorj în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului XX*, în *Litua XIV*, Muzeul Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu”, Târgu-Jiu, 2012
- Idem, *Considerații privind evoluția căsătoriei în comuna Novaci la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX*, în *Litua XVI*, Muzeul Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu”, Târgu-Jiu, 2014
- KLARA, Gazda, *Schimburi de mărfuri în Întorsura Buzăului*, în *Aluta VIII-IX. Studii și comunicări a Muzeului Sfântu Gheorghe, Sfântu Gheorghe, 1976-1977*
- MARCU, I., NEGOT, V., *Vechi obiceiuri juridice în depresiunea Buzaelor (a doua jumătate a secolului al XIX – începutul secolului XX)*, în *Aluta VI-VII*, Muzeul Sfântu Gheorghe, 1974-1975
- MARGA, Irime, *Introducere în dreptul matrimonial ortodox*, în *Revista Teologică*, Serie nouă, Anul XVII (89), Nr. 3, iul. – sept., 2007, Editura Mitropoliei Andreiana, Sibiu
- Idem, *Mitropolitul Andrei Șaguna, autorul primei cărți de drept al familiei la români*, în *Mitropolitul Andrei Șaguna. Creator de epocă în istoria Bisericii Ortodoxe din Transilvania*, Editura Andreiana, Sibiu, 2008
- Idem, *Cununia, divorțul și recunșurarea în Biserica Ortodoxă*, în *Revista Teologică*, Serie Nouă, Anul XXVII (99), Nr. 3, iulie-septembrie 2017, Sibiu
- MOLDOVAN, Nicolae, *Date cu privire la alimentația tradițională din zona Întorsurii Buzăului*, în *Aluta VIII-IX. Studii și comunicări a Muzeului Sfântu Gheorghe, Sfântu Gheorghe, 1976-1977*
- MUNTEAN, Ovidiu, *Despre situația învățământului românesc în comitatul Trei-Scaune la sfârșitul secolului al XIX-lea*, în *Angvstia*, Nr.1, Editura Carpatica, Sfântu-Gheorghe-Cluj-Napoca, 1996
- PANAIT, Ioana Cristache, *Întorsura Buzăului. Construirea bisericii de piatră Sfântu Gheorghe. Implicații istorice și artistice*, în *Angvstia*, Nr. 5, Editura Carpații Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, 2000
- PANĂ, Virgil, *Participarea românilor din fostele județe Trei Scaune și Odorhei la Primul Război Mondial*, în *Acta Carpatica II*, Editura Eurocarpatica, Sfântu Gheorghe, 2015
- PĂCURARIU, Mircea, *Preoțimea românească în anii 1916-1918*, în vol. *Politica statului ungar față de biserica românească din Transilvania în perioada dualismului 1867-1918*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Sibiu, 1986

- PINCA, Andra Carola, *Aspecte privind perioada prenatală și nașterea în mediul rural din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, în *Revista Bistriței XXIII*, Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2009
- PLĂMĂDEALĂ, Antonie, *Lupta împotriva deznăționalizării românilor din Transilvania în timpul dualismului austro-ungar în vremea lui Miron Romanul, 1874-1898, după acte, documente și corespondențe*, în revista *Biserica Ortodoxă Română*, anul CV, Nr. 1-2, ian-feb 1987, București
- ROTARIU, Traian, SEMENIUC, Maria, ELEMER, Mezei, *Evoluția structurii etnice și confesionale a populației județului Covasna, între 1850 și 1992*, în *Angvstia*, Nr.1, Editura Carpatica, Sfântu-Gheorghe- Cluj-Napoca, 1996
- SOROȘTINEAN, Valeria, *Satul românesc și Biserica Ortodoxă la sfârșit de secol XIX, cu referire la Protopopiatele Trei-Scaune, Brașov și Mureș-Oșorhei*, în revista *Angvstia*, Nr.1, Editura Carpatica, Sfântu-Gheorghe- Cluj-Napoca, 1996
- VLAȘIN, Florin, *Rolul registrelor de stare civilă în cercetarea demografică. Studiu de caz – Căsătoria și divorțul la românii ortodocși din localitatea Bistrița-Bârgăului în perioada 1850-1870*, în *Revista Bistriței XXIII*, Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2009
- VOICU, Constantin, *Despre contribuția preoțimii române la înfăptuirea unității naționale*, în vol. *Biserica strămoșească din Transilvania în lupta pentru unitatea spirituală și națională a poporului român*, Sibiu, 1989

INFORMAȚII PERSONALE

Nicu Lazăr

 Vama Buzăului nr.696, Brașov, 507245 Vama Buzăului (România)

 0040756723816

 preotlazarnicu@gmail.com

Sexul Masculin | Data nașterii 17/12/1982 | Naționalitatea română

EXPERIENȚA PROFESIONALĂ

01/01/2006–Prezent

Preot paroh

Arhiepiscopia Ortodoxă Sibiu (România)

01/01/2006–Prezent

Preot paroh - Parohia Ortodoxă Brădeni, jud. Sibiu (1.01.2006-31.01.2013) și Parohia Ortodoxă Vama Buzăului (1.02.2013-prezent)

Arhiepiscopia Ortodoxă Sibiu

EDUCAȚIE ȘI FORMARE

2017–Prezent

Școala Doctorală de Științe Economice și Umaniste

Universitatea Valahia Târgoviște

Istorie

2013–2015

Master

Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” Sibiu- Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu

Teologie-Istorie

2001–2005

Licență

Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” Sibiu- Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu

Teologie Pastorală

1997–2001

Diploma de Bacalaureat

Liceul „Andrei Mureșanu” Brașov

Secția Real: Matematică-Fizică

COMPETENȚE PERSONALE

Limba(i) maternă(e)

română

Limbile străine

	ÎNȚELEGERE		VORBIRE		SCRIERE
	Ascultare	Citire	Participare la conversație	Discurs oral	
engleză	B1	B2	B1	B1	B1
franceză	A1	A2	A2	A2	A2
italiană	A2	A2	A1	A2	A2

Niveluri: A1 și A2: Utilizator elementar - B1 și B2: Utilizator independent - C1 și C2: Utilizator experimentat
Cadrul european comun de referință pentru limbi străine

Competențe de comunicare

Comunicativ , sociabil .

Competențe organizaționale/manageriale

bun organizator și cu abilități de conducere a unei echipe

Competențe dobândite la locul de muncă

bun ascultător și responsabil cu formarea și ajutorarea comunității, receptiv la problemele ei

Competențele digitale

AUTOEVALUARE				
Procesarea informației	Comunicare	Creare de conținut	Securitate	Rezolvarea de probleme
Utilizator experimentat	Utilizator experimentat	Utilizator independent	Utilizator independent	Utilizator independent

Competențele digitale - Grilă de auto-evaluare

Permis de conducere

B

INFORMAȚII SUPLIMENTARE

Listă de publicații

A. Articole în publicații de specialitate

„Misiunea preoților militari în armată”, în Astra Buzăul Ardelean, Seria I, anul III, 2016, p. 47.

„Evoluția cununilor de la Vama Buzăului între anii 1860-1869”, în Acta Carpatica nr. VI/ 2018, Editura Eurocarpatica, Sfântu Gheorghe, p. 63.

„Evoluția populației din Buzăul Ardelean (1916 -1919)”, în Acta Carpatica nr. VII/ 2019, Editura Eurocarpatica, Sfântu Gheorghe, în curs de apariție.

B. Simpozioane și conferințe naționale

Simpozionul „100 de ani de la intrarea armatei române, prin trecătorile Tabla Buții și Siriu, în Ardeal”, 12-14 august 2016, Vama Buzăului, Brașov, cu susținerea comunicării: „Misiunea preoților militari în armată”.

Simpozionul cercetărilor doctorale, 29-30 septembrie 2017, INSTITUTUL DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ ȘI TEHNOLOGICĂ MULTIDISCIPLINARĂ (ICSTM), Târgoviște, Dâmbovița, cu susținerea comunicării: „Viața creștinilor români ortodocși din Vama Buzăului, oglindită în registrele matricole ale morților între anii 1880-1896”.

Simpozionul „DE LA PRIMA UNIRE – 1600 LA MAREA UNIRE 1918”, 17-19 august 2018, Vama Buzăului, Brașov, cu susținerea comunicării: „Vama Buzăului în anii 1916-1919, sub raport demografic”.

Sesiunea Națională de Comunicări Științifice „Românii din Sud - Estul Transilvaniei. Istorie, Cultură, Civilizație”, Ediția a XXIV-a, manifestare dedicată Centenarului Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918, 4-5 octombrie 2018, Covasna, prezentarea lucrării „Evoluția cununilor de la Vama Buzăului între anii 1860-1869”.

Sesiunea Națională de Comunicări Științifice „Românii din Sud - Estul Transilvaniei. Istorie, Cultură, Civilizație”, Ediția a XXV-a, 26-27 septembrie 2019, Covasna, prezentarea lucrării „Evoluția populației din Buzăul Ardelean (1916 -1919)”.

Listă de publicații

Articole în publicații de specialitate:

„Misiunea preoților militari în armată”, în *Astra Buzăul Ardelean*, Seria I, anul III, 2016, p. 47.

„Evoluția cununiilor de la Vama Buzăului între anii 1860-1869”, în *Acta Carpatica* nr. V/ 2018, Editura Eurocarpatica, Sfântu Gheorghe, p. 63.

„Evoluția populației din Buzăul Ardelean (1916 -1919)”, în *Acta Carpatica* nr. VI/ 2019, Editura Eurocarpatica, Sfântu Gheorghe, în curs de apariție.

"VALAHIA" UNIVERSITY OF TÂRGOVIȘTE
PhD SCHOOL OF ECONOMIC AND HUMANISTIC SCIENCES

THESIS PROJECT

SUMMARY

PhD supervisor,
Prof.univ.dr. Ioan OPRIS

Phd student ,
Nicu LAZĂR

TÂRGOVIȘTE
2019

"VALAHIA" UNIVERSITY OF TÂRGOVIȘTE
PhD SCHOOL OF ECONOMIC AND HUMANISTIC SCIENCES

**CHRISTIAN FAMILY IN
SOUTHEASTERN TRANSYLVANIA
BETWEEN 1870-1919. REGION OF
BUZĂUL ARDELEAN**

**PhD supervisor,
Prof.univ.dr. Ioan OPRIȘ**

**Phd student ,
Nicu LAZĂR**

**Târgoviște
2019**

CONTENTS

Argument	p.2
I. Historiography, sources, working methodology	p.3
I.1. Considerations regarding the foundation and development of the historical demography	p.3
I.2. Guidelines in universal historiography	p.6
I.3. Orientations in Romanian historiography	p.8
I.4. Sources and methodology	p.11
II. Evolution and structure of the population of Transylvania between 1850-1919	p.13
II.1. Census of 1850-1851	p.14
II.2. Census of 1857	p.17
II.3. Censuses during the period of Austro-Hungarian dualism	p.19
II.3.1. The 1870 Census	p.19
II.3.2. The 1880 Census	p.20
II.3.3. Census of 1890	p.23
II.3.4. Census of 1900	p.24
II.3.5. The 1910 Census	p.25
II.4. The problem of the real number of Hungarians in Transylvania	p.28
II.5. Situation of the Orthodox Church in Transylvania	p.30
II.6. Trade and emigration from Transylvania	p.31

II.7. Transylvania Industry	p.34
II.8. The situation of the confessional education in Transylvania	p.37
II.9. Transylvania and the War of Independence	p.46
II.10. Banks in Transylvania and aid to Transylvanian Romanians	p.48
II.11. Density of the population of Transylvania between 1850-1910	p.50
II.12. Magyarization Laws	p.52
II.13. The situation of Transylvania during the First World War	p. 53
III. General considerations regarding the collaboration between the state and the church in the field of matrimonial life	p.57
IV. The reconstruction of the family in the Romanian villages of Buzăul Ardelean between 1870-1919.....	p.73
IV. 1. The demographic and socio-economic framework of the villages in Buzăul Ardelean	p.73
IV.2.1. Brief History of Vama Buzăului Parish	p.76
IV.2.2. Evolution of the population from Vama Buzăului between 1850-1901	p.83
IV.3.1. Brief history of the Parish of Întorsura Buzăului	p.90
IV.3.2. Evolution of the population from Întorsura Buzăului between 1850-1910	p.99
IV.4.1. Brief history of the parish of Sita Buzăului	p.106
IV.4.2. Evolution of the population from Sita Buzăului between 1850-1901	p.111
IV.5.1. Brief History of Barcani Parish	p.116
IV.6. Non-nominative processing of parish registers from Vama Buzăului, Întorsura Buzăului, Sita Buzăului and Barcani	p.119

V. The dynamics and structure of the marriages (marriages) in Buzăul Ardelean during the period 1870-1919	p.122
V.1. Evolution of the weddings in Buzăul Ardelean between 1870-1919	p.124
V.2. The civil status of the spouses of Buzăul Ardelean	p.130
V.3. Age of first-time acquaintances	p.132
V.4. Marriages in Buzăul Ardelean	p.135
V.4.1. The remarriages of Vama Buzăului between a widow and an unmarried girl (young).....	p.136
V.4.2. The remarriages of Vama Buzăului between a widow and an unmarried man (young)	p.139
V.4.3. The remarriages of Vama Buzăului between a widower and a widow	p.140
V.4.4. Marriages in Întorsura Buzăului between a widow and an unmarried woman (young)	p.142
V.4.5. Marriages in Întorsura Buzăului between a widow and an unmarried man (young)	p.146
V.4.6. Marriages in Întorsura Buzăului between a widower and a widow	p.148
V.4.7. Marriages in Barcani between a widow and an unmarried woman (young)	p.150
V.4.8. Barcani remarriages between a widow and an unmarried man (young)	p.152
V.4.9. The remarriages in Barcani between a widow and a widow	p.154
V.4.10. Marriages in Sita Buzăului between a widow and an unmarried woman (young)	p.155
V.4.11. Marriages in Sita Buzăului between a widow and an unmarried man (young)	p.156
V.4.12. Remarriages in Sita Buzăului between a widower and a widow	p.157
V.5. Average age of remarried persons from Buzăul Ardelean	p.158

V.6. Age groups of the congregations in Buzăul Ardelean	p.159
V.7. First names of the spouses in Buzăul Ardelean	p.162
V.8. The geographical origin of the people from Buzăul Ardelean	p.167
V.9. Joint Marriages	p.168
VI. Dynamics and structure of births in Buzăul Ardelean between 1870-1919	p.172
VI.1. Evolution of births in Buzăul Ardelean	p.175
VI.2. The twins born in Buzăul Ardelean area	p.184
VI.3. First name of the baptized from Buzăul Ardelean	p.192
VI. 4. Problems arising from births in Buzăul Ardelean	p.198
VI.5. The priests of the Holy Baptism in Buzăul Ardelean.....	p.199
VI.6. The problem of illegitimate children born in Buzăul Ardelean	p.200
VI.6.1. The problem of illegitimate children born in Vama Buzăului	p.201
VI.6.2. The problem of illegitimate children born in Întorsura Buzăului	p.207
VI.6.3. The problem of illegitimate children born in Barcani	p.210
VI.7. The midwives from Buzăul Ardelean	p.214
VII. Dynamics and structure of deaths in Buzăul Ardelean between 1870-1919	p.226
VII.1. Evolution of deaths in Buzăul Ardelean	p.227
VII.2. The death of people over 95 years old in Buzăul Ardelean	p.234
VII.3. Angina epidemic of 1897 from Vama Buzăului.....	p.237
VII.4. Deaths from Buzăul Ardelean due to “extraordinary”, that is, deaths due to accidents or bad weather	p.238
VII.5. Cases from Buzăul Ardelean in which the Orthodox priests buried people of another religious confession	p.240

VII.6 Family tragedies in Buzăul Ardelean	p.241
VII.7. Age groups of the deceased in Buzăul Ardelean	p.248
VII.8. First names of the deceased from Buzăul Ardelean	p.254
VII.9. Causes of death, priests and burial places in Buzăul Ardelean between 1870-1919	p.260
VIII. Nominative capitalization of the family reconstitution records in Buzăul Ardelean	p.265
IX. Divorce, cohabitation and natural growth in the area of Buzăului Ardelean between the years 1870-1919	p.279
IX.1. Divorce in Buzăul Ardelean	p.279
IX.2. Cohabitation	p.283
IX.3. Natural growth (surplus)	p. 285
X. Conclusions	p.287
Bibliography.....	p.290
List of illustrations	p.313
Annexes.....	p.316
Illustrations from Buzăul Ardelean	p.372
Contents	p.397

Keywords: Buzăul Ardelean, Vama Buzăului, Întorsura Buzăului, Sita Buzăului, Barcani, historical demography, census, marital status register, wedding, baptized, twins, concubinage, divorce, dead, family reconstruction

I. Historiography, sources, working methodology

The problem of establishing the family and family structures in Transylvania in the eleventh century has been neglected so far in scientific research in Romania. The subject, one of interdisciplinary approach, is very important for the comparative analysis, - when it comes to Romanians, Hungarians and Germans -, of the way of forming the family, of the matrimonial relations, in a rural setting dominated by the coexistence of several ethnic groups.

The conquest of Transylvania at the end of the 17th century by the Austrians attracted, among other things, a rigorous record of the material and human resources in the province. Thus, from the beginning of the eighteenth century, we have, along with the old economic-demographic sources (neighborhoods and parish registers of civil status), many other types of sources: fiscal, military, religious, schematisms and also a panorama as close to the reality of demographic potential and material resources in Transylvania¹.

The material conditions in the Transylvanian village underwent changes in the middle of the eleventh century, following the abolition of the feudal relations, which influenced the conditions of the family's foundation, the family relations. The modernization of the Transylvanian society in the second half of the eleventh century also meant changing the demographic behavior in the rural area: introducing birth control, increasing illegitimacy, multiplying divorces, etc.

The working methodology approached in the present work is that of the deposition and exploitation of the parish registers, invented by L. Henry and M. Fleury in the 1960s, which has not been used in Romania until now. Also, the acts of the church matrimonial courts were

¹Ioan Bolovan, *The demographic evolution of Runcu Salvei commune in the 19th-20th centuries, in the volume manufactured in Runcu Salvei. Monographic aspects*, coordin. Vasile Lechentan, Adrian Onofreiu, Mircea Prahase, Eikon Publishing House, Cluj-Napoca, 2013, pp. 85-86.

investigated because, until 1895, when the lay legislation was introduced, the church solved all the problems of marriage, divorce, etc.²

Our intention was to approach the demographic problem of the Transylvanian villages from the Region of Buzăul Ardelean, Vama Buzăului, Întorsura Buzăului, Sita Buzăului and Barcani, between 1870-1919. Thus, the parish registers of civil status consulted are complete only in the case of the village of Vama Buzăului, as in the other parishes they are partially missing in a certain period of time. It should be remembered that some information was taken from the civil status registers in Hungarian, where necessary. Unfortunately, after 1906 we could no longer use the data from these civil registries, not because they did not exist, but because all the data were recorded under the general name of Buzăul Ardelean, of which all four villages were administrative, being unable to extract the information needed for our research. This period comes after Transylvania enters the dualist structure of Austrian rule, continues until 1919 and has decisively influenced the population dynamics and demographic behavior of Transylvania and especially the region we are researching.

Adapting the methods of methodological innovation of L. Henry and M. Fleury to this demographic approach, having as a model the studies devoted to the family life cycle of Sorina and Ioan Bolovan and of Luminița Dumănescu, we set out to research and interpret the information provided by the records of civil status (parochial until 1919), of the funds of the church authorities, but also of the civil status registers from the archives of the population record service within the town hall of Întorsura Buzăului, in order to "account" for marriages, for months, years and decades, with the proper interpretation of the seasonality, establishing the average age at first marriage, the relationship between endogamy and exogamy, remarriage and its implications, interethnic and inter-confessional marriages.

The phenomenon of birth is not limited to the numerical presentation of births by months, years and decades, but it also tries to explain, by reference to the period of conception, the oscillations between the months of the year, with flows and refluxes determined by the number of marriages, the interval between births, religious holidays and agricultural calendar. The combination of information provided by the birth, marriage and death documents made it possible to know the age at marriage, the number of children, the period between conception and

²Sorina Paula Bolovan, *Family in the Romanian village of Transylvania*, Center for Transylvanian Studies, Romanian Cultural Foundation, Cluj-Napoca, 1999, pages 12-13.

birth, the death of the spouse, the premature death of the children, the duration of the marriage and the possible remarriage.

The four localities chosen for the study of our research were selected due to the fact that they are church centers, but also administrative of the region of Buzăul Ardelean during this period.

II. Evolution and structure of the population of Transylvania between 1850-1919

In order to understand the demographic behavior of the region analyzed by us, it is important to understand the dynamics and structure of the population of Transylvania as a whole, among which there was also the Land of the Three Chairs in which Buzăul Ardelean was included. In this sense, it was necessary to analyze the parish registers of civil status and the ecclesiastical archival funds between 1850-1851, when the first census of the area took place, and the year 1919, the year in which the First World War ended. By Transylvania we mean both the former principality of Transylvania and Banat, Crișana and Maramureș.

By census we mean not only the registration as such of individuals in a certain geographical area, but also a lot of aspects related to the structure of the set of individuals. In this regard, economic, social, environmental and also possible forecasts are included based on the data synthesized at a certain time. A census represents a complex action, which requires a large concentration of forces. Because of this, the censuses are not made too often³.

It is clear that, under the new socio-political and military conditions of the time, the most elaborate plans of the Habsburg administration could not be ignored by the creation of records regarding the believers and the church goods. The interest was perfectly justified by the permanent need to cover indispensable expenses for the support and modernization of the state, but also those imposed by the incessant wars that the empire carried⁴.

It should be mentioned that in all the censuses carried out by the Hungarian authorities in Budapest in 1870, 1880, 1890, 1900 and 1910, that is, during the Austro-Hungarian dualism, the nationality of the inhabitants was not officially registered, but only the mother tongue, understood as "the language the questioner speaks better and with the greatest pleasure." This criterion allowed the officials to distort the statistical data prematurely, to artificially increase the number of Hungarians, that is to say "Hungarian speakers" as "mother tongue".

The striking inequality in the distribution of land was doubled, in the Austro-Hungarian multinational monarchy by another, as unjust: the vast majority of the landowners were Germans

³ Viorel Gh. Vodă, *Statistical thinking - a way of thinking of the future*, Albatros Publishing House, Bucharest, 1977, p. 103

⁴ Ana Grama, *The church land. 1854. The parishes of the 1st and 2nd Protopopiate of Sibiu*, in the Church Guide, Year 159, Andreiana Publishing House, Sibiu, 2011, pp. 301-302

and Hungarians, while the majority of the poor country belonged to the non-Hungarian, Romanian, German nationals: Slovaks, Serbs, Croats, Ukrainians etc.⁵.

In 1858, the Romanian Orthodox Episcopate of Transylvania, ministered by Bishop Andrei Șaguna, consisted of 43 deaneries and 1118 parishes, in which 1003 priests served 629,772 believers. The most powerful centers of Romanian Orthodoxy in Transylvania were in: Brasov, which was the center of three deaneries, Sibiu, the city of residence of the Orthodox Bishopric and the center of two deaneries, Zlatna with the residence of the deanerie having the same name, Făgăraș, the center of the two deaneries, Sebeș and Zarand⁶.

During the period of Austro-Hungarian dualism, the economy of Transylvania had to suffer several times as a result of economic crises (1873, 1900), whose hardships were borne by the working masses. With all the relative growth of its economy, the forced inclusion of Transylvania in the Austro-Hungarian Empire prevented its normal development, full affirmation of its possibilities.

Over 2/3 of the population of Transylvania consisted of peasants, and most of them, especially the poor, were Romanian. At the beginning of the twentieth century, the phenomenon of emigration of peasants from Transylvania (in 15 years, about 270,000 people), to old Romania and especially to America⁷ increases, as between 1901-1914 more than 140,000 Transylvanian Romanians⁸ emigrated. The church looked at the phenomenon of emigration with concern, because parishioners, potential tax payers for traditional religious services offered by the church were lost, but also because "*foreigners taught people more bad things than good.*" In the mentality of the old village, leaving the parental inheritance was considered a mistake, a break from the past, and adapting to a rootless life was extremely painful⁹.

Regarding the export from the south-east of Transylvania to Romania, it included mainly timber, minerals, leather articles, knitted wool products, agricultural tools, household items,

⁵ Ștefan Pascu, *What is Transylvania? The Transylvanian civilization within the Romanian civilization*, Dacia Publishing House, Cluj-Napoca, 1983, p.149.

⁶ Pavel Cherescu, *Diocese of Transylvania in the light of the Shagian consciences of 1858*, in *Metropolitan Andrei Șaguna. Creator of the epoch in the history of the Orthodox Church in Transylvania*, Andreiana Publishing House, Sibiu, 2008, p. 386 and p. 373

⁷ Ștefan Pascu, *History of Romania - Compendiu*, 3rd Edition, Didactic and Pedagogical Publishing House, Bucharest, 1974, p. 303 and p. 323.

⁸ *Files from the military history of the Romanian people*, Studies, Vol. II, Edition coord. by Ilie Ceaușescu, Military Publishing House, Bucharest, 1983, p. 387.

⁹ George Piț, *The village is in competition with the city*, in the Church Guide, Year 167, Andreiana Publishing House, Sibiu, 2019, p. 193.

wooden handicrafts, ceramics, faience, tiles etc¹⁰. The largest share of the export from Transylvania to Romania was represented by textile and knitting products, followed by leather, wood products and construction wood.

At the beginning of the twentieth century, the number of Transylvanian workers in the large and medium-sized industry reached about 100,000, of which 32.4% were Romanians, 42% Hungarians, 17.6% Germans and 8% other nationalities (Slovaks, Czechs, Serbs and Ruthenians). The fact that the number of Romanian workers in the industry did not correspond to the share of the Romanian population from Transylvania also has its explanation in the situation of subordination of this Romanian territory within Austria-Hungary. The Romanian population, removed from the period of feudalism in the cities, could not impose even in the modern period, so that the cities were still the domain of the "dominant nations". However, when it came to some branches, such as mining, in which only a limited number of workers were technically qualified, the Romanians formed the majority. By 1910, the total number of workers had reached 212,300, of which 49.2% were workers in the large industry, compared with 44.3% in 1900¹¹. In 1870, 24,907 Romanian intellectuals were registered in Transylvania, and in 1910 their number reached the figure of 32,783¹².

The most important law for the culture and civilization of the inhabitants of Transylvania is Article XXXVIII of 1868 (which states that “*every student should receive instruction in their native language*”¹³), which introduces and regulates school education in the public schools everywhere, for both genders is divided into various categories. The right to set up schools belongs not only to the state, but also to all religious denominations, ie the church communities, but also the political communes, even the private persons, consortia, societies, which were able to propose what language would suit them. People's elementary and higher schools, civilian schools and normal teacher training schools could be established. For each category of schools,

¹⁰ Ioan Chiorean, *The effects of the customs war between Austro-Hungary and Romania from 1886-1891 on the eastern region of Transylvania*, in “*Studies of history, philology and art history*”, Academia Publishing House, Bucharest, 1972, p. 79.

¹¹ I. Cicală, *The Labor and Socialist Movement in Transylvania - 1901-1921* -, Political Publishing House, Bucharest, 1976, p. 43.

¹² Ioan Chiorean, *Aspects regarding the dynamics of the legal intellectualities in Transylvania during the period of Austro-Hungarian dualism*, in the Magazine *Bistrita VIII*, the Bistrița-Năsăud Museum Complex, Publishing House “Glasul Bucovinei”, Iași, 1994, p. 132.

¹³ Ioan T. Lupaș, *Historical Parallelism*, Bucharest, 1937, p. 65.

the subjects of education, compulsory and optional¹⁴, were specified. The law also hid a trap, by setting up state and communal schools, maintained by the community, but under the control of the state from which they would receive a series of favors refused to denominational schools¹⁵.

In the age of dualism, confessional schools were real obstacles to the Hungarianization practiced in the state schools. This is also explained by the persecutions exercised by the Hungarian authorities against the full autonomy of denominational education (1879-1883, 1907). If we add the activity of the Romanian cultural societies or the establishment of banks to the national education, plus the aid from Romania, we realize that the Romanian people from Transylvania had great resources of resistance against any persecution¹⁶.

In the historical-political conjuncture created by the dualist regime, the struggle to maintain the confessional character of Romanian education throughout Transylvania, to defend the mother tongue, was equivalent to the struggle to preserve the national specificity¹⁷.

After the conquest of Romania's independence, the use of the colors red, yellow and blue, even in traditional clothing, was restricted. By a new ordinance issued in 1885, the Minister of the Interior Tisza strictly prohibited the use of non-Hungarian emblems, as flags, emblems¹⁸.

The process of Hungarianization of the Romanian population in Transylvania was supported by the Law of Magyarization of the Romanian names¹⁹, in December 1897, by which the names of the communes, mountains, valleys and all localities, which had Romanian names, had to be written in Hungarian. Metropolitan Miron Romanul is the one who fights and takes a firm stand against several laws that favored the Magyarization²⁰.

¹⁴ George Bariț, *Selected Parts of the History of Transylvania - Two Hundred Years Ago*, Vol. III, Second Edition, Art Museum, Brasov, 1995, p. 494

¹⁵ Camelia Elena Vulea, *Elementary education in the Greek Catholic vicarage of Hațeg and the impact of dualist school legislation (1868-1900). The problem of school premises, in the Magazine Bistrița XVIII*, Bistrița-Năsăud County Museum, Accent Publishing House, Cluj-Napoca, 2004, p. 317

¹⁶ Dumitru Suci, *Political actions against the suppression of the autonomy of Transylvania, in the Romanians from Transylvania against the Austro-Hungarian dualism (1865-1900)*. Studies, Dacia Publishing House, Cluj-Napoca, 1978, p. 137.

¹⁷ Mirela Andrei, *The confessional school in Năsăud during the Austro-Hungarian dualist political regime*, in the Someșeană V Archive, Năsăudean Museum of the Nativity, Năsăud, 2006, p. 118

¹⁸ Dorin Dologa, *The National Struggle in Transylvania from 1867-1914, in the Magazine Bistrița XXVII, the Bistrița-Năsăud Museum Complex*, Accent Publishing House, Cluj-Napoca, 2013, p. 183.

¹⁹ Antonie Plămădeală, *Romanians from Transylvania under the terror of the Austro-Hungarian Dualist regime (1867-1918) after documents, documents and correspondence remaining from Elie Miron Cristea*, Sibiu, 1986, p. 25.

²⁰ Idem, *The fight against the denationalization of the Romanians from Transylvania during the Austro-Hungarian dualism in the time of Miron Romanul, 1874-1898, after documents, documents and correspondence, in the magazine Romanian Orthodox Church*, year CV, no. 1-2, Jan-Feb 1987, Bucharest, pp. 144-145

Regarding the Hungarianization of the Romanian names, it was something we could also find by studying the civil registration registers, all of them being in Hungarian. We can exemplify here the Hungarianization of such family names: Bulárka (Bularca), Hosszu (Hossu), Mokán (Mocanu), Tikös (Ticușan), Sztojka (Stoica), Muntyán (Muntean), Bokirnya (Bocârnea), Nyágovits (Neagovici), Zsuglea (Giuglea); of surnames: Sándor (Alexandru), Anna (Ana), Iános (Ioan), Dénes (Dionisie), György (Gheorghe), András (Andrei), Miklós (Nicolae), Demeter (Dumitru), Elek (Alexe), Zsuzsánna (Susana). The Hungarianization also took place on the names of the localities of Buzăul Ardelean: Bodzaforduló (Întorsua Buzăului), Szita Bodza (Sita Buzăului), Bodzavám (Vama Buzăului) and Bárkány (Barcani).

With the entry of Romania into the First World War, the rage of the ruling circles in Vienna and Budapest was directed against the Romanian population and especially against the priests. Over 350 priests were arrested and imprisoned in the prisons of Cluj, Alba Iulia, Oradea, Timișoara, etc. Also, others were deported, and others, namely more than 100 priests, especially from Brașov, Făgăraș and Sibiu counties, had to leave their villages at the withdrawal of the Romanian army in the autumn of 1916, out of fear of persecution and death sentences. However, their families did not escape.

III. General considerations regarding the collaboration between the state and the church in the field of matrimonial life

In Bizanț, no marriage was ever distinguished, as the mystery of the marriage committed in the Church was recognized by the state as an act of civil marriage. Practically, it was the Church that kept the records of the married people. Romanians also kept this symphonic tradition (from the Byzantine symphony) between Church and state. Unfortunately, it ceased with the reforms during the reign of Alexander Ioan Cuza in the Old Kingdom and in Transylvania in 1925, ie after the founding of Greater Romania²¹.

During the Austrian ruling in Transylvania (1691-1848) several measures regarding the Romanians were taken. By the diploma of Carol III (VI) of 1731, it is stipulated that all "*the Catholics are obliged to pay the Catholic priest stroll taxes ... to be married by him and to respect the Catholic holidays*". The diploma of the same emperor from 1732 grants certain privileges to the Romanian Greek Catholic clergy and believers, stipulating that: "*All the valahs united by order ... be counted in the state of those of the Transylvanian Catholic Status, and not until now only tolerated*". In 1774 the empress Maria Theresa provides by decree "*the death penalty in case of mass transfer from the Roman and Greek-Catholic to the Orthodox or Protestantism*"²². Between 1760 and 1762, General Adolf Bukow, sent by Empress Maria Tereza, compiles a statistics of the united Romanian Orthodox priests and Christians from Transylvania. According to this statistic, there were 2253 united priests, with 515 churches and 25,174 families and 1380 Orthodox priests with 1362 churches and 126,712 families²³. In 1851, the number of unions was higher, representing 50.4% of the Romanian population, registering 648,410, while the number of Orthodox was 638,017²⁴.

The marriage took place within a framework defined and imposed by the church. In order to strengthen its right to marriage, the church could not limit the marriage to the free consent of

²¹ Irime Marga, *Introduction to Orthodox matrimonial law, in Theological Magazine, New Series, XVII Year (89), Nr. 3, Jul. - Sept, 2007, The Metropolitan Publishing House of Andreiana, Sibiu, p. 165-166.*

²² Ioan N. Floca, *Measures and provisions taken by state and church laws in Hungary, Transylvania and Austria regarding Romanians until 1918, in the Church Guide, Publishing House of the Romanian Orthodox Archdiocese of Vadului, Feleacului and Cluj, Cluj-Napoca, 1979, pp. 234-235.*

²³ Mircea Păcurariu, *History of the Romanian Orthodox Church, Sibiu, 1972, p. 258.*

²⁴ Maria Curtean, *Andrei Șaguna, founder of church diplomacy in Transylvania, in Theological Magazine, New Series, XVIII (90), Nr. 4, October-December 2008, Sibiu, p. 127.*

the two young people, thus emphasizing the conviction of individuals that their connection was at the same time a union with God²⁵. New state regulations on engagement, marriage and family have been enacted in Vienna. It is about the Emperor Order no. 271 of July 4, 1850 and of the Decree of the Ministry of Justice of May 10, 1852. Chapter II of the Austrian Civil Code brings together 92 provisions, which prescribe various issues, from the definition of the marriage contract, to its dissolution, highlighting the main impediments that they could appear on the way to a marriage. Their enumeration allows us to perceive some similarities with those obstacles declared by the church as impediments to marriage: lack of agreement of the parties, physical or mental incapacity to contract a valid marriage, error on the person, sentencing to prison, taking the monastic oath, but religious disparity, especially the long list of blood and affinity related impediments. Also, the civil code prescribed a procedural trajectory necessary to conclude the marriage contract. In all these stages, the state authorities and the ecclesiastical authorities worked together, as the involvement of priests was prescribed in the civil code in carrying out the formalities preceding the conclusion of the marriage contract. In contrast, the Austrian code paid great attention to the aspects related to the dissolution of the matrimonial communion, which could be temporarily (by separation of bed and table) or totally (by annulment, total separation or the death of one of the spouses). The Civil Code prescribed a delimitation between the dissolution of marriage for Catholic and Catholic Christians. Also, a large space was devoted to issues related to the relationship between parents and children, guardianship and so on²⁶. This prompted Bishop Andrei Șaguna to publish in 1854 a booklet on the "*marriages concerns*" (with only 42 pages), called *Useful knowledge about the marriages concerns, for the use of the priesthood and the deanery chairs* (printed in Cyrillic letters, this is only an addition to the "*Elements of canon law*", being the first systematic manual of canon law in the Romanian theology²⁷, of which the practical part of the church law regarding marriage and divorce was

²⁵ Maria Băilă, *Speech of the Orthodox Church on marriage and divorce (1750-1850)*, in *Angvstia*, Nr.4, Publishing House Carpatii Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, 1999, p. 186.

²⁶ Ioan Bolovan, Sorina Paula Bolovan, *Family in Central Europe during the first demographic transition, in vol. In search of happiness. Family life in the Romanian space in the 20th century*. XVIII-XX, coordinators Ioan Bolovan, Diana Covaci, Daniela Deteșan, Marius Eppel, Crinela Elena Holom, Cluj University Press Publishing House, Cluj-Napoca, 2010, pp. 296-297.

²⁷ Mircea Păcurariu, *History studies of the Romanian Orthodox Church II*, Romanian Academy Publishing House, Bucharest, 2009, p. 78.

missing)²⁸. This fact led to the development of the legal spirit of the Romanians, in the sense that the concern for an effective and respected legislation is a sign of education and civilization²⁹.

The First Vatican Council (which held 93 meetings, between December 8, 1869 and September 1, 1870) admitted concluding a mixed marriage only in front of the Catholic priest, forbade Catholics to be godfathers, to sing at religious services or to receive sacraments³⁰, that is why the “mixed” marriages between Orthodox and Greek Catholics generated, before and after the Revolution of 1848, strong dissensions within the clergy, either because of their officiating or because of the religious belonging of the children³¹. As early as 1849, Andrei Șaguna proposed to the Blaj City Council to accept the custom consecrated by non-Catholics as in the mixed marriages the priest of the bride to officiate the Marriage. Alexandru Sterca-Șuluțiu himself, in April 1851, pleaded with the United Consistory for a good coexistence with the brothers of a nation and a language, appealing to the Transylvanian law of 1791, for the boys to have the father's religion, and the girls to have the mother's religion. In these circumstances, the provincial government has sought a way to avoid dissensions and has arranged for the co-ordinating priest to always be the parish priest of the bride, but mixed matrimonial litigation should be judged only in Blaj³².

After the abolition of the Transylvanian border regiments in the middle of the 19th century, the Austrian authorities paid close attention to the phenomenon of young people's marriage. The military laws imposed the minimum age for marriage for men 22 years old, after they had already participated in the three drawing lots for the army. The duty to perform military

²⁸ Gh. Tulbure, Metropolitan Șaguna, literary work, pastoral writings, school circulars, various, Didactic Series, Nr. 9, Sibiu, 1938, p. 19.

²⁹ Irimie Marga, *Metropolitan Andrei Șaguna, author of the first law book of the family in Romanians, in Metropolitan Andrei Șaguna. Creator of the epoch in the history of the Orthodox Church in Transylvania*, Andreiana Publishing House, Sibiu, 2008, pp. 280-282.

³⁰ Sabin Truta, *Unification of the Romanians in Transylvania - confession of a convert -*, in the *Metropolitan Church of Transylvania*, 1st year, no. 3-4, November-December 1956, Sibiu, p. 209

³¹ Macarie Marius Dan Drăgoi, *Aspects of inter-confessional relations in Transylvania at the end of the nineteenth and early twentieth centuries, in the Archives Someșeană IV*, Series III, The Border Museum Năsăudean, Mega Publishing House, Cluj-Napoca, 2005, p. 199.

³² Macarie Marius Drăgoi, *Aspects regarding the relations between the Orthodox and the unions of Transylvania in the second half of the 19th century*, in *Theological Magazine, New Series*, XV Year (87), Nr. 4, Oct., 2005, Sibiu, p. 99.

service became valid in the year of reaching the age of 20, the date when each young man was obliged to participate in lots organized in each community by the military authorities³³.

In the process of normalization of the relative matrimonial phenomenon to the Romanians from Transylvania in the second half of the 19th century, the work of *Theological Preliminaries on marriage, impediments, procedure, with respect to the praxis in force in the Greek-Catholic metropolitan province of Alba Iulia*, appeared in 1875 and was drafted by Ioan Rațiu, a professor of canon law at the seminar in Blaj and an advisor in the matrimonial court of the second instance³⁴.

The Christian family can know a dissolution only through death. Death is physical and moral. Natural physical death is a divine act after which the widowed husband can remarry rather than lead an immoral life³⁵, but when the husbands split for another reason then their remarriage with others is considered to be dishonest³⁶. The Church has established for the Union that it can be done only three times³⁷, given the weakness of the human nature³⁸.

Divorce is considered the most feared enemy of the family or the death blow that can be given to a family life. In Transylvania, until the introduction of civil legislation in 1894, family life was regulated at the same time by civil and military laws and by a series of church acts. Only the civil laws of 1894 ruled the obligation of civil marriage, transferring all authority in matters of family life to the secular authorities³⁹.

Until the outbreak of the war, people who lived in cohabitation were denied Holy Communion. After 1914, at the level of the Orthodox Church's leadership, a number of "concessions" was made in this regard. The couples entering the category of concubines were required to make a promise before the Holy Altar, within the Holy Providence, that they would

³³ Sorina Paula Bolovan, Ioan Bolovan, *Considerations regarding the age of marriage to the Transylvanian Romanians in the 19th century*, in *Transylvania in modern and contemporary times. Studies of historical demography*, coordin. Ioan Bolovan, Cluj-Napoca, University Press Cluj, 2002, p. 116.

³⁴ Ioan Bolovan, Marius Eppel, *Between the state and the church: identity and otherness through the mixed marriages in Transylvania (second half of the 19th century and the beginning of the 20th century)*, in *In Honorem Alexandru Moșanu vol. Studies of medieval, modern and contemporary history of Romanians*, coordin. Nicolae Enciu, Publishing Center for Transylvanian Studies and Publishing Press University Cluj, Cluj-Napoca, 2012, pp. 330-331.

³⁵ Sebastian Șebu, "What God has united, man does not separate" or about the Holy Sacrament of Marriage, in the Church Guide, Year 138, Sibiu, 1990, p. 111.

³⁶ P. Deheleanu, *Handbook of sectology*, Diocesan Typography Arad, 1948, p. 407.

³⁷ *Church guide on 1958*, Romanian Orthodox Episcopal Publishing House of Arad, Arad, p. 155.

³⁸ Sorin Cosma, *The secret meaning of the Holy Marriage*, in the Church Guide, Nr. 4, Banat Metropolitan Publishing House, Timisoara, 1983, p. 58

³⁹ Luminița Dumănescu, *The Romanian Family in Communism*, Cluj University Press, 2012, pp. 35-36.

repair their mistake. Also, the people who wanted to change their status as concubines and demanded the conclusion of the religious marriage, benefited from greater leniency in the sense that the priests renounced to impose on them some canons that had been compulsory before the war.

IV. The reconstruction of the family in the Romanian villages of Buzăul Ardelean between 1870-1919

The low temperature, the abundant rainfall favored the development of agriculture, as a new branch, besides the shepherding. Raising cattle and agriculture and a few manufacturing elements placed the population from the sources of Buzău on a spiritual basis with other characteristics than usual. After the destruction of the Austro-Hungarian empire (1900-1918), the walls of this natural fortress burst into the big centers: Braşov, Buzău, Sf. Gheorghe, through Tg. Secuiesc, to Moldova, etc., the place of the hidden paths being taken by well-known roads, although a great burst seemed impossible at the time.

The emergence of companies operating the wood, the glass factory in Barcani and Crasna, the mechanical installations for partial wood processing changed the moral profile of the people, brought new elements in the culture of the locals, and enriched the popular creation.

In 1851, when the memory of Bălcescu, addressed to Kossuth was on everybody's lips, at Întorsura Buzăului, the foundation of the village school was laid. In Sita Buzăului, the school was built in 1868, and the one in Barcani was near Miss Conrad's glass factory. Since 1824, since the school was established in Vama Buzăului village, the influence of people with books has been felt in the process of cultural development in this area. The old writings indicate that in 1825, three villages became self-governing administrative units: Vama Buzăului, Întorsura Buzăului, Sita Buzăului, while Barcani commune separated from Zagon commune in July 1925⁴⁰.

Being cattle breeders, they did not take much pity to sacrifice their animals, only when accidents took place and they were sold in "*hopşe*" which is why they rarely consumed meat. The old type of food could only be the lacto-vegetarian one, harvesting plants and having the opening of millet, buckwheat, later maize - mahogany - at the base.

Due to men's occupation, whether in the woods, pastures or carriages, the woman was primarily an agricultural worker and then a maid, cultivating the farm and the garden around the house, also taking care of the children and the animals in the household. "*During work they ate*

⁴⁰ Vasilescu Virgil, *Culture and folk art in the area of Buzăului Transilvănean*, in Aluta, Vol. I, Sf. Gheorghe, 1970, pp. 368-369.

what was found." They consumed: milk and milk derivatives, eggs, bacon, onions, potatoes, beans, peas, poultry, mostly with buttermilk or with rye flour mixed with barley flour. Depending on the season, they consumed berries, strawberries, mushrooms, vegetables and garden vegetables⁴¹.

The reduced area of arable land (6% of the total area plus the lots of house) could provide the very small part of raw material, which was vital for food. Among the cereal plants, wheat was not cultivated at all, and rye in small quantities. Barley cultivation occupies one fifth of the total arable area. Although weakly productive, maize was among the annual sowings. Barley production only covered the needs of producers, but corn was imported almost entirely. The house lot only partially provided the requisite for the vegetables, which otherwise had to be imported. In contrast, potatoes abundantly rewarded the cultivators' labor. Although it was listed as a basic feedstock, 2/3 of production were extra. Fruits were not everywhere. Among the industrial plants, flax mainly covered the necessities for the domestic industry, and hemp was cultivated for marketing. As for the cereal fodder (oats, ham), as well as straw, they were lacking. At the same time, the quantity of hay exceeded the needs. The pastures provided the necessary conditions for animals (horns, horses, pigs, sheep), however their number depended on the material condition of the inhabitants.

The profitability of the wood exploitation competes with the cultivation of potatoes. After the appropriation, each inhabitant had a larger or smaller portion of the forest, which he could freely manage. Even poor people benefited from the fruits of the forest, who dealt with the sale of the berries, as well as the nuts, mushrooms, yams, etc.

Agriculture produced on one hand more than necessary (potatoes, wood, animals, hay and hemp), and on the other hand could not meet the needs related to cereals, vegetables, fruits, beverages, as well as those related to animal husbandry. To solve this disproportion, the inhabitants resorted to exchanges of different forms.

In exchange for agricultural products that were not cultivated in the area of Întorsura, the inhabitants also paid with their own labor force, but generally these practices were rare. The wealthy paid their money-makers; In the same situation were the agricultural workers of Buzău, who worked on the barren lands of Dobrogea, before the First World War. Only in the rich

⁴¹ Moldovan Nicolae, *Data on the traditional nutrition in the area of Întorsura Buzăului*, in Aluta VIII-IX. Studies and communications of the Sfântu Gheorghe Museum, Sfântu Gheorghe, 1976-1977, p. 307.

villages of the Bârsa Country they received in exchange for their work part of the products obtained by cultivating the land. Some of Întorsura's young people were hired by rich Saxons, and in exchange for their work they received money and clothing⁴².

The clustered, scattered villages, with isolated houses and those of the valley are specific to the area we are dealing with, being specifically Romanian. One or more families could live in one household. Usually, families related to each other through filiation⁴³.

From the 1850 census to the one in 1900, Vama Buzăului has experienced a great demographic boom. If at first there were only 130 houses, now there were 310 houses; there were 685 inhabitants and then 1513 inhabitants. The social categories were also modified: at the beginning, there were 245 married people, and reached 567 married people; from 417 unmarried people to 877; from 23 widows to 69 widows.

The resident ethnic groups have also undergone major changes: Romanians: from 583 to 1432; Hungarian: 55 to 48; Germans: 1 to 25, and other ethnicities either disappeared or appeared on lists such as Gypsies and 1 Slovak. From the confessional point of view, Orthodox: from 629 to 1434, Roman Catholics: from 41 to 21, evangelicals: from 15 to 26, and other denominations such as: 3 Greek Catholics, 27 Reformed and 2 Unitarians .

The matriculation registers of the parish have remained intact until today, and they can be accessed at the local town hall, where they were deposited after a fire in its archives. The church has made available its registers to help keep track of the population and to keep in order certain requirements from the population with reference to their social and family belonging.

According to the data gathered from the censuses carried out at Întorsura Buzăului, between 1850-1910, the number of houses increased from 205 to 1029, the number of inhabitants increased from 1157 to 5366. From an ethnic point of view: Romanians increase from 1147 to 4944, with 3797 (431.04%), Hungarians from 2 to 350, with 348 (17500%), Germans from 1 to 34, with 33 (3400%), Gypsies no longer appear, but instead there are Slovaks (1) and other nationalities (37). From the confessional point of view: Orthodox go from 1153 to 4962, with 3809 believers (430.36%), Roman Catholics grow from 3 to 137, with 134 believers (4566.67%),

⁴² Klara host, *Commodity exchanges in Întorsura Buzăului*, in Aluta VIII-IX. Studies and communications of the Sfântu Gheorghe Museum, Sfântu Gheorghe, 1976-1977, pp. 354-355.

⁴³ Romulus Vulcănescu, *Ethnography: the science of popular culture*, Scientific Publishing House, Bucharest, 1966, p. 78

evangelicals increase from 1 at 41, with 40 believers (4100%) and other confessions appear: Greek Catholics (3), Reformed (196), Unitarians (3) and Ishmaelites (24).

Between 1850-1900, in Sita Buzăului the number of houses increased from 198 to 293, the population increased from 1030 to 1570. The number of inhabitants increased for men from 529 to 782, and for women from 501 to 788. confessional point of view: the Orthodox increase from 1015 to 1480, the Roman Catholics from 15 to 12, a decrease of 3 believers, and reformations occur with 57 believers, the evangelicals with 2 believers, 17 Greek-Catholic believers and 2 Unitarian believers.

In the 1910 census, Barcani had a population of 1353 inhabitants. From the confessional point of view, there were 1233 Orthodox, 2 Greek Catholics, 74 Roman Catholics and 44 Reformed⁴⁴. Until this census, the village of Barcani was an administrative part of the commune of Zagon, and from a church point of view, a branch in the parish of Sita Buzăului. From the data presented above, the village was mostly Orthodox confessional (91.13%), the rest of 8.87% consisted of Roman Catholics (5.47%), Reforms (3.25%) and Greek-Catholics (0, 15%).

⁴⁴ Varga E. Árpád, *Erdély etnikau é felekezeti statisztikája*, Vol. I, Pro-Print Publishing House Könyvkiadó, Budapest, Csikszereda, 1998, p. 129.

V. Dynamics and structure of the marriages in Buzăul Ardelean between 1870-1919

In the area of Buzăul Ardelean, young people could not marry without the consent of their parents. Before marriage, they were first engaged and then made the announcements at the town hall. If nobody from the party spoiled the engagement and there was no complaint from any party, then after two or three weeks, the preparations for the wedding were made. The young people were not allowed to live together before the wedding and they wore a sign that they were engaged: the lad was wearing red hats, which were sold especially at shops, and the girls were wearing red ribbons in their hair.

According to the methodology established by L. Henry and M. Fleury, the first technical operation to be performed is the recording on separate records of all births, deaths and marriages within the proposed time interval. For this purpose, we used the civil status registers of the Vama Buzăului Orthodox parish, which are kept at the Vama Buzăului Town Hall - the civil status service and within the Parish Library of the Vama Buzăului Orthodox Church, the civil status registers of the Întorsura Buzăului parish, which are kept at Covasna County Branch of the National Archives, as well as the civil status registers in Hungarian, which are being kept at the City Hall of Întorsura Buzăului - The civil status service, the civil status registers of the Sita Buzăului parish, which are being kept at Covasna County Branch National, as well as the civil status registers in the Hungarian language that are kept at the City Hall of Întorsura Buzăului City Hall - the civil status service and the civil status registers of the Barcani parish, which are kept at the Covasna County Branch of the National Archives, the civil status registers Hungarians in custody at the City Hall of Intorsura Buzăului - Civil Status Service and within the Parish Library of the Barcani Orthodox Church.

In the area of Buzăul Ardelean, weddings were held on certain days, usually on Sundays, they were held for two days and never in the fasting periods over the year. The fasting, as a time of interference between the sacred and the profane, a time of restraint and deep meditation on

human nature, has not only rhythmized aspects of spiritual life, but also aspects of daily life, due to prohibitions related to marriage, parties⁴⁵.

This explains why most marriages took place just before or after the fasting. In all four villages investigated, most of the weddings were held in February.

The preferred seasons for the conclusion of a marriage remained autumn (October and November) and winter (January and February), with more than half of the total number of weddings. There were months when no marriage was celebrated, such as March (which always falls on Easter fasting) in Vama Buzăului and Întorsura Buzăului, but surprisingly in the other two parishes, in Barcani there were 3 weddings (1.16%) and in Sita Buzăului 4 weddings (1.43%). In terms of the average of one year's weddings, Întorsura Buzăului is on the first place with 20 weddings (a normal thing and due to the fact that, this locality had the most population in the area), then Sita Buzăului with 13 weddings, Barcani with 10 weddings and Vama Buzăului with 9 weddings. In Buzăul Ardelean, the percentage of protogamous marriages differs from village to village, but only with small differences.

From a legal point of view, the boys fit for the army could not marry until after completing the military training they started at the age of 20 and ended at 22 years. For girls, according to the law, the optimal age of marriage started at 16 years⁴⁶. This is why the average age of those who were first married in Vama Buzăului was: for men aged 27.8 years and for women 22.7 years; at Întorsura Buzăului: in men of 26.5 years, and in women of 20.9 years; in Barcani: in men aged 25.9 years, and in women of 20.2 years and in Sita Buzăului: in men of 26.5 years, and in women of 21.7 years.

Marriages between a person who has not been married and a person who has been married are called *palingame* marriages. In general, men who remained widowed preferred younger girls, unmarried, to conclude a new marriage⁴⁷. The widows could only remarry after

⁴⁵ Loredana Baciú Cross, *Post - origins, regulation, evolution. Case study - Transylvania at the end of the 19th century and the beginning of the 20th century*, in the Magazine Bistrita XV, the Bistrița-Năsăud Museum Complex, Accent Publishing House, Cluj-Napoca, 2001, p. 280-281

⁴⁶ Paula Virag, *The role of women in family life at the end of the 19th century - the beginning of the 20th century in Satu Mare County*, in *Satu Mare. Studies and communications XXX / II*, Satu Mare Museum Publishing House Satu Mare 2014, p. 61.

⁴⁷ *Ibidem*, p.114.

the mourning period, as did the widows, who had to make a memorial service after the "year of mourning". If the woman was born during this period she was allowed to remarry faster⁴⁸.

Comparing the data gathered from the 4 localities with reference to the average age of those remarried, in the case of men, the largest was at Vama Buzaăului, 46 years old, in the other localities being similar, near the age of 42.5 years . Performing an average of the area, the average age of men who remarried was 43.4 years. In the case of women, the largest were at Vama Buzăului and Sita Buzăului 39.6 years old and the smallest was registered at Barcani, 33 years old, while at Întorsura Buzăului, the age of women was halfway between the two extremes, 36.4 years. Performing an average of the area, the average age of women who remarried was 37.2 years.

In all the 4 localities in Buzăul Ardelean, most of the spouses come from the age groups between 20-29 years old, and at the opposite pole were constituted the congregations from the age groups between 40 and over 50 years. We can establish an average per area at the weddings from the age groups between 20-29 years of 2285 married people, representing 65.03%, and for the wives from the age groups between 40 and over 50 years of 53 married people representing 6.33%.

In Buzăul Ardelean, during the entire period studied, the share of exogamous marriages was one that was around 19.74%, that is, 662 individuals out of the 3478 couples. This leads us to state that the investigated villages had a high demographic potential, in which the majority of marriages (80.26%) ended within them, plus that these villages were extremely reserved regarding the alliances outside them.

Exogamous marriages, however, highlight another type of marriage, respectively, mixed ones from a confessional point of view. From the point of view of the mixed unions concluded in Buzăul Ardelean, they were in a number of 29 (1.97%), of which: between a Roman Catholic and an Orthodox 11, a Reformed and an Orthodox 17 and a Greek - Catholic and Orthodox 1.

⁴⁸ Florin Vlasin, *The role of civil status registers in demographic research. Case study - Marriage and divorce of the Orthodox Romanians from the town of Bistrița-Bârgăului in the period 1850-1870*, in the Magazine Bistriței XXIII, the Bistrița-Năsăud Museum Complex, Accent Publishing House, Cluj-Napoca, 2009, p. 172.

VI. Dynamics and structure of births in Buzăul Ardelean between 1870-1919

One of the primary desires of every newly established family is to have children. Having children was always viewed as a heavenly blessing, and sterility was regarded as a heavenly urge. The birth of boys was preferred over the birth of girls.

The newborn was supervised day and night, so as not to be "changed" by demonic beings, not to get sick or to fall asleep. The man or woman who is asked to be a godfather never refuses, because according to the general belief of the Romanians, every true Christian is obliged to take a stand, because for every baptized child a sin is forgiven and it is more pleasing to God. He who refuses to receive the office of godfather has, according to the faith of the Romanian people, a very great sin⁴⁹. The godfathers as spiritual parents, of the same orthodox faith as the one who presents him at the altar, speak on behalf of the baby, stating the Symbol of faith, guarantee for him⁵⁰ as a future member of the church and make a commitment that they will guard with great responsibility over his Christian education⁵¹.

The birth of a newborn in the world was usually assisted by a midwife. The midwife was an older woman from the village, who was capable of bringing a child into the world⁵². If in the urban hospital, midwives represent in the second half of the 19th century the woman medically trained to help give birth, in the rural community, the notion is confined to the elderly women, without medical qualification, with life experience confirmed by the members of the community. The most agreeable position at birth was on the knees, on the floor - directly on the floor of the house, the birth in bed as it was practiced in the hospital being very rarely encountered in peasant families⁵³. The midwife traditionally performs the rites of coming to the world and integrating the newborn into the family and the family. The life of the mother and child often depended on her competence and skill. If the woman was in great distress, the midwife would resort to a series

⁴⁹ S. Fl. Marian, *Birth to the Romanians*, Publishing House „Grai si soulet-Cultura cultura”, Bucharest, 1995, p. 108-109

⁵⁰ Patricia Codău, *The mystery of entering the Church and the baptism of infants*, in the Church Guide, Nr. 4, Banat Metropolitan Publishing House, Timisoara, 1983, p. 47.

⁵¹ Marin Neamțu, *About the Mystery of Holy Baptism, in Missionary and Patriotic Church Guide*, Nr. 1, Oltenia Metropolitan Publishing House, Craiova, 1984, p. 86.

⁵² *Holidays and customs*, Vol. II, Encyclopaedic Publishing House, Bucharest, 2002, p. 7

⁵³ Ioniță-Niculescu Mihaela, *Considerations regarding the birth evolution in Gorj County in the second half of the 19th century and the beginning of the 20th century*, in Litua XIV, Gorj County Museum "Alexandru Ștefulescu", Târgu-Jiu, 2012, p. 178-179.

of acts meant to ease the pain⁵⁴. One of the tasks of the midwife was to baptize the baby if he had serious health problems and there was a risk of dying before he was baptized by the priest, and enrollments abound with examples of this kind⁵⁵.

By baptism the believer is invited to lead a clean life, in Jesus Christ and after Jesus Christ, in order to obtain salvation. Baptism is the beginning, but also the means by which we are given the opportunity to share what Jesus Christ offers us through His sacrifice and resurrection⁵⁶. Through baptism, the child is integrated into the Christian circuit. During this period, the mother, assisted by other women in the village, performs the rituals of child protection. When he goes through the first stages of his life, the mother is the one who takes care of his growth and care. Diseases of young children are very numerous and dangerous: the evil eye, the crying, the evil of the children, the bad clock with cracking, the red or the hoof, the wings, the sweet bulls, the hair of the pig, the jug, the snouts, the fires, the counts, the rest, the yellowing. The mother tries to combat these diseases through various cures or hives and, if her procedures are not successful, she uses the old women or the witches⁵⁷.

Abortion was considered to be a great sin. Thus, chapter XVI of the Austrian Criminal Code - in force in Transylvania from September 1852 - in the five paragraphs (§§144-148) refers to the practice of abortion and the penalties involved by it. If it was a *"tried but failed rejection"*, the prescribed punishment was imprisonment from six months to one year, and if the *"rejection"* was successful then he was imprisoned from one year to five years. The father of the aborted was condemned to the same punishment *"but more severe"*, if he was complicit in *"crime"*. For this *"crime is the culprit"* and the one who *"for what purpose, performs or tries to perform the abortion, without knowing and against the will of the mother of the unborn child"*. The sanction

⁵⁴ Andra Carola Pinca, *Aspects regarding the prenatal period and the birth in rural areas of Transylvania in the second half of the 19th century*, in the Magazine Bistrița XXIII, Bistrița-Năsăud Museum Complex, Accent Publishing House, Cluj-Napoca, 2009, p. 146.

⁵⁵ Elisabeta Scurtu, *Infant mortality in Sângeorz in the nineteenth century*, in the Magazine Bistrița XXIX, Bistrița-Năsăud Museum Complex, Accent Publishing House, Cluj-Napoca, 2015, p. 171.

⁵⁶ Nadim Tarazi, *The relationship between Baptism and Resurrection after the Epistle to the Romans*, in Theological Studies, Series II, Year XXVI, Nr. 1-2, January-February 1974, Bucharest, p. 65.

⁵⁷ Iulia Adina Pop, *Women in the Family: Family Relations and Roles in Transylvanian Society in the Second Half of the 19th Century*, in the Magazine Bistrita XXI / 2, Bistrița-Năsăud Museum Complex, Accent Publishing House, Cluj-Napoca, 2007, p. 314.

dictated in this case varies "*with heavy prison*" from one to five years, and if through abortion "*life threatening or health damage will be caused*", "*heavy prison*" was from five to ten years⁵⁸.

The area of Buzăul Ardelean has as a common point the maximum number of births reached in October (the month of conception being January) in three of the presented localities (Vama Buzăului 221 births, Barcani 88 births and Sita Buzăului 161 births), while July (conception month being October) proved to be the most prolific (with 424 births). Following the months of conception, January and October, we can say that the births are also correlated with the large number of weddings that took place during these months. In all four localities, December (the month of conception being March), was the one in which the fewest births were recorded. After the average number of births per year, Întorsura Buzăului is in the first position with 92 births, followed by Sita Buzăului with 77 births, Vama Buzăului with 43 births and Barcani with 37 births.

From studying the parish and civil registers, we observed a phenomenon, that we can call "*unique*", in which each locality could be proud of several pairs of twins born. Of the 97 pairs of twins presented in the Buzăul Ardelean area, totaling 197 children, only 107 (54.32%) survived. Most of the time, one of the children was born dead (and did not receive a name) or died immediately after birth. The children were baptized in most cases, on the same day or the day after birth.

One of the levers by which village communities could influence birth was offered by the two birth assumptions: legitimate and illegitimate. The popular generic term for the illegitimate child "*lovechild*"(*a flower child*) alludes to the girl who, smelling a flower, became pregnant. This "*explanation*" tries to cover with discretion a somewhat indecent reality: the birth before the girl has passed the threshold of marriage. The very rich synonymy of the term expresses the popular mentality and, as we can see, some social realities. Linguists argue that the oldest name for "*illegitimate child*" would be *cópil*⁵⁹.

In the birth registers there is a differentiation of illegitimate children: if in the cases of the couples who had legitimate children, the conjunction "*and*" was used in the rubric of the parents,

⁵⁸ Claudia Septimia Sabău, "*Babies in a hurry, unwanted babies*" about abortion cases in the Năsăud District (1861-1876), in the Magazine Bistrița XXV, Bistrița-Năsăud Museum Complex, Accent Publishing House, Cluj-Napoca, 2011, p. 215.

⁵⁹ Vladimir Trebici, Ioan Ghinoiu, *Demography and Ethnography*, Scientific and Encyclopaedic Publishing House, Bucharest, 1986, pp. 211-212.

for the illegitimate parents, they mentioned the mother's name and sometimes the father's name is also mentioned, using the preposition "*with*".

The large number of illegitimate births in Buzăul Ardelean is one of the profound changes that the Transylvanian village suffered during this period. Children born of girls lit by the spell of love, before marriage, received the stigma of "*unrighteous*", "*illegitimate*" or in mockery of "*bitang*". Others were born within the confinement, adultery or consolation of lonely widows. The total number of births of illegitimate children was 573, of which 288 boys and 285 girls (49.74%). Among the girls who gave birth, most are at the first deviation 266 (46.42%). However, we can conclude that although these children were born "illegitimate", the child's mother or parents, as the case may be, did not hesitate to baptize their child or children.

VII. Dynamics and structure of deaths in Buzăul Ardelean between 1870-1919

The term “perinatal mortality” was first defined in 1948 by Dr. S. Peller, based on the close link between fetal mortality and early infant mortality. From the etymological point of view, the notion of perinatal mortality is based on the Greek “*peri*” which means “*around, near*”. Perinatal mortality represents the intensity of the deaths “*around the birth*”, comprising the dead babies and the deaths from the first week of life⁶⁰.

At the beginning of the 20th century, in Transylvania, a doctor took care of 4,824 inhabitants, a midwife 1,435 inhabitants and a pharmacy 9,467 inhabitants. The distribution of hospitals, doctors and pharmacies was uneven, and almost non-existent in rural areas. The economic backwardness of Transylvania, poor nutrition, prejudices and popular practices in relation to the treatment of diseases have led to a high percentage of deaths, including infant mortality⁶¹, which will remain at high levels until World War I⁶². The main infectious diseases (tuberculosis, typhus, pelagra, influenza, etc.) made in Ardeal, in 1913, 7645 victims⁶³.

The Romanians of Transylvania think about those who die abroad or by any war that that was written for them. Therefore, if someone died in a foreign country or in any war, it is customary to make a pillar, which at six weeks (40 days) is dressed in a traditional Romanian shirt, for a man or a woman, after which the service is done. Then food is given for charity in the memory of the dead and the *apple*, which is a notch in which an apple branch is planted and in the branches they hang pretzels, apples, nuts and then three lights which are lit in the *apple*; all these are put in a bowl and after the completion of the service that was done to settle the soul, they give the godfather or godmother who baptized them, because without a father and mother someone can get married, but without godparents this is not possible⁶⁴.

⁶⁰ Meleacă Bănică, *Methodological aspects regarding the study of perinatal motility*, in "Statistical studies - Current and perspective problems of the economic and social statistics - The works of the eighth scientific statistical conclusions 15-17 December 1977", Bucharest, 1979, p. 582.

⁶¹ Ioan Bolovan, *Contributions regarding the demographic situation of Transylvania in the years 1850-1910*, in the volume *History of Romania*. Transilvane Pages, coord. Dan Berindei, Center for Transylvanian Studies, Romanian Cultural Foundation, Cluj-Napoca, 1994, p. 298.

⁶² Traian Rotariu, *Demography and population sociology*. Demographic phenomena, Polirom Publishing House, Bucharest, 2003, p. 135.

⁶³ Aurel Voina, *The Health Organization of Transylvania in the first decade of the Union*, in Vol. Ioan Scurtu, Vol.I, Editura Tipo Moldova, Iași, 2017, p. 740.

⁶⁴ S. Fl. Marian, *The funeral for the Romanians*, „Grai and soul-National culture” Publishing House, Bucharest, 1995, pp. 229-230

In Buzăul Ardelean, in three localities the most deaths appeared among males, the only exception being the locality of Barcani, where the number of female deaths was 29 cases higher than the male ones (4.74%). The highest number of deaths was recorded at Vama Buzăului (306) and Barcani (330) between 1910-1919, while at Întorsura Buzăului (476) and Sita Buzăului (426), between 1890-1899. Most deaths occurred in winter: Vama Buzăului in December, 137 deaths (11.12%), Întorsura Buzăului in November, 216 deaths (12.27%), and Barcani in November, 71 deaths (11, 62%), and at the beginning of spring in Sita Buzăului, in March, 91 deaths (11.65%), and the fewest occurred in autumn or summer.

The investigation carried out on the villages in Buzăul Ardelean reveals the same problem of infant mortality. In Vama Buzăului 20.62%, Întorsura Buzăului 23.40%, Barcani 34.86% and Sita Buzăului 22.92%, represent the share of children who died until the age of 1. During the childhood of 1-14 years, the mortality remained very high: in Vama Buzăului 353 deaths (28.65%), in Întorsura Buzăului 628 deaths (35.66%), Barcani 139 deaths (22.75%) and Sita 264 deaths (33.80%). In conclusion, almost 6 out of 10 deaths from this period were represented by children. Infanticide is the image of a cruel reality in the village world and is not specific only to a certain geographical area, but a phenomenon that has manifested throughout Transylvania⁶⁵.

⁶⁵ Luminița Dumănescu, op.cit., p.138.

VIII. Nominative capitalization of the family reconstitution records in Buzăul Ardelean

The nominative exploitation of the family reconstruction records is the most difficult operation, which involves combining all the information regarding the marriage, births and deaths, reconstituting the biological evolution of a family. At Vama Buzăului, a number of 243 families that remained in the locality were taken into account.

It should be noted that the files could not always be completed in full, due to the absence of information about the names of the parents of the married (most often only information about the father of the known) appears.

From the information gathered from the 243 families, from the beginning it strikes the large number of families that for one reason or another appear without children: 55, representing 26.63%. In summary, only 30.87% of these families have more than 5 children, while 69.13% had the variant with fewer children, ie below 5. It would be an average of 3.4 children for each family.

For a larger analysis, we used a sample of 51 families, where the average age of women at the first marriage proved to be 21.1 years, and for men 27.0 years. The average age of women married at first birth on our sample was 22.9 years, and in men the average age at which they became fathers for the first time was 28.6 years. This indicates that, in general, 1.8 years have passed since marriage, until the first child was born in the family. From the sample, regarding the frequency of births of 51 families, it results an average between the marriage and the first birth of 1.6 years. The time interval between the first and second birth was 2.4 years, and between the first and last birth was 16.1 years. The average age of women at last birth was 39.0 years, and for men the age when they last became fathers was 44.7 years.

The average number of children born in this sample was 7.3 children / family.

Of the 51 families used as a sample at Vama Buzăului, 366 children were born, of whom 280 children survived (76.50%). It was observed that in families with many children (over 5), the number of deaths was 77 children (89.54%), much higher than in the case of families with fewer children (under 5), which was of 9 children (10.46%).

At Întorsura Buzăului from the information gathered from the 30 families, from the beginning we observe the lack of families without any children or with 1 child. In short, 60.00% of these families have more than 5 children, while 40.00% had the option with fewer children, ie under 5. It would be an average of 5.0 children for each family.

The average age of women at the first marriage was 20.1 years and that of men was 25.8 years. The average age of women married at first birth on our sample was 21.2 years, and for men the average age at which they became fathers for the first time was 27.1 years. This indicates that, in general, 1.2 years passed after the marriage until the first child was born into the family. From the sample, regarding the frequency of births in 30 families, it results an average between the marriage and the first birth of 1.2 years. The time interval between the first and second birth was 2.4 years, and between the first and last birth was 11.3 years. The average age of women at last birth was 32.6 years, and for men the age when they last became fathers was 38.5 years.

The average number of children born in this sample was 5.0 children / family.

Out of the 30 families used as a sample at Întorsura Buzăului, 151 children were born, of whom 87 children survived (57.62%). It was observed that in families with many children (over 5), the number of deaths was 53 children (82.81%), much higher than in the case of families with fewer children (under 5), which was 11 children (17.19%).

At Sita Buzăului, from the information gathered from the 13 families, from the beginning we observe the lack of families without any child or with 1 child. In short, 46.15% of these families have more than 5 children, while 53.85% have fewer children, that is, under 5. There is an average of 4.3 children per family.

The average age of women at the first marriage was 22.0 years and that of men was 25.5 years. The average age of women married at first birth in our sample was 24.2 years, and in men the average age at which they became fathers for the first time was 27.6 years. This indicates that, in general, after the marriage took 2.2 years until the family, the first child was born. The time interval between the first and second birth was 2.2 years, and between the first and last birth was 7.9 years. The average age of women at last birth was 32.1 years, and for men the age when they last became fathers was 35.6 years.

Of the 13 families used as a sample at Sita Buzăului, 56 children were born, of whom 43 children survived (76.79%). It was observed that, in families with many children (over 5), the

number of deaths was 7 children (53.85%), with 1 child more than in the case of families with fewer children (under 5), which was of 6 children (46.15%).

IX. Divorce, cohabitation and natural growth in the area of Buzăului Ardelean between 1870-1919

Divorce and remarriage are not allowed in the Holy Gospel except in two cases: a) in the case of disruption, when one of the spouses violates his oath of faith and b) in the case of the death of one of the spouses. The reasons for the divorce were to be extremely serious. The main reasons for divorce were not those indicated by the church, but especially the adultery, spousal violence and ill-treatment, the absence of one of the spouses at home because he had run away from responsibilities, neglecting the family and wasting his wealth; there were other reasons, usually carefully hidden before marriage, such as impotence, insanity, epilepsy or other illnesses of this type. Often the only reason was not considered sufficient, so more were combined; most of these problems occurred, against the background of alcohol consumption, especially by the husband. But that didn't mean that only the wife was the injured party and the one who was asking for a divorce⁶⁶.

In Transylvania, divorces were requested by both men and women, in a similar proportion⁶⁷. In the parish registers we found only one observation that refers to the divorce (at Vama Buzăului), the other data were taken from the files of the Fund of the Three Chairs. Most of the time those on his threshold were advised to try other ways that would not lead to complete separation. No one could remarry until he obtained the civil and church divorce decision.

In general, divorced people chose a partner who was not married again (exactly as in the case of widows). For divorced men, it was easier to find unmarried women, and there were few cases where they took women in the same civil situation as them (divorced). But divorced women, in addition to marriages with unmarried men, also chose widowed men, usually being older than they were.

In the Romanian village, starting with the year 1869, all the major members of the parish belong to the parish council, and he elected: the parish committee, as executive body, the parish priest and the teacher of the confessional school. During this period the village begins to be

⁶⁶ Diana Maria Covaci, *The Problem of Divorce in the Greek Catholic Archdiocese of Reghin*, in the Someșeană Archive II, Series III, Năsăudean Border Museum, Năsăud, 2003, p. 207.

⁶⁷ Sorina Paula Bolovan, Ioan Bolovan, *Contributions regarding the divorce in Transylvania at the end of the 19th century and the beginning of the 20th century*, in vol. *Studies of historical demography (17th-21st centuries)*, coord. Corneliu Pădurean, Ioan Bolovan, Gutenberg Universe Publishing House, Arad, 2010, p. 100.

subjected to special external pressures; thus, the national government policy of the Budapest government comes with a "liberalism" which tried to impose itself by its less luminous forms and which bring quite a brutal secularization in the village world. The means of combating the law of marriage, because this is what the topic is about, would be the following: the priesthood to follow the recommendations of the metropolitan, and the religious feeling to be cultivated from the beginning in the hearts of the Romanian children through their "*taking to church on Sunday and holidays and have it takes an active part in the divine service, the execution of prayers and songs*".

By law XXXIII of December 9, 1894, the parish registers of civil status and the extracts issued on their basis ceased to have the character of public acts, but their operation was not prohibited. On the basis of the 1894 regulations, the civil status offices of the state were created, subordinated to the Ministry of Interior, creating new registers, much wider than had been the parochial ones. The state wanted to put an end to the divergences that were manifested between authorities and church or even between different confessions, regarding the recording of fundamental demographic phenomena and the judgment of matrimonial causes. Each citizen was obliged to register in the civil status documents of the state, and the fulfillment of the religious ritual remained only an option of their own conscience⁶⁸.

The cohabitation is also found in the Buzăul Ardelean, proof being the number of illegitimate children born from such relations. The priests have tried to combat this phenomenon, but there have been many situations in which many individuals have preferred to continue living outside the civil and church spheres. From the files of the Three Seats Fund, we have been able to extract some examples that reinforce the above statements.

The surplus (natural increase) represents nothing more than the expression of the balance of births and deaths and has no significance for the reproductive power of the population. However, it appears to be very useful in appreciating the demographic transaction, especially since one and the same natural surplus can be realized at different levels of birth and mortality.

For the demographic analysis it is useful to determine the rate of the natural surplus, as an average for significant periods from the point of view of the demographic history. Natural

⁶⁸Sorina Paula Bolovan, Ioan Bolovan, *Mixed marriages in Transylvania at the end of the modern era. Demographic considerations, in Mixed Marriages in Transylvania, 19th and early 20th centuries*, "Aurel Vlaicu" University Publishing House, Arad, 2005, pp. 89-90.

surplus helps us to describe and understand demographic growth, not population reproduction. A positive natural surplus can camouflage the prospects of population reproduction⁶⁹.

Between 1870-1919, the natural increase at Vama Buzăului was a positive one, of 911 individuals, of which 427 were 484 men. The natural increase at Întorsura Buzăului was a positive one, of 2363 individuals, of which 1155 were men and 1208 women. Between 1886-1906, the natural increase at Sita Buzăului was a positive one, of 761 individuals, of which 368 were men and 393 women.

The natural increase in Buzăul Ardelean based on the information gathered from the three localities: Vama Buzăului, Întorsura Buzăului and Sita Buzăului, was a positive one. The number of those born was much greater than the number of the deceased, with the common point being that the number of women was higher than the number of men.

⁶⁹ Vladimir Trebici, *Demography*, Scientific and Encyclopedic Publishing House, Bucharest, 1979, pp. 278-279

X. Conclusions

This work began as a curiosity, a desire to get to know more about the village and the area where I came to work and live and it ended by the chance to develop a doctoral thesis. I thought this work not to create a monograph of the area, but a demographic synthesis, to further help the future research which is so necessary to rediscover the foundations of the traditional Romanian family, in which, whether we want to accept it or not, we have our roots. The village was the largest family of all, a family that did not miss a moment in the life of a man, who attended any event, whether it was a wedding, baptism or funeral.

The wedding was a holiday attended by all the people, be they relatives, friends or neighbors. No one could marry unless he had the parents' consent and then the village church. Weddings were usually done in the cold season, late winter or autumn. Weddings were never held in the year. Those who were married had to be mature, so the average age of those who were married for the first time in Vama Buzăului was: for men of 27.8 years and for women of 22.7 years; at Întorsura Buzăului: in men of 26.5 years, and in women of 20.9 years; at Barcani: 25.9 years old men. and in women of 20.2 years and in Sita Buzăului: in men of 26.5 years, and in women of 21.7 years.

In Buzăul Ardelean the percentages of protogamous marriages differ very little: Vama Buzăului 84.34%, Întorsura Buzăului 80.64%, Barcani 77.22% and Sita Buzăului 87.46%.

Regarding remarriages, widowed men usually preferred young, unmarried girls to conclude a new marriage. Comparing the data gathered with reference to the average age of the remarried, in the case of men it was 43.4 years and of women 37.2 years.

After the wedding, another moment of joy was the birth of a child. The first born on the male side, usually, automatically received the father's name, becoming the heir to the family. The godparents of the child were the godparents of marriage. In families with more than 5 children, the survival rate was much lower than in families with fewer children.

The number of births cannot be neglected: in Vama Buzăului 2143 children, 287 illegitimate children, at the Întorsura Buzăului 4124 children, 186 illegitimate children, at Barcani 845 children, 100 illegitimate children and Sita Buzăului 1542, 95 illegitimate children .

One aspect found in our research on births was that of the large number of pairs of twin children: Vama Buzăului 28, Întorsura Buzăului 46, Barcani 5 and Sita Buzăului 18. Everyone baptized their child as soon as possible after birth, often the same day.

If the wedding and the baptism were moments of joy and light, their number being higher compared to our times, it was death that brought anxiety and darkness that encompassed and forgot all those moments. We found that more than half of the deceased (6 out of 10 deaths) were children aged 0-14 years, which cannot be neglected so easily. They were dying because of the poor situation their parents had, then because of the lack of vaccines and medicines or even because of the food they had. Diseases that seem minor to us today, in the past are the ones that caused chaos, being among those that have caused many deaths, such as childhood diseases (measles, scarlet fever, vomiting), colds (tuberculosis, gout). Burials were made on the day of death or at the latest the following day.

In conclusion, we can say that the nominative exploitation of the family reconstruction records was the most difficult operation, but also the one that revealed the most interesting details.

Selective Bibliography

Unusual sources

File no. 203/1885 *Three Chairs Orthodox Deaneries Fund*, kept at the Ecclesiastical Documentation Center "*Metropolitan Nicolae Colan*", Sfântu-Gheorghe

File no. 234/1892 *Three Chairs Orthodox Deaneries Fund*, kept at the Ecclesiastical Documentation Center "*Metropolitan Nicolae Colan*", Sfântu-Gheorghe

File no. 249/1893 *Three Chairs Orthodox Deaneries Fund*, kept at the Ecclesiastical Documentation Center "*Metropolitan Nicolae Colan*", Sfântu-Gheorghe

File no. 295 / 1898-1899 *Three Chairs Orthodox Deaneries Fund*, kept at the Ecclesiastical Documentation Center "*Metropolitan Nicolae Colan*", Sfântu-Gheorghe

File no. 326/1904 *Three Chairs Orthodox Deaneries Fund*, kept at the Ecclesiastical Documentation Center "*Metropolitan Nicolae Colan*", Sfântu-Gheorghe

File no. 330/1906 *Three Chairs Orthodox Deaneries Fund*, kept at the Ecclesiastical Documentation Center, "*Metropolitan Nicolae Colan*", Sfântu-Gheorghe

Father Ioan-Mircea Modroiu, *Inventory of the Church in Vama Buzăului*, drawn up on September 25, 1972, kept in the Parish Library in Vama Buzăului

Protocol of Baptists from Întorsura Buzăului between 1875-1891, located at Covasna National Archives

Protocol of Baptists from Întorsura Buzăului between 1891-1904, located at the Covasna National Archives

Protocol of Baptists from Întorsura Buzăului between 1904-1913, at the Covasna National Archives, Volume V

The Protocol of Baptists, Dead and Married from Sita Buzăului in 1890, kept at Covasna National Archives

The Protocol of Baptists, Dead and Married from Sita Buzăului in 1891, kept at Covasna National Archives

The Protocol of Baptists, Dead and Married from Sita Buzăului in 1892, kept at Covasna National Archives

The Protocol of Baptists, Dead and Married from Sita Buzăului in 1888, kept at Covasna National Archives

The Protocol of Baptists, Dead and Married from Sita Buzăului in 1889, kept at Covasna National Archives

The Protocol of Baptists, Dead and Married from Sita Buzăului in 1893, kept at Covasna National Archives

The Protocol of Baptists, Dead and Married from Sita Buzăului in 1894, kept at Covasna National Archives

The Protocol of Baptists, Dead and Married from Sita Buzăului in 1895, kept at Covasna National Archives

The protocol of married citizens from Întorsura Buzăului between 1882-1931, at the Covasna National Archives

Protocol of the Barcani Communitates between 1898-1956, Volume I, kept in the Barcani Parish Library

Protocol of the dead in Barcani between 1898-1933, Volume I, kept in the Barcani Parish Library

The Protocol of the Dead from Vama Buzăului between 1933-1970, Volume III, kept in the Parish Library of Buzau

Protocol of the dead from Vama Buzăului between 1898-1932, kept at the Civil Status Service within the City Hall of Vama Buzăului

Protocol of the dead from Întorsura Buzăului between 1875-1898, kept in the Covasna National Archives

Register of marriages between 1895-1902, at the civil status service, SPCLEP, located at the City Hall of Intorsura Buzăului, in Hungarian

Register of marriages between 1902-1907, at the civil status service, SPCLEP, located at the City Întorsura Buzăului, in Hungarian

Protocol of baptisms in Barcani between 1875-1897, kept at Covasna National Archives

Protocol of Baptized, Dead and Married from Sita Buzăului 1886, kept at Covasna National Archives

Protocol of Baptized, Dead and Married from Sita Buzau 1887, kept at Covasna National Archives

The protocol of the baptisms in Întorsura Buzăului between 1913-1923, Volume VI, located at Covasna National Archives

The protocol of baptisms from Vama Buzăului between 1869-1889, kept at the Civil Service within the Town Hall of Vama Buzăului

The protocol of baptisms in Vama Buzăului between 1888-1912, kept at the Civil Service within the Municipality of Vama Buzăului

The protocol of baptisms in Vama Buzăului between 1913-1930, kept at the Civil Service within the City Hall of Vama Buzăului

The protocol of the dead from Vama Buzăului between 1869-1897, kept at the Civil Service within the City Hall of Vama Buzăului

Register of the dead between 1895-1898, at the civil status service, SPCLEP, located at the City Hall of Intorsura Buzăului, in Hungarian

Register of the dead between the years 1898-1904, at the civil service, SPCLEP, at the City Hall of Intorsura Buzăului, in Hungarian

Register of the dead between 1904-1906, at the civil service, SPCLEP, located at the City Hall of Intorsura Buzăului, in Hungarian

Register of the dead between 1907-1924, at the civil service, SPCLEP, at the City Hall of Intorsura Buzăului, in Hungarian

Register of births between 1895-1897, at the civil service, SPCLEP, located at the City Hall of Intorsura Buzăului, in Hungarian

Register of births between 1900-1902, at the civil service, SPCLEP, located at the City Hall of Intorsura Buzăului, in Hungarian

Register of births between 1902-1905, at the civil service, SPCLEP, located at the City Hall of Intorsura Buzăului, in Hungarian

The protocol of married citizens of Vama Buzăului between 1850-1899, kept at the Civil Status Service within the City Hall of Vama Buzăului

The protocol of married citizens of Vama Buzăului between 1900-1974, kept in the Vama Buzăului Parish Library

File III.6.1891, Vol. I, Inventory arch. 29, kept by Covasna National Archives

File IV.10.1901, Vol.I, Inventariat arch. 30, kept by Covasna National Archives

Books and articles

ÁRPÁD, Varga E., *Erdély etnikau é felekezeti statisztikája*, Pro-Print Publishing House Könyvkiadó, Budapest, Csikszereda, 1998

BARCAN, Monica, MILLITZ, Adalbert, *German Nationality in Romania*, Kriterion Publishing House, Bucharest, 1977

BOLOVAN, Ioan, *Contributions regarding the demographic situation of Transylvania in the years 1850-1910*, in the volume *History of Romania. Transilvanian Pages*, coord. Dan Berindei, Center for Transylvanian Studies, Romanian Cultural Foundation, Cluj-Napoca, 1994, p.298.

BOLOVAN, Sorina Paula, *Family in the Romanian village of Transylvania*, Transylvanian Studies Center, Romanian Cultural Foundation, Cluj-Napoca, 1999

DUMĂNESCU, Luminița, *Transylvania for children - Demographic dimension of childhood in Transylvanian Romanians (1857-1910)*, Cluj, 2006, Argonaut Publishing House

JINGA, Victor, *Fundamental Problems of Transylvania*, Vol. II, Astra Brasov, 1945

LĂCĂTUȘU, Ioan, LECHINȚEAN, Vasile, PĂTRUNJEL, Violeta, *Romanians from Covasna and Harghita*, Crai Romanesc Publishing House of the Orthodox Episcopate of Covasna and Harghita, Miercurea-Ciuc, 2003

LEHRER, Milton G., *The Romanian Earth Transylvania (The Transylvanian Problem seen by an American)*, The Scientific and Encyclopedic Publishing House, Bucharest, 1989

LUPAȘ, Ioan T., *Historical Parallelism*, Bucharest, 1937

MAIOR, Liviu, *Romanian National Movement from Transylvania 1900-1914*, in the *Great Union collection 1918-2018, 100 books*, coordinator Ioan Scurtu, Vol.I, Editura Tipo Moldova, Iași, 2017

Idem, *Transylvania and the war for independence (1877-1878)*, Dacia Publishing House, Cluj-Napoca, 1977

PASCU, Stefan, *Romanians from the Habsburg monarchy against dualism, Romanians from Transylvania against Austro-Hungarian dualism (1865-1900)*. Studies, Dacia Publishing House, Cluj-Napoca, 1978

PĂCURARIU, Mircea, *The policy of the Hungarian state towards the Romanian church in Transylvania during the dualism period 1867-1918*, The Publishing House of the Biblical Institute and Mission of the Romanian Orthodox Church, Sibiu, 1986

PLAMĂDEALĂ, Antonie, *Romanians from Transylvania under the terror of the Austro-Hungarian Duslist regime (1867-1918) after documents, documents and correspondence remaining from Elie Miron Cristea*, Sibiu, 1986

The 1895 Agricultural Census, Vol. II, coord. Traian Rotariu, Cluj University Press Publishing House, Cluj-Napoca, 2003

The 1850 census, coordin. Traian Rotariu, Staff Publishing House, Cluj, 1996

The 1857 Census, coordin. Traian Rotariu, Staff Publishing House, Cluj, 1996

The 1857 Census, coordin. Traian Rotariu, Staff Publishing House, Cluj, 1997

The 1880 Census, coordin. Traian Rotariu, Staff Publishing House, Cluj, 1997

The 1890 census, coordin. Traian Rotariu, Cluj University Press Publishing House, Cluj, 2009

Census of 1900, coordin. Traian Rotariu, Staff Publishing House, Cluj, 1999,

The 1910 Census, coordin. Traian Rotariu, Staff Publishing House, Cluj, 1999

RETEGAN, Simion, *Efforts and political achievements in Transylvania, in Romanians in Transylvania against Austro-Hungarian dualism (1865-1900). Studies*, Dacia Publishing House, Cluj-Napoca, 1978

Idem, *Romanian Village in Transylvania, school founder (1850-1867)*, Echinox Publishing House, Cluj, 1994

STREZA, Laurențiu, OLTEAN, Vasile, *Protopopul Ioan Petric*, in *Metropolitan Andrei Șaguna in the documents from Șcheii Brașov*, Vol. I, Andreiana Publishing House, Sibiu, 2008

TAMÁS, Kiss, *Administrative Perspective? - A comparative analysis of the Hungarian demographic discourse in Romania*, the Publishing House of the Institute for the study of the problems of national minorities, Cluj-Napoca, 2009

TREBICI, Vladimir, GHINOIU, Ioan, *Demography and Ethnography*, Scientific and Encyclopaedic Publishing House, Bucharest, 1986

VOICU, Constantin, *The Transylvanian Church in the struggle for the spiritual and national unity of the Romanian people*, Sibiu, 1989

ANGHEL, Cristian Ioan, *Aspects regarding the situation of some Romanian confessional schools in the Three Chairs. XIX century*, in *Angvstia*, no. 8, Angustia Publishing House, Sfântu Gheorghe, 2004

BĂILĂ, Maria, *The Discourse of the Orthodox Church on Marriage and Divorce (1750-1850)*, in *Angvstia*, Nr.4, Publishing House Carpatii Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, 1999

Idem, *Church and school in Three Chairs (1750-1850)*, in Angvstia, Nr. 5, Publishing House Carpathians East, Sfântu Gheorghe, 2000

BOLOVAN, Ioan, *Aspects regarding the population of Transylvania between 1850-1910, in the Proceedings of the international conference, "Modernization in Romania in the sec. XIX-XXI "*, Cluj-Napoca, May 21-24, 2007, Romanian Academy - Center for Transylvanian Studies, Cluj-Napoca, 2008

Idem, BOLOVAN, Sorina Paula, *Family in Central Europe during the first demographic transition, in vol. In search of happiness. Family life in the Romanian space in the 20th century. XVIII-XX*, coordinators Ioan Bolovan, Diana Covaci, Daniela Deteșan, Marius Eppel, Crinela Elena Holom, Publishing University Press Cluj, Cluj-Napoca, 2010

Idem, *Historical and statistical considerations regarding the marriage in Transylvania between 1851-1918*, in the Magazine Bistrița XII-XIII, the Bistrița-Năsăud County Museum, Clusium Publishing House, 1998-1999

Idem, *Historiographic considerations on the demographic regime in Central Europe between the Revolution of 1848 and the First World War, in the Magazine of Bistrita VIII*, Publishing House "Buculina Glove", Iasi, 1994

Idem, *Considerations regarding the years 1848-1849 from a demographic point of view (the case of Transylvania), in the Yearbook of the "George Barițiu" Institute of History in Cluj-Napoca, History Series*, 1996, vol. XXXV

Idem, EPPEL Marius, *Between the state and the church: identity and otherness through mixed marriages in Transylvania (second half of the nineteenth century and the beginning of the twentieth century)*, in Vol. In Honorem Alexandru Moșanu. Studies of medieval, modern and contemporary history of Romanians, coordin. Nicolae Enciu, Publishing Center for Transylvanian Studies and Publishing Press University Cluj, Cluj-Napoca, 2012

Idem, *The demographic evolution of the Lechința area between the Pashtist Revolution and the First World War, in the Magazine of Bistrita VII*, the Bistrița-Năsăud County Museum, Iași-Rădăuți, the Publishing House and Press, "Bucovina Glas", 1993

Idem, *Jews from Transylvania between 1870-1930. Demographic contributions, in the Yearbook of the "George Barițiu" Institute of History in Cluj-Napoca. Series Historia*, in 2005, vol. XLIV

Idem, *Impact of the First World War on the family from Transylvania*, in the volume *Miscellanea Historica et Archaeologica in Honorem Stefan Stefanescu*, editors Ionel Candea and Cristian Luca, Istros, Brăila, 2009

Idem, LĂPĂDATU Liana, *Aspects regarding the Romanian emigrant from Transylvania before the First World War: status and perception*, in *Studies of historical demography: (17th-21st centuries)*, Cluj-Napoca, 2010

Idem, *The administrative organization and dynamics of the population of Transylvania between the revolution of 1848 and the first world war*, in the *Yearbook of the Institute of History Cluj*, 37, 1998

Idem, *Transylvania until the First World War (opportunities and / or demographic vulnerabilities)*, in vol. *Saxon and their Transylvanian citizens / Die Sachsen und ihre Nachbarn in Siebenburgen. Study in honor of Dr. Thomas Nagler*, IM Țiplic, K. Gündisch (ed.), Alba Iulia, Altip Publishing House, 2009

Idem, *Aspects regarding the demographic and mental impact of epidemics in the Transylvanian space in the 19th century*, in *Nation and Europeanity. Historical studies*. In honorem magistri Camilli Mureșanu, Publishing House of the Romanian Academy, Bucharest, 2007

BOLOVAN, Sorina Paula, BOLOVAN, Ioan, *Considerations regarding the age of marriage to the Transylvanian Romanians in the 19th century*, in *Transylvania in modern and contemporary times. Studies of historical demography*, coordin. Ioan Bolovan, Cluj-Napoca, University Press Cluj, 2002

Idem, *Contributions regarding the divorce in Transylvania at the end of the 19th century and the beginning of the 20th century*, in vol. *Studies of historical demography (17th-21st centuries)*, coordin. Corneliu Pădurean, Ioan Bolovan, Gutenberg Universe Publishing House, Arad, 2010

Idem, *Legitimacy in Transylvania in the second half of the nineteenth century: statistical-demographic contributions*, in the *Population of Romania. Past, present, future*, coordin. Traian Rotariu, Sorina Paula Bolovan, Ioan Bolovan, Cluj-Napoca, University Press Cluj, 2006

Idem, *Demographic changes in Transylvania in the years of the First World War*, in vol. *Population movements and demographic issues in Romania in the first half of the 20th century. Proceedings of the international conference "Population movements in Transylvania during the two world wars in Romania"*, Cluj-Napoca, May 24-27, 2006, coordinators Ioan Bolovan, Sorina

Paula Bolovan, Rudolf Gräf, Corneliu Pădurean, Cluj-Napoca University Press, Cluj- Napoca, 2007

Idem, *Politics and demography in the national emancipation movement of the Romanians from Transylvania in the modern era, in the volume Travel through history. Tribute to Professor Liviu Maior at the age of 70*, coordin. Ioan-Aurel Pop, Ioan Bolovan, Center for Transylvanian Studies, Cluj-Napoca, 2010

Idem, *Mixed marriages in Transylvania at the end of the modern era. Demographic considerations, in Mixed Marriages in Transylvania, 19th and early 20th century*, "Aurel Vlaicu" University Publishing House, Arad

BOLOVAN, Sorina Paula, *Historical and historiographic considerations regarding the historical demography, in Bistrița Magazine, XII-XIII, Bistrița-Năsăud County Museum*, Clusium Publishing House, 1998-1999

Idem, BOLOVAN, Ioan, *Demographic considerations on the German population in Transylvania from the 20th century. XX, in the Magazine of Bistrița IX, the Publishing House "Glasul Bucovinei"*, Iași, 1995

Idem, Ștefan Pascu and the historical demography in Romania, in the Yearbook of the "George Barițiu" Institute of History in Cluj-Napoca, History Series, 2003, vol. XLII

Idem, *The researches of the historical demography of Transylvania (1945-1990)*, in the *Revue de Transylvanie*, year 1991, vol. 1, no. 1, Center for Transylvanian Studies, Cluj-Napoca

DOBREANU, Ana, *Aspects of the level of development of the industry in south-eastern Transylvania at the end of the 19th century and the beginning of the 20th century*, in *Acta Carpatica II*, Eurocarpatica Publishing House, Sfântu Gheorghe, 2015

DOLOGA, Dorin, *National Struggle in Transylvania from 1867-1914*, in *Bistrita Magazine XXVII*, Bistrița-Năsăud Museum Complex, Accent Publishing House, Cluj-Napoca, 2013

DRĂGOI, Macarie Marius Dan, *Aspects regarding the relations between the Orthodox and the unions from Transylvania in the second half of the 19th century*, in *Theological Magazine*, New Series, XV Year (87), Nr. Dec. 4, 2005, Sibiu

Idem, *Aspects of inter-confessional relations in Transylvania at the end of the 19th and early 20th centuries, in the Someșeană IV Archive*, Series III, Năsăudean Border Museum, Mega Publishing House, Cluj-Napoca, 2005

DUMĂNESCU, Luminița, *Paternity trials in the Năsăud district, in the Someșană V Archive*, III Series, Năsăudean Border Museum, Mega Publishing House, Cluj-Napoca, 2006

Idem, *The Child and the Law. The Transylvanian Romanian Society at the end of the eighteenth century, beginning of the nineteenth century, in the Magazine Bistrița XVIII*, the Bistrița-Năsăud Museum Complex, Accent Publishing House, Cluj-Napoca, 2004

FLOCA, Ioan, *Cessation and dissolution of marriage and religious marriage or divorce in the light of Christian teaching, in the Metropolitan Church of Transylvania*, Year XIX, Nr. 10-12, October-December 1974, Sibiu

Idem, *Measures and provisions taken by state and church laws in Hungary, Transylvania and Austria regarding Romanians until 1918, in Church Guide, Romanian Orthodox Archdiocese of Vadului, Feleacului and Cluj*, Cluj-Napoca, 1979

Idem, *Dispensation in the Church Law, in Theological Studies*, Series II, Year VII, Nr. 1-2, January-February 1955, Bucharest

GRAMA, Ana, *"Protocols of commandments" from Budila and Borosneul Mic and the value of "inscriptions" in the life of the Transylvanian Romanian village (1780-1848)*, in *Angvstia*, Nr. 2, Sfântu Gheorghe, 1997

Idem, *Inventory with goods of the Romanian Orthodox communities in the space of the Intracarpatic Arch in the second half of the 19th century*, in *Angvstia*, Nr.4, Publishing House Carpathians East, Sfântu Gheorghe, 1999

Idem, *At the time of "Church walls", with "Carul jute" to Vâlcele, Sfântu Gheorghe and other places*, in *Angvstia*, Nr. 5, Publishing House Carpathians East, Sfântu Gheorghe, 2000

IONIȚĂ-NICULESCU, Mihaela, *Considerations regarding the birth evolution in Gorj County in the second half of the 19th century and the beginning of the 20th century*, in *Litua XIV*, Gorj County Museum "Alexandru Ștefulescu", Târgu-Jiu, 2012

Idem, *Considerations regarding the evolution of marriage in Novaci commune at the end of the 19th century and the beginning of the 20th century*, in *Litua XVI*, Gorj County Museum "Alexandru Ștefulescu", Târgu-Jiu, 2014

KLARA, Host, *Commodity exchanges in Buzau Turning, in Aluta VIII-IX. Studies and communications of the Sfântu Gheorghe Museum*, Sfântu Gheorghe, 1976-1977

MARCU, I., NEGOT, V., *Old legal customs in the depression of Buzaelor (second half of the 19th century - beginning of the 20th century)*, in Aluta VI-VII, Sfântu Gheorghe Museum, 1974-1975.

MARGA, Irimie, *Introduction to Orthodox matrimonial law*, in *Theological Magazine*, New Series, Year XVII (89), Nr. 3, Jul. - September, 2007, The Metropolitan Publishing House of Andreiana, Sibiu

Idem, *Metropolitan Andrei Șaguna, author of the first law book of the family in Romanians*, in *Metropolitan Andrei Șaguna. Creator of the epoch in the history of the Orthodox Church in Transylvania*, Andreiana Publishing House, Sibiu, 2008

Idem, *Marriage, Divorce and Marriage in the Orthodox Church*, *Theological Magazine*, New Series, XXVII Year (99), Nr. 3, July-September 2017, Sibiu

MOLDOVAN, Nicolae, *Data on the traditional diet in the area of Borsa Turning*, in *Aluta VIII-IX. Studies and communications of the Sfântu Gheorghe Museum*, Sfântu Gheorghe, 1976-1977

MUNTEAN, Ovidiu, *About the situation of Romanian education in the Trei-Scaune county at the end of the 19th century*, in *Angvstia*, No.1, Carpathian Publishing House, Sfântu-Gheorghe-Cluj-Napoca, 1996

PANAIT, Ioana Cristache, Twist Buzau. *The construction of the Sfântu Gheorghe stone church. Historical and artistic implications*, in *Angvstia*, Nr. 5, Publishing House Carpathians East, Sfântu Gheorghe, 2000

PANĂ, Virgil, *Participation of the Romanians from the three counties Trei Scaune and Odorhei in the First World War*, in *the Carpathian Act II*, Eurocarpatica Publishing House, Sfântu Gheorghe, 2015

PĂCURARIU, Mircea, *Romanian Priesthood in 1916-1918, in the policy of the Hungarian state towards the Romanian church in Transylvania during the dualism period 1867-1918*, Publishing of the Biblical Institute and Mission of the Romanian Orthodox Church, Sibiu, 1986

PINCA, Andra Carola, *Aspects regarding the prenatal period and the birth in rural areas of Transylvania in the second half of the 19th century*, in *the Magazine Bistrița XXIII*, the Bistrița-Năsăud Museum Complex, Accent Publishing House, Cluj-Napoca, 2009

PLAMĂDEALĂ, Antonie, *The fight against the denationalization of the Romanians from Transylvania during the Austro-Hungarian dualism in the time of Miron Romanul, 1874-1898*,

after documents, documents and correspondence, in the magazine Romanian Orthodox Church, year CV, no. 1-2, Jan-Feb 1987, Bucharest

ROTARIU, Traian, SEMENIUC, Maria, ELEMER, Mezei, *Evolution of the ethnic and confessional structure of Covasna county population, between 1850 and 1992*, in *Angvstia*, No.1, Carpatica Publishing House, Sfântu-Gheorghe-Cluj-Napoca, 1996

SOROȘTINEAN, Valeria, *The Romanian Village and the Orthodox Church at the end of the 19th century, with reference to the Three-Scaune, Brașov and Mureș-Oșorhei Protopopiates*, in *Angvstia* magazine, No.1, Carpatica Publishing House, Sfântu-Gheorghe-Cluj-Napoca, 1996

VLASIN, Florin, *The role of civil status registers in demographic research. Case study - Marriage and divorce of the Orthodox Romanians from the town of Bistrița-Bârgăului between 1850-1870*, in the *Magazine Bistrița XXIII*, the Bistrița-Năsăud Museum Complex, Accent Publishing House, Cluj-Napoca, 2009

VOICU, Constantin, *On the contribution of the Romanian priesthood to the accomplishment of national unity, in the Transylvanian Church's vol. In the fight for the spiritual and national unity of the Romanian people*, Sibiu, 1989

PERSONAL INFORMATION

Nicu Lazăr

 Vama Buzăului nr.696, Braşov, 507245 Vama Buzăului (Romania)

 0040756723816

 preotlazarnicu@gmail.com

Sex Male | Date of birth 17/12/1982 | Nationality Romanian

WORK EXPERIENCE

01/01/2006–31/01/2013

Parish Priest

Orthodox Parish of Brădeni, Orthodox Archiepiscopate of Sibiu (Romania), Sibiu

01/02/2013–Present

Parish Priest

Orthodox Parish of Vama Buzăului, Orthodox Archiepiscopate of Sibiu (Romania), Sibiu

EDUCATION AND TRAINING

2017–Present

PhD SCHOOL OF ECONOMIC AND HUMANISTIC SCIENCES

"VALAHIA" UNIVERSITY OF TÂRGOVIŞTE (Romania)

History

2013–2015

Master's degree

Faculty of Theology, "Andrei Şaguna", "Lucian Blaga" University of Sibiu (Romania)

Theology-History

2001–2005

Bachelor's degree

Faculty of Theology "Andrei Şaguna", Sibiu (Romania)

Pastoral Theology

1997–2001

High School Diploma

'Andrei Mureşanu' High School, Braşov (Romania)

Mathematics-Physics

PERSONAL SKILLS

Mother tongue(s)

Romanian

Foreign language(s)

	UNDERSTANDING		SPEAKING		WRITING
	Listening	Reading	Spoken interaction	Spoken production	
English	B1	B2	B1	B1	B1
French	A1	A2	A2	A2	A2
Italian	A2	A2	A1	A2	A2

Levels: A1 and A2: Basic user - B1 and B2: Independent user - C1 and C2: Proficient user
Common European Framework of Reference for Languages

Communication skills

communicative, sociable person

Organisational / managerial skills good organizational and leadership skills

Job-related skills -good listener
-responsible for forming and helping the community, responsive to its problems

Digital skills

SELF-ASSESSMENT				
Information processing	Communication	Content creation	Safety	Problem-solving
Proficient user	Proficient user	Independent user	Independent user	Independent user

Digital skills - Self-assessment grid

Driving licence B

ADDITIONAL INFORMATION

A. Articles in specialized publications

"The mission of the military priests in the army", in Astra Buzăul Ardelean, Series I, year III, 2016, p. 47.

„The evolution of the marriages in Vama Buzăului between 1860-1869”, in the Carpathian Act no. V / 2018, Eurocarpatica Publishing House, Sfântu Gheorghe, p. 63.

„Evolution of the population of Buzăul Ardelean (1916 -1919)”, in the Carpathian Acta no. VI / 2019, Eurocarpatica Publishing House, Sfântu Gheorghe, appearing.

B. National symposiums and conferences

Symposium, "100 years since the entry of the Romanian army, through the Tabla Buții and Siriu passages, in Ardeal", August 12-14, 2016, Vama Buzăului, Braşov, with the support of the communication: "The mission of the military priests in the army".

Doctoral Research Symposium, September 29-30, 2017, MULTIDISCIPLINARY SCIENTIFIC AND TECHNOLOGY RESEARCH INSTITUTE (ICSTM), Târgoviște, Dâmbovița, supporting the communication: "The life of the Romanian Orthodox Christians from Vama Buzăului, mirrored in the matriculation registers of the dead between 1880-1896".

Symposium "FROM THE FIRST UNION - 1600 TO THE GREAT UNION 1918", August 17-19, 2018, Vama Buzăului, Braşov, supporting the communication: "Vama Buzăului in the years 1916-1919, according to demographic report".

National Session of Scientific Communications "Romanians from South-East Transylvania. History, Culture, Civilization ", XXIV edition, event dedicated to the Centenary of the Great Union from December 1, 1918, 4-5 October 2018, Covasna, presentation of the paper "Evolution of the weddings from Vama Buzăului over the years 1860-1869 ".

National Session of Scientific Communications "Romanians from South-East Transylvania. History, Culture, Civilization ", XXV edition, 26-27 September 2019, Covasna, presentation of the paper "Evolution of the population from Buzăul Ardelean (1916 -1919) ".